

Ochrana nasazených sil a prostředků v zahraničních vojenských a humanitárních misích

Michaela Štecová

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela Štecová**

Osobní číslo: **L13107**

Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**

Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Ochrana nasazených sil a prostředků v zahraničních vojenských a humanitárních misích**

Zásady pro vypracování:

1. Na základě dostupných zdrojů zpracujte teoretickou analýzu rizik v oblasti ochrany nasazených sil a prostředků v zahraničních a humanitárních misích.
2. Provedte dotazníkové šetření a následně zpracujte a provedte analýzu dat v problematice ochrany pracovníků humanitární organizace a členů armády v zahraničních misích.
3. Na základě sesbíraných dat navrhněte případné změny a opatření v oblasti ochrany nasazených sil a prostředků v zahraničních a humanitárních misích.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] MIKA, Otakar J., Pavel ZAHRADNÍČEK a Miloš ZEMAN. Ochrana obyvatelstva: malé kompendium ochrany obyvatelstva. 1. vyd. Jihlava: Vysoká škola polytechnická, 2012. ISBN 978-80-87035-67-2.

[2] DVORÁK, Bohuslav. Doktrína Armády České republiky. 3. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Vojenský historický ústav Praha pro Centrum doktrín VeV – VA Vyškov, 2013.

[3] SHAUN BICKLEY. Safety first: a safety and security handbook for aid workers. 2nd rev. ed. London: Save the Children, 2010. ISBN 9781841871271.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Ivan Princ

Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce:

5. února 2016

Termín odevzdání bakalářské práce:

9. května 2016

V Uherském Hradišti dne 12. února 2016

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti

Števoř

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá tématem ochrany nasazených sil a prostředků v zahraničních vojenských a humanitárních misích. Je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy jako humanitární mise, vojenské mise a další vybrané pojmy. Současně je v ní uveden přehled právních norem vztahující se k dané problematice. Tato část, se pak podrobněji zabývá vybranými typy zahraničních misí a subjektů, které se touto problematikou zabývají. Nesmíme však zapomínat na rizika a jiné nebezpečí, kterým musí nejen humanitární pracovníci, ale také i vojáci a civilisté čelit v zahraničních misích. Proto je nutné, ve vztahu k zahraničním misím, specifikovat tato vybraná rizika. Abychom mohli čelit následkům (účinkům) vyplývajících z těchto rizik, je důležité znát i způsoby ochrany zaměstnanců vysílaných do těchto zahraničních misí. Avšak, neméně důležité je, aby tyto příslušníci zahraničních misí, také tyto možnosti a způsoby ochrany znali a dovedli je využít. Tomuto zjištění se věnuje praktická část práce, ve které jsou podrobeny organizace – armádní a civilní složka dotazníkovému šetření v oblasti vlastní ochrany při nasazení v zahraniční misi.

Klíčová slova: Armáda České republiky, humanitární mise, humanitární organizace, vojenské mise, zahraniční mise, ochrana, USAR tým

ABSTRACT

The bachelor work deals with Protection of deployed forces and resources in foreign military and humanitarian missions. It is divided into theoretical and practical part. The theoretical part explains the basic concepts such as humanitarian missions, military missions and other selected concepts. At the same time it provides an overview of laws related to this issue. Then this section deals in detail specific types of foreign missions and organizations that deal with this issue. But we don't have to forget the risks and other dangers that must not only humanitarian workers but also soldiers and civilians face in foreign missions. It is therefore necessary, in relation to foreign missions, specify the chosen risk. To face the

consequences (effects) resulting from these risks, it is important to know the ways of protecting employees being sent to these foreign missions. However, equally important it is that these members of foreign missions, also these possibilities and ways of protecting knew and were able to use them. This finding is devoted to practical part, which is subjected to the organization - the military and the civilian component of the questionnaire survey on self-protection when deployed in a foreign mission.

Keywords: Czech army, humanitarian missions, humanitarian organizations, military missions, foreign missions, protection, USAR teams

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce, Ing. Ivanovi Princovi za odborné vedení, profesionální a vstřícný přístup ke konzultacím, trpělivost, cenné rady a poskytnutí materiálových podkladů k práci. Chtěla bych také poděkovat humanitární organizaci Lékaři bez hranic a Kanceláři Generálního štábu Armády, jmenovitě panu plk. Janu Šulcovi za cenné informace ohledně zahraničních misí. Pak za vyplnění dotazníku humanitárním pracovníkům organizace Lékaři bez hranic a vojákům/vojákyním z 74. lehkého motorizovaného praporu. Velký dík patří mé rodině a přátelům za veškerou podporu během studia a při psaní této práce.

Motto

„Když někdo zachrání jediný život, je to, jako by zachránil celý svět; když někdo zničí jediný život, je to, jako by zničil celý svět.“ (Talmud)

Prohlášení

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
1 TEORETICKÁ ČÁST	12
1 ZAHRANIČNÍ MISE V BEZPEČNOSTI A OCHRANĚ OBYVATELSTVA V OSN, EU, NATO A ČR	13
1.1 ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ.....	13
1.2 EVROPSKÁ UNIE	14
1.3 SEVEROATLANTICKÁ ALIANCE	16
1.4 ČESKÁ REPUBLIKA.....	17
2 ZÁKLADNÍ POJMY A PRÁVNÍ RÁMEC ZAHRANIČNÍCH MISÍ	19
2.1 ZÁKLADNÍ POJMY	19
2.2 PRÁVNÍ RÁMEC ZAHRANIČNÍCH MISÍ	20
3 ZAHRANIČNÍ MISE	24
3.1 TYPY ZAHRANIČNÍCH MISÍ.....	24
3.1.1 Humanitární mise	25
3.1.2 Vojenské mise	27
3.2 HISTORIE ZAHRANIČNÍCH MISÍ.....	29
3.2.1 Humanitární mise	29
3.2.2 Vojenské mise	30
3.3 AKTUÁLNÍ ZAHRANIČNÍ MISE	31
3.3.1 Humanitární mise	31
3.3.2 Vojenské mise	31
4 NASAZENÉ SÍLY A PROSTŘEDKY	34
4.1 ARMÁDA	34
4.1.1 Struktura Armády České republiky	34
4.1.1.1 Pozemní síly.....	34
4.1.1.2 Vzdušné síly.....	36
4.1.1.3 Velitelství výcviku – Vojenská akademie	36
4.1.2 Technika, výzbroj a výstroj	37
4.1.2.1 Technika a výzbroj.....	37
4.1.2.2 Výstroj.....	37
4.1.3 Nasazené prostředky.....	38
4.2 HUMANITÁRNÍ ORGANIZACE	38
4.2.1 Nejvýznamnější organizace působící v České republice:	38
4.2.1.1 Adventist Development and Relief Agency (ADRA).....	38
4.2.1.2 Člověk v tísni	39
4.2.1.3 Charita ČR	39
4.2.1.4 Český červený kříž (ČČK).....	40
4.2.1.5 Lékaři bez hranic.....	40

4.3	ODŘADY MINISTERSTVA VNITRA – GENERÁLNÍHO ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY	40
5	RIZIKA A OCHRANA NASAZENÝCH SIL A PROSTŘEDKŮ	43
5.1	HROZBY A RIZIKA	43
5.1.1	Obecné hrozby.....	43
5.1.1.1	Nemoci a úrazy	43
5.1.1.2	Dopravní nehody vozidel, letadel a lodí	44
5.1.1.3	Přírodní ohrožení	44
5.1.1.4	Požáry	45
5.1.1.5	Křížová palba a přestřelka	45
5.1.1.6	Ostřelování a letecké bombardování.....	45
5.1.1.7	Občanské nepokoje a rabování	45
5.1.1.8	Míny a nevybuchlá munice	45
5.1.2	Cílené hrozby	46
5.1.2.1	Trestná činnost.....	46
5.1.2.2	Ozbrojená loupež	47
5.1.2.3	Přepadení a ozbrojená loupež na cestě.....	47
5.1.2.4	Přepadení řidiče	47
5.1.2.5	Sexuální násilí a napadení.....	47
5.1.2.6	Bomby a improvizované výbušné zařízení	48
5.1.2.7	Únos a rukojmí.....	48
5.1.2.8	Hrozby smrtí	48
5.2	SYSTÉM BEZPEČNOSTNÍCH ÚROVNÍ NEBO FÁZÍ RIZIK	49
5.3	STUPNĚ BEZPEČNOSTNÍCH OPATŘENÍ.....	49
5.4	OPATŘENÍ A OCHRANA	50
5.4.1	Základní osobní bezpečnostní opatření a zdravotní péče.....	51
5.4.2	Obecná opatření.....	52
5.4.2.1	Opatření při řízení - Bezpečnost vozidla	53
5.4.2.2	Letecké nehody	53
5.4.2.3	Cestování lodí	54
5.4.2.4	Opatření proti trestné činnosti.....	54
5.4.2.5	Křížová palba a přestřelky	54
5.4.2.6	Odstřelování a letecké bombardování.....	55
5.4.2.7	Bomby a exploze.....	55
5.4.2.8	Náslapné miny a nevybuchlá munice.....	56
5.4.2.9	Ochrana proti zbraním hromadného ničení.....	57
5.4.2.10	Občanské nepokoje a rabování.....	58
5.4.2.11	Ozbrojená loupež	59
5.4.2.12	Přepadení a ozbrojená loupež na cestě.....	59
5.4.2.13	Přepadení řidiče.....	60
5.4.2.14	Únos a rukojmí.....	60
5.4.2.15	Hrozby smrtí.....	61
5.4.2.16	Sexuální násilí a napadení	61
5.4.2.17	Přírodní ohrožení.....	61
5.4.2.18	Opatření při požárů	64
5.4.2.19	Ochranné prostředky	65
5.4.3	Ochrana výzbroje, techniky a materiálu	66

6	CÍL A METODY ZPRACOVÁNÍ.....	68
6.1	HLAVNÍ A DÍLČÍ CÍLE	68
6.2	METODY POUŽITÉ PŘI ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	68
II	PRAKTICKÁ ČÁST	69
7	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	70
7.1	DOTAZNÍK	70
7.1.1	Charakteristika respondentů	70
7.1.2	Způsob zpracování výsledků	70
8	VÝSLEDKY PRŮZKUMU	72
8.1	DOTAZNÍK	72
8.1.1	Otázka číslo 1: Pohlaví.....	72
8.1.2	Otázka číslo 2: Věk	73
8.1.3	Otázka číslo 3: Rodinný stav	74
8.1.4	Otázka číslo 4: Vaše dosažené vzdělání.....	74
8.1.5	Otázka číslo 5: Vaše hodnota v hodnostním sboru (příslušníci armády); Vaše pracovní zařazení (pracovníci humanitární organizace)	75
8.1.6	Otázka číslo 6: Kolika zahraničních misí jste se účastnil (a) v posledních pěti letech?	78
8.1.7	Otázka číslo 7: Jaká byla délka pobytu Vaší poslední zahraniční mise?	79
8.1.8	Otázka číslo 8: V jaké zemi?.....	80
8.1.9	Otázka číslo 9: Informuje Vás vaše organizace o bezpečnostní situaci v dané zemi?.....	82
8.1.10	Otázka číslo 10: Vyhledáváte si informace o dané zemi (historii, bezpečnostní situaci, hospodářskou situaci, kulturu)?	83
8.1.11	Otázka číslo 11: V jakém stupni bezpečnostního rizika jste byly nejčastěji nasazeni?	84
8.1.12	Otázka číslo 12: Jaké jste měly nejčastěji stupně bezpečnostních opatření?	85
8.1.13	Otázka číslo 13: Zažil (a) jste během pobytu v misi nějakou negativní, traumatickou událost? (možnost označení více situací).....	86
8.1.14	Otázka číslo 14: Nosíte u sebe ochranné prostředky?(možnost označení více situací)	88
8.1.15	Otázka číslo 15: Museli jste je už použít a v jaké situaci? (možnost označení více situací)	90
8.1.16	Otázka číslo 16: Jste ozbrojeni?	91
8.1.17	Otázka číslo 17: Víte jak se zachovat při níže vyjmenovaných situacích? (možnost označení více situací)	92
8.1.18	Otázka číslo 18: Jste na takové situace vycvičeni? (možnost označení více situací)	95
8.1.19	Otázka číslo 19: Byli jste nuceni někdy opustit místo práce (evakuovat se)?	97
8.1.20	Otázka číslo 20: Co si myslíte, řeší Vaši bezpečnost stát a organizace dobře?	98
9	DISKUZE	99
	ZÁVĚR	104

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	106
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	116
SEZNAM OBRÁZKŮ	118
SEZNAM SCHÉMAT	118
SEZNAM GRAFŮ	118
SEZNAM TABULEK.....	120
SEZNAM PŘÍLOH.....	121

ÚVOD

Ve světě dochází nejen k různým živelným pohromám, přírodním katastrofám, ale také i k regionálním válkám. Dochází k utrpení velkého počtu obyvatel, proto OSN, EU, NATO i ostatní státy pro postižené organizují a poskytují humanitární pomoc jak ve formě finanční a materiálové pomoci, tak i nasazením vyčleněných sil a prostředků. I Česká republika se podílí na těchto úkolech. Na základě právního rámce ČR a mezinárodních smluv jsou vysíláni pracovníci armády, hasičského záchranného sboru a policie. V České republice působí i větší počet mezinárodních humanitárních organizací, sdružení a dalších civilních organizací podílejících se na humanitární pomoci v zahraničí. Z nejvýznamnějších lze jmenovat organizace Lékaři bez hranic, ADRA, Červený kříž, Člověk v tísni, Charita České republiky.

Vyslaní pracovníci humanitárních organizací, vojáci i civilisté v zahraničních humanitárních i vojenských misích jsou vystavováni mnoha rizikům obecným, jakož i cíleným. Jako příklad lze uvést následující rizika: automobilová nehoda, letecká katastrofa, požáry, únik nebezpečné látky, únos, přepadení, ublížení na zdraví, psychologické zastrašování, střelby, nevybuchlá munice, minové nebezpečí, teroristické útoky, použití zbraní hromadného ničení aj. Každá hrozba i riziko se musí brát vážně. Vynaložené úsilí, pak může zachránit jak život pracovníků, tak i obyčejných lidí.

Těmto rizikům lze čelit přijetím ochranných opatření, jako je fyzická ochrana, zákaz vycházení mimo své pracoviště, varování, ukrytí a provádění záchranných a likvidačních prací, evakuací, nošení ochranných prostředků a mnoho další.

Nejlepší ochranou je však povědomí o rizicích, opatřeních a o své vlastní osobní bezpečnosti a vhodné chování a přístup.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZAHRANIČNÍ MISE V BEZPEČNOSTI A OCHRANĚ OBYVATELSTVA V OSN, EU, NATO A ČR

Každý den nejen v České republice, ale i ve světě, bezvýznamně umírají lidé, je poškozováno zdraví občanů, ničen majetek, narušováno životní prostředí. Nikdo nechce, aby jeho zdraví, život a majetek zničila mimořádná událost¹. Žádná firma i společnost nechce být ztrátová, či zkrachovat. Žádný stát nechce být v krizi, nebo dokonce ve válce. A přece se k takovým negativním událostem, procesům a činnostem dochází.

1.1 Organizace spojených národů

Obr. 1 Vlajka OSN [01]

Organizace spojených národů (dále OSN) sdružuje nezávislé státy s cílem dosáhnout míru, bezpečnosti a pokroku na celém světě. Založilo ji 51 zemí dne 24. října 1945. Současný počet členských států je 193. Česká republika byla formálně přijata 19. ledna 1993. Při vstupu do OSN přijímá stát cíle a pravidla stanovené v mezinárodní smlouvě Chartě Spojených národů, která formuluje základní principy mezinárodních vztahů – od suverenity a rovnosti mezi státy až po zákaz užití síly při řešení mezinárodních sporů.[5,23]

Organizace spojených národů má dle článku 1 Charty následující cíle:

- *„udržovat mezinárodní mír a bezpečnost, a za tím účelem konat účinná kolektivní opatření;*
- *rozvíjet mezi národy přátelské vztahy, založené na úctě k zásadě rovnoprávnosti a sebeurčení národů, a činit jiná vhodná opatření k posílení světového míru;*
- *uskutečňovat mezinárodní součinnost řešením mezinárodních problémů rázu hospodářského, sociálního, kulturního nebo humanitního a podporováním a posilováním úcty k lidským právům a základním svobodám pro všechny bez rozdílu rasy, pohlaví, jazyka nebo náboženství;*

---

¹ Mimořádné události lze kategorizovat na typy: přírodní a antropogenní. Schéma a příklady MU je uveden v příloze č. I. [60]

- *být střediskem, které by uvádělo v soulad úsilí národů o dosažení těchto společných cílů.*“ [54]

Zásadním nástrojem OSN k prosazování prvního cíle slouží **mírové mise**. [5]

Humanitární agendu v rámci Systému OSN řeší dvě nejvýznamnější tělesa: Stálý meziresortní výbor a Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí. V jeho struktuře fungují týmy pro posouzení a koordinaci katastrof, složené z expertů jmenovaných vládami členských států. Týmy jsou zpravidla schopné během krátké doby (i do několika málo hodin) vyjet do oblasti postižené katastrofou a provést rychlé zhodnocení potřeb. [5,23]

1.2 Evropská unie

Obr. 2 Vlajka EU [01]

Evropská unie (dále EU) je hospodářské a politické společenství 28 evropských států. Toto společenství se přitom netýká jen hospodářství a společné zahraniční politiky, ale i otázek vnitřní a vnější bezpečnosti. Česká republika se stala členem EU v roce 2004. Se vstupem do EU přijala ČR mimo jiné závazek podílet se na společné zahraniční a bezpečnostní politice EU a krizovém řízení, které patří mezi její součásti. [5]

Veškerá činnost Evropské unie se odvíjí od smluv, které členské státy dobrovolně a demokraticky ratifikovaly. [44]

V první řadě lze jmenovat Lisabonskou smlouvu², která zavádí společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, spolupráci v oblasti justice, hospodářské a měnové politiky, sociální politiky, ochraně spotřebitele, ochraně zdraví a životním prostředím. Jasně definuje postoj Evropské unie v oblasti civilní ochrany³ tím, že „*podporuje spolupráci mezi členskými*

---

² Vstoupila v platnost v roce 2009. Její součástí je také Listina základních práv EU. Díky tomu jsou hlavní hodnoty Evropské unie (Lidská důstojnost, svoboda, demokracie, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv) uvedena společně v jediném dokumentu. Musí je dodržovat jak orgány EU, tak vlády členských zemí, pokaždé když uplatňují právo EU.

³ V Evropské unii je stále zaveden a používán pojem civilní ochrana, namísto v ČR zavedeného a používaného pojmu ochrana obyvatelstva.

státy ve snaze posílit účinnost systémů pro předcházení přírodním nebo člověkem způsobeným pohromám a pro ochranu proti nim.“ [25]

Účel **civilní ochrany** je stejný jak u ČR a to zabezpečit ochranu obyvatelstva, životního prostředí a majetku. [5] V souvislosti s velkými přírodními i člověkem způsobenými katastrofami je používán také významný nástroj mezinárodní pomoci mezi členskými státy, který se nazývá *Mechanismus civilní ochrany Unie* (dále jen zkrácený název „mechanismus Unie“). Podle předpisů mechanismu Unie lze do postižených oblastí uvnitř i vně Unie vysílat vyhodnocovací nebo koordinační týmy expertů z vybraných sil a prostředků členských, případně kandidátských států EU. K těmto týmům ještě existuje *17 modulů USAR odřadů* pro řešení MU, např. moduly pro vyhledávání a záchranné práce ve městech ve středně těžkých (MUSAR) a těžkých podmínkách (HUSAR), modul letecké evakuace obětí katastrofy, modul chemické, biologické, radiologické a jaderné detekce a odběr vzorků, modul pro vyhledávání a záchranné práce v podmínkách CBRN (CBRN USAR) a další. Pověření plnění mechanismu Unie v České republice má MV – Generální ředitelství HZS ČR. [29,36,37,52]

Evropská unie nevlastní svou stálou armádu, proto v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky se spoléhá na jednotky, které ke konkrétnímu úkolu sestavují členské státy EU. Stává se tak při společných operacích za účelem odzbrojení, humanitárních a záchranných misích, při poradních a pomocných vojenských misích, za účelem předcházení konfliktů a udržování míru a při řešení krizí. [46]

Evropská unie poskytuje humanitární pomoc spolu s rozvojovou pomocí ve všech krizových oblastech po celém světě. Je přítomna i v zemích, ve kterých již konflikt skončil, nebo nadále se zmítají v chaosu. Pomáhá zachraňovat životy, snižovat utrpení a chránit bezpečnost a důstojnost zasažených obyvatel. Organizováním této pomoci v Unii je pověřeno *Generální ředitelství pro humanitární pomoc a civilní ochranu (ECHO)*. [28,45]

1.3 Severoatlantická aliance

Obr. 3 Vlajka NATO [01]

Severoatlantická aliance (dále NATO) byla založena jako euroatlantický mezinárodní vojenský pakt 4. dubna 1949. Nyní je politickou a vojenskou aliancí. Zajišťuje transatlantickou vazbu mezi Evropou a Severní Amerikou a to nejen v politické, bezpečnostní, vojenské, ale i v obecné kulturně-civilizační rovině. Základním dokumentem Aliance je Severoatlantická smlouva⁴, která mimo jiné obsahuje klíčový článek 5. Aliance má v současné době 28 členů, přičemž Česká republika se stala jejím členem v roce 1999. NATO spolupracuje s celou řadou mezinárodních organizací, včetně OSN a EU a s partnerskými zeměmi. [5,6,24,48]

Hlavními cíli Aliance jsou kolektivní obrana jejích členů a zachování demokracie a míru v oblasti severního Atlantiku, řešení krizí a zajištění bezpečnosti ve spolupráci s partnery. NATO má jedinečnou, komplexní sadu politických a vojenských nástrojů k řešení všech fází krizových situací, tedy před, během a po konfliktech. [5]

Ochrana obyvatelstva, která je v NATO obvykle označovaná za **civilní nouzové plánování**, je řešena **Výborem pro civilní nouzové plánování**, který je složený ze zástupců členských států (v České republice je gestorem MV-GŘ HZS) a odpovědný Severoatlantické radě, Výboru pro plánování obrany a Skupině pro jaderné plánování, jenž patří k hlavním orgánům Aliance. Je zaměřena na 5 stěžejních oblastí, které jsou definované směrnicí NATO pro civilní nouzové plánování. Jsou to:

- ***civilní podpora operacím podle článku 5 Severoatlantické smlouvy:** ozbrojený útok proti jedné zemi nebo dokonce proti více zemím je považován za útok proti všem, každá ze smluvních stran pomůže napadeným stranám;*
- ***podpora operacím mimo článek 5 Severoatlantické smlouvy:** zákrok v nečlenských státech;*
- ***podpora národním orgánům při mimořádných událostech:** poskytování podpory vnitrostátním orgánům v mimořádných situacích civilního charakteru;*

---

⁴ Celé znění smlouvy v českém jazyce je citováno v příloze č. III

- *podpora národním orgánům při ochraně obyvatelstva proti účinkům zbraní hromadného ničení: opatření zaměřená na posílení národních schopností a občanskou připravenost v případě možných útoků s použitím chemických, biologických nebo radiologických prostředků;*
- *spolupráce s partnerskými zeměmi.* [5]

V souvislosti aliančních snah o prevenci, zvládání a omezování krizí je třeba zmínit *Euro-atlantické koordinační středisko pro řešení situace při katastrofách* (EAKOS). Jeho úkolem je koordinace pomoci poskytované jednotlivými členskými, či partnerskými státy do oblastí postižených živelnou či jinou pohromou. Veškerá pomoc poskytovaná přes EAKOS zůstává na principu dobrovolnosti a záleží na každém státu, zdali se do ní zapojí a do jaké míry. [5]

Velký význam při řešení krizových operací se v současné době příkládá civilně-vojenské spolupráci při zvládání krizí. Důležitou součástí zahraničních operací se stává účast civilních expertů. Ta přispívá ke zvýšení důvěryhodnosti a stability v problémových oblastech. [5]

1.4 Česká republika

V České republice také dochází k negativním událostem, proto organizují a zabezpečují orgány státní správy, samosprávy v přenesené působnosti a prvky bezpečnostního systému ČR⁵ řadu úkolů a opatření k realizaci bezpečnostních opatření.

Jedním z nich je **ochrana obyvatel** (civilní obrana, civilní ochrana). Ta je charakterizována v Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, která vychází z Bezpečnostní strategie ČR ze dne 4. února 2015, jako soubor činností a úkolů věcně příslušných orgánů, dalších subjektů i jednotlivých občanů, které vedou k zabezpečení ochrany života, zdraví, majetku a životního prostředí.[8] Toto pojetí ochrany obyvatelstva

---

⁵ Do prvků bezpečnostního systému ČR zahrnujeme zejména prezidenta republiky, Parlament ČR, vládu, Bezpečnostní radu státu a její pracovní orgány, správní úřady, krajské a obecní úřady, ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, zpravodajské služby, záchranné sbory, záchranné služby a havarijní služby.

je srovnatelné s definicemi převážné většiny evropských států. Nicméně je v řadě zemí EU pojem ochrana obyvatelstva ztotožňován s pojmem civilní ochrana.

V souvislosti se zabezpečením ochrany obyvatel je zajišťována i bezpečnost obyvatel ve státě. Bezpečnost státu je založena na principu nedělitelnosti bezpečnosti, to znamená, že bezpečnost ČR nelze oddělovat od bezpečnosti v euroatlantické oblasti a že ochrana občanů a území státu nekončí na jeho hranicích. Bezpečnostní zájmy České republiky, které jsou popisovány v základním koncepčním dokumentu Bezpečnostní strategii ČR ze dne 4. února 2015 a rozděleny na tři kategorie: **životní, strategické a další významné**, je často nezbytné chránit i daleko za hranicemi spjoneckých států. V souladu s tímto principem je s účastí českých vojáků na zajišťování mezinárodní bezpečnosti zvyšována rovněž naše vlastní bezpečnost. Proto mají **zahraniční humanitární mise a vojenské operace** velký význam. [7]

Česká republika vysílá aktéry do zahraničních misí na základě potřeb postiženého státu a naléhavosti situace, podle možností ekonomiky, disponibilních zdrojů státního rozpočtu, v souladu se zásadami a usneseními mezinárodního společenství a s vlastními prioritami a zájmy. [7,48]

Přehled sil a prostředků připravovaných pro mezinárodní záchranné operace⁶ a dalších sil a prostředků složek integrovaného záchranného systému, kterými přímo disponuje Ministerstvo vnitra - Generální ředitelství HZS ČR při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací, obsahuje Ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému. Ten se použije, pokud v důsledku mimořádné události, krizové situace nebo bezpečnostní akce nastane potřeba ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací. Síly a prostředky základních a ostatních složek jsou do ústředního poplachového plánu zařazovány zpravidla v ucelených skupinách, sestavách, četách, odřadech apod., které jsou schopny samostatně pod velením svého velitele vykonávat úkol, pro který jsou v ústředním poplachovém plánu předurčeny. [38]

---

⁶ Tento přehled sil a prostředků připravovaných pro mezinárodní záchranné práce je uveden v příloze č. II.

2 ZÁKLADNÍ POJMY A PRÁVNÍ RÁMEC ZAHRANIČNÍCH MISÍ

2.1 Základní pojmy

Následující základní pojmy, užívané v této práci vyplývají zejména z právních předpisů a z odborné literatury. Tyto pojmy jsou řazeny abecedně.

Armáda je organizovaný ozbrojený sbor státu nebo monarchie. Jejím úkolem je jeho územní obrana. Příslušníci armády se nazývají vojáci, kteří jsou vybaveni různou technikou, především zbraněmi. [71]

Pojmem **bezpečnost** se rozumí stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (celému systému) tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí. Je to tedy míra stability systému a jeho primární a sekundární adaptace. [14]

Hrozba je míra pravděpodobnosti vzniku mimořádné události. [1]

Humanitární mise je poslání mířené na základní lidské potřeby, či zájmy. Tato definice vyplývá ze slovníku cizích slov, kde slovo *humanitární* znamená, že je zaměřený na základní potřeby člověka a slovo *mise* je úkol, či sbor osob, kterým je svěřeno nějaké poslání. Také z toho vyplývá, že **zahraniční mise** je poslání za určitým účelem v zahraničí. [15]

Humanitární pomoci poskytovanou do zahraničí se rozumí souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí po vzniku mimořádných událostí, jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům. [75]

Katastrofa je neštěstí větších rozměrů, ať už přírodní povahy nebo způsobené člověkem. Tyto katastrofy potom působí určité změny, a pokud se dotknou ve větším měřítku lidí nebo jejich příbytků či živobytí hovoříme o **katastrofách humanitárních**. [13]

Kolektivní ochrana je hromadná, společná ochrana obyvatelstva proti účinkům a následkům ozbrojených konfliktů, velkých provozních havárií a živelních pohrom za účelem snížení možných zdravotních ztrát a úmrtí obyvatelstva. [1]

Mimořádnou událostí se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka a přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. [80]

Ochrana obyvatelstva je plnění úkolů civilní ochrany při ozbrojeném konfliktu i mimo něj, zejména varování, vyrozumění, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. [14]

Ochrana vojsk představuje soubor opatření individuálního nebo kolektivního charakteru, aktivních nebo pasivních, předem plánovaných a realizovaných v průběhu celé operace k zachování bojeschopnosti vlastních vojsk. [10]

Opatření je nástroj k odvrácení nebo zmírnění dopadů mimořádné události v prostoru a čase, k odstranění následků a k obnově původního stavu. [1]

Prevence představuje soubor opatření pro zamezení nebo snížení pravděpodobnosti vzniku mimořádné události a pro zmírnění dopadů MU předem. [1]

Riziko je obecně definováno jako míra výskytů nepříjemných dopadů vyvolaných očekávanou MU v daném místě. Je to možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby. Míru rizika, tedy pravděpodobnost škodlivých následků vyplývajících z hrozby a ze zranitelnosti zájmu, je možno posoudit na základě tzv. analýzy rizik, která vychází i z posouzení naší připravenosti hrozbám čelit. [1]

2.2 Právní rámec zahraničních misí

Vysílání nasazených sil a prostředků do jiného státu má dva základní právní aspekty – vnitrostátní a mezinárodní. [63]

Co se týče mezinárodního aspektu, je v první řadě nutné, aby vysílání sil bylo v souladu s mezinárodním právem, které vycházejí z členství ČR v Severoatlantické alianci, Evropské unii, Organizaci spojených národů a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. Vysílání tedy musí být realizováno na základě mezinárodní smlouvy, která pro ČR nabývá právního závazku okamžikem ratifikace.

Tabulka 1 Mezinárodní legislativa Zdroj: vlastní zpracování

Norma/garant	Číslo předpisu	Účinnost od	Název předpisu
Úřední věstník EU C 306	2007/C 306/01	vydáno 17. 2.2007	Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství
Úřední věstník EU C 115	2008/C 115/01	vydáno 9. 5. 2008	Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie
Vyhláška MZV	65/1954 Sb.	21. 10. 1950	o Ženevských úmluvách ze dne 12. srpna 1949 na ochranu obětí války
Sdělení FMZV	168/1991 Sb. ⁷	14. 8. 1990	Dodatkové protokoly I. a II. k Ženevským úmluvám
Sdělení MZV	36/1999 Sb.	23. 02. 1999	o přijetí České republiky za člena Organizace spojených národů, o změnách článku 109 a
Sdělení MZV	66/1999 Sb.	12. 03. 1999	Strany této smlouvy znovu potvrzují svoji víru v cíle a zásady Charty OSN a svoji touhu žít v míru se všemi národy a všemi vládami. Proto se dohodly na této Severoatlantické smlouvě.
Sdělení MZV	85/2007 ⁸ Sb. m. s.	23. 11. 2007	Dodatkový protokol III. k Ženevským úmluvám na ochranu obětí války
Sdělení MZV	111/2009 Sb. m. s.	1. 12. 2009	o sjednání Lisabonské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství

Tabulka 2 Vnitrostátní legislativa – obecná legislativa Zdroj: Vlastní zpracování

Norma	Číslo předpisu	Účinnost od	Název předpisu
Ústavní zákon	1/1993 Sb.	1. 1. 1993	Ústava České republiky
Ústavní zákon	2/1993Sb.	1. 1. 1993	Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
Ústavní zákon	110/1998 Sb.	29. 5. 1998	o bezpečnosti České republiky

⁷ Uveřejněno ve Sbírce zákonů České a Slovenské Federativní Republiky, částka 35, rozesláno dne 23. 5. 1991, dostupné na <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2447>

⁸ Sbírka mezinárodních smluv, Česká republika, částka 47. Rozeslána 23. listopadu 2007, dostupné na <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5089>.

Tabulka 3 Vnitrostátní legislativa – legislativa k zahraniční humanitární pomoci
Zdroj: vlastní zpracování

Norma	Číslo předpisu	Účinnost od	Název předpisu
Zákon	133/1985 Sb.	1. 7. 1986	o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů, zejména zákona č. 237/2000 Sb.
Zákon	239/2000 Sb.	1. 1. 2001	o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon	240/2000 Sb.	1. 1. 2001	o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů
Zákon	241/2000 Sb.	1. 1. 2001	o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon	151/2010 Sb.	1. 7. 2010	o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon	320/2015 Sb.	1. 1. 2016	o hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů
Nařízení vlády	527/2002	1. 1. 2003	Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných PO a podnikajícími FO na ochranu obyvatelstva
Usnesení vlády ČR	153/1995	15. 3. 1995	Zásady pro poskytování zahraniční pomoci a jeho změny usnesením vlády ČR č. 342/1996,
Usnesení vlády ČR	381/1999	21. 4. 1999	k výběru a pořízení humanitární pomoci vlády do zahraničí

Tabulka 4 Vnitrostátní legislativa – legislativa obranná Zdroj: vlastní zpracování

Norma	Číslo předpisu	Účinnost od	Název předpisu
Zákon	219/1999 Sb.	1. 12. 1999	o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
Zákon	220/1999 Sb.	1. 12. 1999	o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů
Zákon	221/1999 Sb.	1. 12. 1999	o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů
Zákon	222/1999 Sb.	1. 12. 1999	o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Usnesení vlády ČR	850/2014	20. 10. 2014	k návrhu na působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v letech 2015 a 2016 s výhledem na rok 2017

Vysílání sil a prostředků na vojenské a humanitární mise se nejvíce opírá o Ústavu České republiky, Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů a dále o výše vypsane legislativní dokumenty.

3 ZAHRANIČNÍ MISE

Pojem zahraniční mise je častokrát chápán ve spojení s působením bezpečnostních složek České republiky (AČR⁹, HZS ČR¹⁰, PČR¹¹) mimo její území. Nicméně pojem zahraniční mise není zahrnutý v legislativě ČR. [31]

V souvislosti humanitární praxe je potom pojem zahraniční mise chápán jako: soubor aktivit a procesů, které daný subjekt (nejčastěji nezisková a zisková organizace, či státní, mezinárodní agentura, vláda) uskutečňuje mimo stát pomocí humanitárních projektů s úmyslem záchrany lidských životů, majetku, zmírňování následků mimořádných událostí a katastrof, nebo zkvalitnění života tamních obyvatel. Přitom k tomu využívá své materiální, finanční a lidské zdroje, které poskytne přímo v místě realizace svých humanitárních projektů. [31]

3.1 Typy zahraničních misí

Zahraňiční mise je možné rozčlenit dle charakteru orientace na několik základních skupin, jako jsou:

- **bezpečnostní a pozorovatelské** – převážně se realizují prostřednictvím mezinárodních institucí (např. OSN, NATO, OBSE, ...). Některé mise jsou charakteru krátkodobého jiné dlouhodobého. Na tyto mise jsou civilní pracovníci a vojáci vysíláni, aby zajistily neutrální článek mezi jednotlivými stranami sporů a konfliktů, případně dohlíželi na bezproblémový proces voleb nebo jiného kritického momentu vývoje v konfliktních či postkonfliktních oblastech.

---

⁹ Příslušníci Armády ČR působili v čase psaní této práce (říjen 2015 – květen 2016) na misích v Afghánistánu, Kosovu, Somálsku, Itálii, Mali, Egyptě a Izraeli. Více informací lze nalézt na stránkách Ministerstva obrany ČR – <http://www.army.cz>

¹⁰ Příslušníci Hasičského záchranného sboru České republiky jsou nasazováni v rámci odřadů USAR v případech závažné mimořádné události (zemětřesení, rozsáhlé povodně a požáry) v zahraničí. Tyto jednotky byly nasazeny ve více než dvaceti zemích světa (Nepál, Srbsko, Ukrajina, Filipíny, Japonsko, Nigérie, Albánie, Rumunsko...). Další informace lze nalézt na stránkách odřadu GŘ HZS ČR věnující se záchranným a vyhledávacím pracím při zemětřesení – <http://www.usar.cz/>

¹¹ Příslušníci Policie České republiky působí v zahraničních mírových operacích Evropské unie nebo Organizace spojených národů v Evropě, Afghánistánu, Bosně a Hercegovině, Iráku, Kosovu, Gruzii, Libérii a dalších zemích. Více informací je možné nalézt na stránkách Ministerstva vnitra České republiky – <http://www.mvcr.cz>

- **humanitární** – reaguje na okamžitou krizi a je poskytována jen do doby, než je postižená země (oblast) schopna z větší části fungovat samostatně (maximálně 1 rok). Takováto pomoc je vysílána do míst postižených přírodními katastrofami nebo válečným konfliktem.
- **rozvojové** – je proces zlepšení sociálně-ekonomických životních podmínek. Jsou převážně střednědobého až dlouhodobého charakteru. Mezi základní náměty těchto misí patří: snižování chudoby, zdravotnictví, vzdělávání, infrastruktura, životní prostředí a občanská společnost. Jako hlavní argumenty pro vysílání pracovníků zpravidla uvádí, přenos zkušeností a budování kapacit místního managementu a nedostatek kvalitního managementu a specialistů v místě realizace projektu.
- **vojenské** – rozumíme vyslání vojenské jednotky za určitým posláním. Obsahem vojenské operace je vykonání významného vojenského strategického, taktického, výcvikového nebo administrativního úkolu. Vojáci Armády ČR se k plnění úkolů v zahraničních misích vysílají na základě požadavků mezinárodních vládních organizací (OSN, NATO, EU, OBSE, aj.).
- **diplomatické** – představují názory, hodnoty a postoje konkrétního státu či nějakých silných zájmových skupin a hájí jejich zájmy. Většinou jsou dlouhodobějšího charakteru. Mezi hlavní důvody pro vyslání diplomatů je příslušnost k danému subjektu a jeho reprezentace v zahraničí. Zahraniční pracovníci mají zprostředkovávat komunikaci mezi vysílajícím subjektem a dalšími subjekty na poli mezinárodních vztahů.
- **dobrovolnické** – jsou velmi zvláštní druh mise. V podstatě nelze stanovit určitý druh takové mise, neboť dobrovolníci jsou vysíláni na různě orientované mise (humanitární, rozvojové, pozorovatelské...). Vyslaný dobrovolník není zaměstnancem, ale získává postavení pozorovatele dané organizace v terénu. Dobrovolnické mise jsou neplacené. [31,32]

V další části této práce se budu věnovat především humanitární a vojenské misi.

3.1.1 Humanitární mise

Humanitární mise se organizují za účelem poskytnutí humanitární pomoci v materiální, duchovní, zdravotní, sociální a právní oblasti s cílem zabezpečit ochranu životů, zdraví

a majetku dotčených obyvatel, zmírnění útrap lidí a obnovení důstojného života. Realizují ji jednotlivci, skupiny, spolky, státní i nestátní organizace.

Humanitární pomoc je podle předpisu č. 463/2000 Sb.¹² jednou z forem zapojování do mezinárodních záchranných operací, kam dále patří vyslání záchranné jednotky pro provádění záchranných prací nebo k hašení požárů, vyslání odborníků a poskytování odborných informací. [81]

Česká republika realizuje humanitární pomoc ve čtyřech základních oblastech (obživa, obydlí, zdravotní péče, hygiena) ve formě materiální pomoci, záchranné pomoci, finanční pomoci, psychosociální pomoci, poradenské a technické pomoci nebo kombinované pomoci na bilaterální úrovni¹³ nebo multilaterální¹⁴, přičemž se řídí mezinárodními humanitárními principy lidskosti, nestrannosti, neutrality a nezávislosti. [9,43,48]

Z časového hlediska rozlišujeme pomoc:

- **neodkladnou** – pomoc k ochraně zdraví a záchraně životů při MU, realizovanou v průběhu několika hodin podle možností a schopností poskytovatele a na dobu několika dnů, maximálně týdnů,
- **při obnově** - při obnově základních podmínek života, hygieny, bydlení, poskytování stravy apod. v časovém horizontu několika týdnů až měsíců, v nejchudších oblastech světa může trvat i několik let,
- **rozvojovou** - touto formou se předkládaná práce nezabývá, protože se jedná o pomoc specifickou nad rámec tématu. [48]

Poskytování humanitární pomoci je součástí české zahraniční politiky. Řídí se Zákonem č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí. Další Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému dává Mi-

---

¹² Nařízení vlády o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právními osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva.

¹³ Poskytování pomoci na bilaterální úrovni se realizuje přímo konkrétním skupinám obyvatel nebo postiženému státu. Realizace je uskutečňována buď přímo státem poskytujícím pomoc nebo mezinárodními vládními i nevládními mechanismy.

nisterstvu vnitra pravomoc rozhodovat ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí o humanitární pomoci poskytované státem do zahraničí a zapojování do mezinárodních záchranných operací. [5]

3.1.2 Vojské mise

Vojské mise či operace, jak se tyto akce u Armády také často nazývají, představují základní způsob koncentrovaného a koordinovaného použití sil a prostředků v daném prostoru a čase. Zahrnují činnosti vyčleněných sil ke splnění vojského strategického, operačního, taktického úkolu za účelem dosažení konečných cílů jakékoli bitvy nebo tažení. Vojské mise probíhají v době míru, krize nebo války a na jejich charakter má vliv zejména bezpečnostní prostředí, ve kterém se uskutečňují. [10,11]

Členění vojských misí není jednoznačné. V následující části kapitoly předkládám několik možných přístupů k členění vojských operací.

Vojské mise lze tedy rozdělit podle:

- 1) **použití druhů sil** na mnohonárodní operace, národní operace a společné operace,
- 2) **použitých zbraní** na konvenční a nekonvenční,
- 3) **rozsahu použití sil a prostředků** na operace velké intenzity nebo nízké intenzity,
- 4) **úkolu a způsobů použití vojských sil** na válečné, neválečné (vojské operace jiné než válka), bojové a nebojové,
- 5) **charakteru prostředí**, ve kterém jsou operace vedeny (**druhu a rozsahu ozbrojeného konfliktu**) a to na pozemní, vzdušné, výsadkové a námořní,
- 6) **úrovně velení a řízení** na politicko-strategické, vojsko-strategické, operační a taktické,
- 7) **úrovně zainteresování velitelské struktury** EU, OBSE, OSN či NATO,
- 8) **zvoleného rozsahu krizového řízení ČR**. [10,11,12,13,33]

---

¹⁴ Multilaterální pomoc je Českou republikou poskytovaná prostřednictvím mezinárodních humanitárních organizací.

V obecné rovině je možné vojenské mise za účasti Armády ČR v operacích kolektivní obrany členských zemí NATO rozdělit na dvě kategorie:

1. podle článku 5 Washingtonské smlouvy

Jsou to společné operace, vedené v souladu s tímto článkem na obranu společného prostoru členských zemí Aliance. Cíle operací kolektivní obrany mohou být dosaženy operacemi *vysoké intenzity*, tj. s nasazením všech sil a prostředků ozbrojených sil zúčastněných států v rámci Aliance či jiné koalice nebo pak *nízké intenzity*, které jsou vedeny s cílem zničit nebo neutralizovat síly protivníka, které nejsou co do počtu, výzbroje, vycvičenosti, schopnosti vedení bojové činnosti srovnatelné se spojeneckými silami.

2. mimo článek 5 Washingtonské smlouvy

Operace řešící krizové situace, které zahrnují politická, vojenská a civilní opatření. Jsou vedeny podle zásad mezinárodního práva. Tyto operace mají za cíl zabránit nebo ukončit konflikt, vyřešit krizový stav a docílit mezinárodně dohodnuté cíle. Operace mohou zahrnovat podporu civilních organizací, zmírňování nebo odstraňování následků katastrof, humanitární operace, pátrací a záchranné operace nebo také může jít o operace na podporu míru nebo o bojové. [11]

V současnosti můžeme rozlišovat čtyři hlavní druhy operací:

1. vojenského mírového nasazení

Operace zahrnují vzájemné mírové aktivity (např. mírové soupeření, spolupráce nebo podpora) v politice, ekonomice atd. a všechny vojenské aktivity, určené k vytváření bezpečného prostředí v době míru. Úlohou ozbrojených sil je odstrašit potenciální účastníky možného vznikajícího konfliktu a připravit se na jeho případné řešení. Vedení boje se nepředpokládá, i když vždy existuje možnost teroristických akcí proti nasazeným silám.

2. na podporu míru

Provádějí se zpravidla z pověření OSN, která je i koordinuje, eventuálně i jinými mezinárodními organizacemi. Úkolem nasazených sil může být úsilí o vytvoření bezpečného prostředí v oblasti postihnuté krizí a poskytnutí pomoci, která ulehčí domácím vládním institucím vypořádat se se základními příčinami konfliktu. Žádaný cíl operace je zpravidla formulován ve smlouvě s podporovanou zemí.

3. protipovstalecké

Jejich cílem je přemoci vzpouru povstalců, kteří se snaží dosáhnout politických změn kombinací podvratné činnosti, propagandy a násilí, vojenskými nebo polovojenskými a policejními silami se současně vedenými politickými, ekonomickými, psychologickými a civilními akcemi a snížit konflikt na úroveň, která se dá řešit činnostmi na podporu míru.

4. hlavní bojové operace (válka)

Tyto operace mohou být ještě stále potřebné k přímé obraně NATO proti konvenčnímu napadení velkého rozsahu. Zahrnují konvenční boj, kde ozbrojené síly zemí působí jako hlavní nástroj k uskutečnění určené politiky státu. Ozbrojené síly mohou užívat neregulární akce k tomu, aby podporovaly vojenské cíle jejich konvenčních sil. [11]

Mezi jednotlivými typy operací je tenká hranice. Jednotlivé druhy se prolínají, probíhají souběžně a navazují na sebe. Široká škála aktivit v rámci jediné operace stírá rozdíly mezi jednotlivými druhy misí. Jakýkoli členění je proto pouze pomocným nástrojem pro porozumění vzájemných souvislostí a nemůže mít vliv na rozhodování velitelů. [11]

3.2 Historie zahraničních misí

3.2.1 Humanitární mise

Lidská historie a kultura má dlouhou tradici, tak jako i poskytování humanitární pomoci se k lidstvu váže od nepaměti. Například lidé v lepší ekonomické situaci pomáhali chudším, a to jak v době války, tak i v míru. Tento zvyk se po staletí formoval na základě etických hodnot jednotlivých světových náboženství, moderních filozofických směrů humanismu a osvícenství, tradice odborů, hnutí za politické a sociální reformy, kampaní proti otroctví a dalších ideových zdrojů. [34,55]

Je prakticky nemožné popsat jednotně historii tohoto zvyku; přesto v něm lze objevit zhruba dva základní důvody, proč lidé vždy měli tendenci poskytovat druhým pomoc v nouzi:

1. **Důvody náboženské a etické** – čerpá z hodnot křesťanství, osvícenství a humanismu a dalších nábožensko-kulturních tradic světa. Podle těchto hodnot je morálně a eticky správné poskytovat pomoc lidem, kteří se ocitnou v nouzi.

2. **Důvody politické a pragmatické** – odvíjí se od konkrétního využití humanitární pomoci v zahraniční politice států až k racionálním úvahám o prevenci konfliktů, mezinárodního terorismu, nelegální migrace a poškozování životního prostředí. Podle pragmatických zásad je ekonomicky i politicky výhodné investovat do pomoci chudým zemím, jelikož se tím v dlouhodobém horizontu ušetří prostředky, které by stát musel vynakládat na opatření vlastní bezpečnosti a prosperity. [34,55]

Novodobá historie humanitárních misí je velmi pestrá, humanitární organizace poskytují pomoc jak materiální, finanční tak záchranářskou po celém světě. Pro příklad, uvádím v příloze č. IV přehled humanitární pomoci ČR od roku 2002.

3.2.2 Vojenské mise

Zahraněční vojenské mise se datují od 2. srpna 1990, kdy okupovaly irácké jednotky Kuvajtu. Brzy na to se vytvořila koalice 28 zemí, jenž vyslaly v rámci operace **Pouštní štít** do ohrožené oblasti své jednotky. Součástí protiiráckých koaličních vojsk byla i speciální protichemická jednotka České a Slovenské federativní republiky, která měla za úkol průzkum zaměřený na zjišťování použití zbraní hromadného ničení. V případě jejich použití měla provádět dekontaminaci zasažených osob a techniky a poskytovat lékařskou pomoc. [40,53]

Irák měl okupovaná území Kuvajtu opustit nejpozději do 15. ledna 1991. Saddám Husajn tyto podmínky nesplnil. Proto spojenecké síly zahájily 17. ledna 1991 operaci **Pouštní bouře**. Československá jednotka se přemístila za hranici Kuvajtu, kde překonala známou Saddámovu linii minových polí. Svou válečnou pouť ukončila jednotka v blízkosti hlavního města Kuvajtu City nedaleko od hořících naftových polí. V průběhu května 1991 se její příslušníci vrátili zpět do vlasti. [40,53]

Československá protichemická jednotka byla příkladem profesionálního přístupu k plnění povinností a položila základy moderních tradic Armády České republiky. [40,53]

Novodobá historie vojenských misí je velmi rozsáhlá, proto v příloze č. V přikládám stručný seznam misí.

3.3 Aktuální zahraniční mise

3.3.1 Humanitární mise

V roce 2015 se realizovaly humanitární mise, stejně tak jako v předešlém roce, z důvodů významné humanitární potřeby v souvislosti s pokračujícími závažnými konflikty v Iráku, Sýrii, Středoafričské republice, Jižním Súdánu i na Ukrajině. Dále také přetrvávaly primární a sekundární humanitární důsledky epidemie Eboly v západní Africe. Humanitární výzvy také byly spojeny se situací bezpečnostně-politické nestability, chudoby a dopadů klimatických změn, jako například v regionech Sahelu a Afrického rohu i v Afghánistánu, Pákistánu či Jemenu. Tyto humanitární krize se odrážely v humanitárních výzvách OSN (Globální humanitární přehled 2015) a Mezinárodního Červeného kříže (Výzva na katastrofy), tak jako i v EU (humanitární strategie EU). V rámci svých možností na ně reagovala a bude nadále reagovat i Česká republika. [48]

3.3.2 Vojenské mise

České ozbrojené síly působí v řadě mezinárodních misí a operací pod vedením Severoatlantické aliance, Organizace spojených národů nebo Evropské unie. Podílí se na stabilizaci situace v několika rizikových zemích a regionech. Do zahraničí jsou mimo příslušníků bojových jednotek vysíláni chemici, pyrotechnici, vojenští lékaři, vojenští policisté, psovodi nebo strážní jednotky. Ze současných misí lze jmenovat:

1. Mise Resolute Support Mission

Je navazující výcviková mise na misi *International Security Assistance Force* (ISAF) v Afghánistánu. Základními úkoly jednotek je výcvik, poradenství, výuka pilotů a pozemního personálu příslušníků vzdušných sil Afghánské národní armády, realizace bezpečnostních opatření v určeném prostoru s cílem eliminovat nepřátelské aktivity proti základně Bagram Air Field (BAF). Dále jednotky zabezpečují systém administrativní, logistické, finanční a právní podpory a koordinuje zdravotnické zabezpečení.

2. Mise KFOR (Kosovo)

Mnohonárodní mírová operace NATO. Hlavním úkolem je přispívat k vytváření a udržování bezpečného prostředí. V současné době působí na velitelství KFOR 2. Úkolové usku-

pení HQ KFOR (9. skupina jedenácti českých vojáků), která se bude podílet v mezinárodním štábu na plnění operačního úkolu do února 2016.

3. Operace EU NAVFOR Atalanta (Somálsko)

První námořní operace Evropské unie, která byla zahájena koncem roku 2008. Má mandát k ochraně plavidel, která jsou součástí Světového potravinového programu, jenž zabezpečuje dodávky potravin a pomoc utečencům v Somálsku. Dále má pověření potírat akty pirátství a ozbrojeného přepadávání podél somálského pobřeží.

4. Operace MFO - Multinational Force and Observers (Sinaj)

Na žádost Egypta a mezinárodní organizace dohlížející na dodržování bezpečnostních podmínek mírové dohody mezi Egyptem a Izraelem pracují od listopadu 2009 tři důstojníci Armády ČR v operaci MFO a od listopadu 2013 v misi slouží jednotky leteckého kontingentu tj. letecký a pozemní personál AČR s letounem CASA C-295M. Mezi hlavní úkoly příslušníků patří provoz kontrolních a propouštěcích míst a hlídková a pozorovatelská činnost podél egyptsko-izraelských hranic.

5. Mise EUFOR Althea (Bosna a Hercegovina)

Hlavním cílem je zachovat bezpečí a mír. Operace má přispět k většímu pokroku Bosny a Hercegoviny na cestě k evropské integraci a k potírání korupce a organizovaného zločinu. Česká republika vyslala do operace dva příslušníky Armády ČR, kteří působí v Sarajevu. Velitel zastává pozici vedoucího skupiny řízení skladování zbraní a munice a druhý je na místě specialisty na zbraně hromadného ničení. Podílejí se přímo svou činností na výcviku a rozvoji schopností Ozbrojených sil Bosny a Hercegoviny.

6. Výcviková mise Evropské unie v Mali (European Training Mission, EUTM)

Jednotky Evropské unie poskytují pomoc malijské vládě a ozbrojeným silám formou výcviku a materiálního vybavení. Česká republika se k nim připojila s cílem podpořit místní ozbrojené síly, zlepšit jejich taktiku a vybavit je zbraněmi v jejich boji proti povstalcům. Zásadním posláním celé operace je pomoc při výstavbě a výcviku malijské armády tak, aby byla v budoucnu schopna zachovat suverenitu a teritoriální integritu země a hlavně se bránit útokům islamistických radikálů.

Poznámka: Dne 11. března 2016 převzala operační úkol 7. jednotka AČR, která již 21. března 2016 v 18.33 hodin odrazila útok na velitelství této mise, kde zaútočil muž vy-

zbrojený útočnou puškou. Při tomto útoku nebyl nikdo z vojáků ČR ani dalších příslušníků operace zraněn. Tato událost prokázala, že bezpečnostní opatření mise EUTM Mali jsou výborně nastaveny a spolupráce s malijskými silami je účelná.

7. Mali (MINUSMA)

Úkolem stabilizační mise OSN s názvem MINUSMA v Mali (United Nations Multidimensional Integrated Stabilisation Mission in Mali) je zabezpečení bezpečnosti a vytvoření podmínek pro humanitární a politickou asistenci malijské vládě. Úkolové uskupení speciálních sil (25 osob) plní úkoly celé škály speciálních operací s orientací na vedení speciálního průzkumu a zpravodajské činnosti ve prospěch úsilí velitele této operace. Z ČR byly vyčleněny síly a prostředky ze 601. skupiny speciálních sil a budou pracovat ve státě Mali dle mandátu do 31. prosince 2016.

8. Operace EUNAVFOR MED (European Union Naval Forces – Mediterranean)

Vojenská operace EUNAVFOR MED je reakce Evropské unie na problém migrace z Afriky do Evropy. Jejím cílem je rozbití operačního modelu převaděčů a obchodníků s lidmi ve Středomoří. Na tuto misi byli v červnu 2015 vysláni i dva příslušníci Armády České republiky, kteří se účastnili na plánování zdravotnické podpory pro vojáky a podílely se na analýzách zdravotních rizik a jejich zapracovávání do plánovacích dokumentů. Působí na operačním velitelství v Římě.

9. Mise UNDOF (The United Nations Disengagement Observer Force)

Mise byla určena jako nástroj k udržení míru mezi Izraelem a Sýrií. Vzhledem k válce v Sýrii může mise v současné době naplňovat svůj mandát jen na izraelské straně. OSN oficiálně požádalo Českou republiku o obsazení 3 míst ve velitelské struktuře mise UNDOF. Čeští vojáci pracují na působišti dočasněho velitelství mise v CAMP ZIOUHANI na izraelské straně separačního území. Ve štábu mise vykonávají funkce důstojníků pro výcvik a informační technologie. Jejich vyslání je s předpokládanou dobou rotace 12 měsíců. [39]

4 NASAZENÉ SÍLY A PROSTŘEDKY

4.1 Armáda

Armáda České republiky (dále jen Armáda, AČR) je hlavní složkou ozbrojených sil České republiky, kterou dále tvoří Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Vrchním velitelem ozbrojených sil České republiky je prezident republiky Miloš Zeman. Dle Zákonu č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání a Ústavního zákona č. 300/2000 Sb., kterým se mění Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění Ústavního zákona č. 347/1997 Sb., a Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky poskytuje Armáda ČR složky k záchranným akcím v zahraničí. [6,59]

Armáda je vytvořena k obraně státu proti vnějšímu vojenskému napadení, podílí se na plnění úkolů v rámci zahraničních misí k udržení či nastolení míru, které pro naši republiku vyplývají z Charty OSN, ze Severoatlantické smlouvy a dalších mezinárodních smluv. Dále může být uplatněna k podpoře civilních orgánů na území státu v rámci integrovaného záchranného systému (IZS). [6,59]

4.1.1 Struktura Armády České republiky

Schéma 1 Struktura Armády ČR [02]

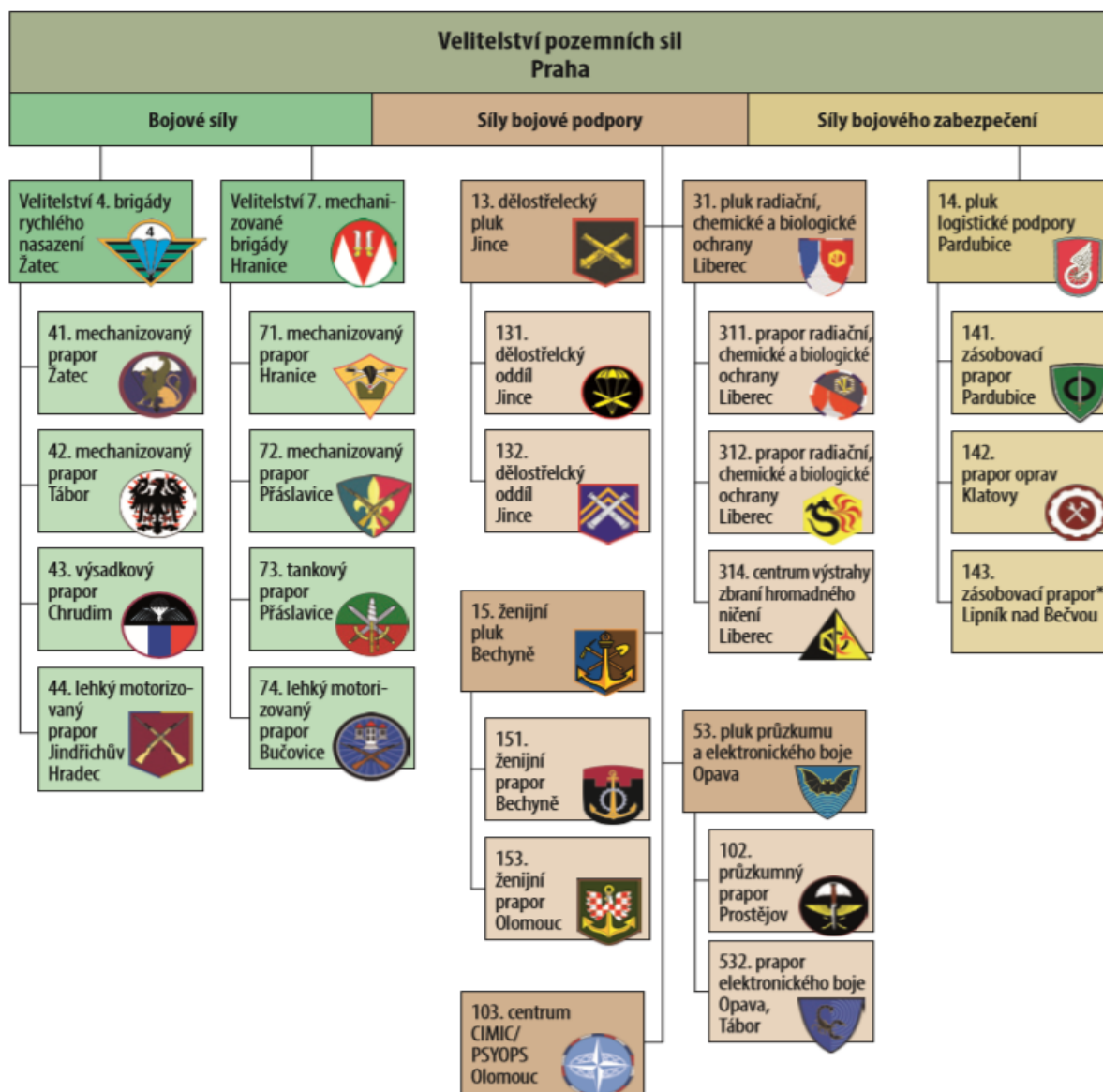
4.1.1.1 Pozemní síly

Tyto síly jsou určeny k použití na území republiky i mimo něj. K hlavním úkolům patří vedení obranné a útočné bojové činnosti, ochrana a střežení objektů, komunikací a prostorů mimo oblast přímé bojové činnosti, monitorování situace v určeném prostoru, udržování

klidu a pořádku a ochrana obyvatelstva při mírových a zahraničních operacích, posílení ochrany státní hranice a plnění úkolů ve prospěch IZS České republiky. [6]

Pozemní síly mají většinou moderní techniku a výzbroj. Mezi základní výzbroj patří bojová obrněná vozidla, tanky, minomety, lehké zbraně, granátomety a přenosné protitankové prostředky. Vojáci ovládají prvky bojového umění Musado, základy slaňování, horolezectví, překonávání překážek (přírodních, umělých), učí se pohybovat se v neznámém terénu ve dne i v noci a také vést boj jednotlivce i skupiny. Dále efektivně ovládají jim svěřené techniky a zbraně. Příslušníci těchto sil stále prokazují svoji profesionalitu v náročných zahraničních humanitárních a vojenských misích a při cvičeních armád NATO. [6]

Schéma 2 Organizační struktura pozemních sil (k 31.12.2014) [02]

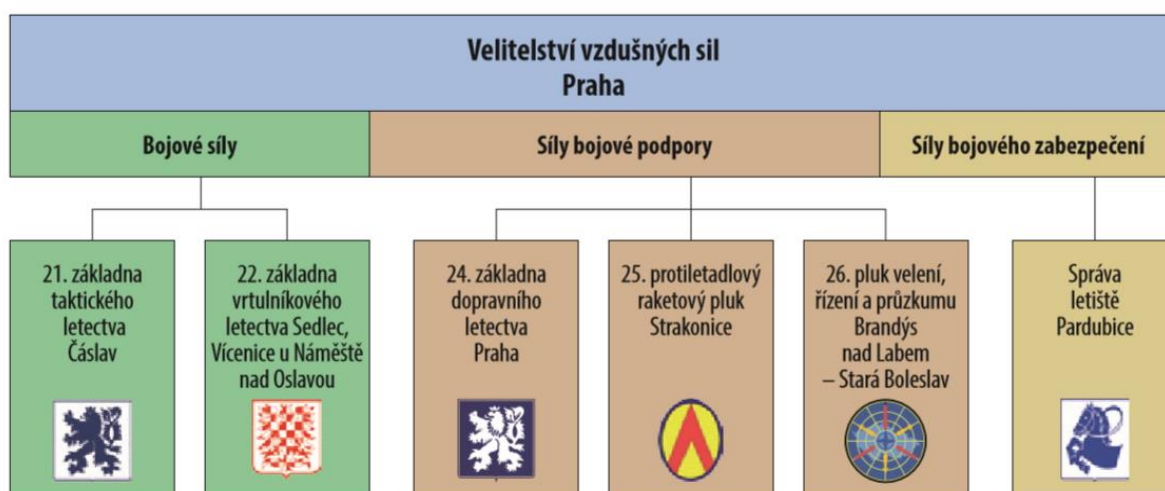

4.1.1.2 Vzdušné síly

Vzdušné síly zaručují suverenitu a územní celistvost ČR. Jejich hlavním úkolem je obrana vzdušného prostoru země. K tomuto cíli směřuje i výcvik leteckého, zabezpečujícího a technického personálu. Vzdušné síly jsou vybaveny nadzvukovými letouny JAS-39 Gripen, bojovými a dopravními vrtulníky, lehkými bitevníky L-159 Alca a dopravními letouny. [6]

Tyto síly jsou v případě ozbrojeného konfliktu určeny k vybojování vzdušné nadvlády, průzkumu a zajištění vzdušné přepravy a zásobování vojsk, bojové podpoře pozemních sil. V době míru zajišťují mimo obrany vzdušného prostoru státu také službu pátrání a záchranu určenou k pomoci posádkám letounů v nouzi, leteckou záchranou službu, jakož i přepravu vládních a ústavních činitelů. V rámci IZS pomáhají při MU a jiných katastrofách. V rámci závazků vůči Alianci nasazují hotovostní letouny pro ochranu vzdušného prostoru spojenců a zúčastňují se mezinárodních operací a spojeneckých cvičení. [6]

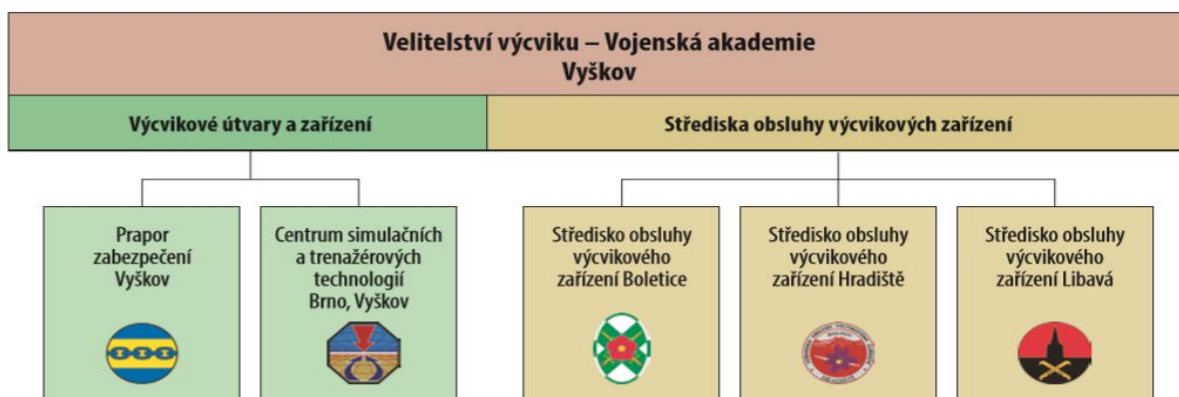
Schéma 3 Organizační struktura vzdušných sil (k 31.12.2014) [02]

4.1.1.3 Velitelství výcviku – Vojenská akademie

Velitelství výcviku – Vojenská akademie Vyškov provádí přípravu vojáků, jejich kariérové vzdělávání, výcvik a přípravu příslušníků aktivní zálohy. Dále zabezpečuje modernizaci a rozvoj výcvikových zařízení Armády ČR. V neposlední řadě vytváří podmínky pro činnost a výcvik součástí zahraničních armád na našem území. [6]

Schéma 4 Organizační struktura Velitelství výcviku (k 31.12.2014) [02]

4.1.2 Technika, výzbroj a výstroj

4.1.2.1 Technika a výzbroj

Armáda disponuje spousty bojové techniky a různými zbraněmi. Vojáci mají **pěchotní zbraně** (pistole, samopaly, odstřelovací pušky, kulomety, granátomety, pancéřovky...), **tanky a obrněnou techniku** (obrněný transportér průzkumný BRDM-2rch, vyprošťovací tank, bojové průzkumné vozidlo, kolový obrněný transportér, tanky, obrněné vozidla...), **automobilní techniku** (zásahové vozidlo, nákladní automobily, Land Rover, osobní terénní automobily...), **dělostřeleckou a PVO techniku** (ruční raketový protiletadlový systém, minomety, kanónová houfnice, dělostřelecký systém, protiletadlový raketový komplet, mobilní dělostřelecký a vyhledávací radiolokátor ARTHUR, ...), **leteckou techniku** (letouny, vrtulníky) a jiné např. Linka-82, odminovací komplet BOŽENA, motorový vlečný člun, pásový obojživelný transportér, hasící tank SPOT-55, buldozerové zařízení, vznášedlo, průzkumný komplet SNĚŽKA... Neuvádím zde kompletní výzbroj, poněvadž je velmi rozsáhlý a také některé podléhají režimu utajení. [59]

4.1.2.2 Výstroj

Voják je zavázán při výkonu služby nosit vojenský stejnokroj (služební, vycházkový, maskovací nebo reprezentační), který je přizpůsoben také rozdílným klimatickým podmínkám (velké mrazy, tropické teploty apod.) a místu nasazení (lesy, pouštní prostředí apod.). Základní barvy služebních stejnokrojů jsou zelená pro pozemní síly a modrá pro letectvo. Vojáci mají i další výstrojní součástky k využití v extrémních podmínkách. Je to maskovací síťka, kukla, obličejová maska, sluneční brýle a ochranné brýle, polní boty, holeňové

návleky, zateplené návleky, ochranná vesta proti střepinám, ochranná pancéřová vesta proti střelám, ochranná pancéřová přilba, síťka na přilbu, reflexní páska na přilbu, polní čepice a kombinované rukavice. [6,59]

4.1.3 Nasazené prostředky

Senát se schválením vládního návrhu na působení sil a prostředků (dále SaP) rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v letech 2015 a 2016 s výhledem na rok 2017 vyslovil souhlas s působením SaP ve všech misích, uvedených výše v podkapitole Současné vojenské mise v celkovém počtu **3 960 osob a 4 letounů JAS 39 Gripen** v roce 2015/2016. Působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v roce 2017 bude schvalováno vládou a parlamentem v roce 2016. Nicméně se předpokládá se, že v roce 2017 bude působit v celkovém počtu do **700 osob**. [63]

Pro škálu aliančních operací byly v roce 2015 v rámci obranného plánování NATO vyčleněny následující jednotky AČR: mechanizovaná brigáda středního typu, výsadkový mechanizovaný prapor, rotní úkolové uskupení speciálních sil, velitelství úkolového uskupení speciálních sil, velitelství praporu CBRN, prapor CBRN, četa CIMIC, rota Vojenské policie, modul protiletadlových řízených střel, tým pro zabezpečení a řízení leteckých přeprav, letecká zdravotnická evakuace, střední dopravní vrtulník, rota ženijní podpory, odsunová sběrna raněných, polní nemocnice, velitelství dopravního praporu a dopravní rota. [30]

4.2 Humanitární organizace

Jsou to organizace, které poskytují humanitární pomoc doma i v zahraničí. Jejich posláním je zlepšovat úroveň života a zdraví obyvatel. Jejich cíle se dělí na krátkodobé (např. zajištění základních životních podmínek jako je voda, obživa, přístřeší atd.) a na dlouhodobé (především zajištění obyvatelům životní úroveň v postižené zemi).

4.2.1 Nejvýznamnější organizace působící v České republice:

4.2.1.1 *Adventist Development and Relief Agency (ADRA)*

ADRA je mezinárodní humanitární organizace poskytující bezprostřední fyzickou, psychickou, eventuálně duchovní pomoc lidem v nouzi. Působí ve více než 130 zemích světa.

Obr. 4 Logo ADRA [03]

V České republice pracuje od roku 1992. Podílí se na zabezpečení koordinované humanitární pomoci v návaznosti na činnost složek IZS při řešení MU. V zahraničí realizuje tři typy projektů **humanitární, rozvojové a lidskoprávní**. Cílem těchto pomoci je předejít dalším ztrátám na životech, vrátit důstojné životní podmínky lidem, vzdělávat, předat zkušenosti a znalosti a chránit lidská práva. [64]

4.2.1.2 Člověk v tísni

Obr. 5 Logo Člověk v tísni ČR [04]

Nevládní nezisková organizace, která vychází z myšlenek humanismu, svobody, rovnosti a solidarity. Její činnost vychází z osobní iniciativy a aktivity jejich dobrovolníků a zaměstnanců. Po celém světě v krizových oblastech i v ČR poskytuje humanitární pomoc na základě reálných potřeb. Pomáhá lidem smířit se s tím, co zažily, a podporuje je v období obnovy. Dále bojuje s chudobou, podporuje dodržování lidských práv, věnuje se oblasti vzdělávání a pomoci lidem žijícím v sociálním vyloučení. V zemích Afriky, Asie a Evropy uskutečňuje rozvojové programy, které se snaží zlepšit přístup obyvatel ke vzdělání, zdravotní péči, dostupnosti pitné vody, dodržování hygieny, rozvoji místních zdrojů obživy i zapojení lidí do procesů ovlivňujících dění v jejich zemi. Kromě **humanitární a rozvojové pomoci** poskytují **zdravotní a sociální služby**. [65]

4.2.1.3 Charita ČR

Obr. 6 Logo Charita ČR [05]

Charita ČR je nestátní neziskovou organizací a součástí římskokatolické církve. Funguje jako sdružení více než 300 Charit. Díky členství v sítích Caritas Internationalis a Caritas Europa má partnery po celém světě. Ve své práci vychází z křesťanských principů. Nabízí pomoc lidem v nouzi u nás i v zahraničí, kde provozuje širokou síť sociálních a zdravotních služeb. V zahraničí působí i prostřednictvím rozvojové spolupráce. Mezi její dlouhodobé priority patří vzdělávání, zajištění či podpora živobytí místních obyvatel či zlepšování schopností i znalostí místních partnerů. Tedy její aktivity se zaměřují na různou problematiku. Jedná se o **humanitární pomoc, podporu živobytí, zemědělství či obnovu zdrojů obživy, sociální práci, zdra-**

votní péči, vzdělávání v zahraničí i v České republice. Na území ČR také pomáhá cizincům v nouzi (migrace). [66]

4.2.1.4 Český červený kříž (ČČK)

Obr. 7 Logo Český červený kříž [06]

Český červený kříž je humanitární společností působící na celém území České republiky. Je součástí Mezinárodního Červeného kříže a řídí se základními principy Červeného kříže a Červeného půlměsíce (ČK&ČP). Působí zejména v oblasti **humanitární, sociální, zdravotní a zdravotně-výchovné**. Naplňování jeho cílů a plnění úkolů je všeobecně prospěšnou činností. Český červený kříž působí v oblasti ochrany obyvatelstva a poskytuje pomoc v případech MU a jiných katastrof. Šíří znalost Ženevských úmluv a spolupracuje s poskytovateli zdravotní péče. Tedy jejím cílem je zejména předcházet a zmírňovat utrpení, chránit zdraví, život a úctu k lidem, podporovat vzájemné porozumění, přátelství a mír mezi národy bez rozdílů rasových, národnostních, politických, náboženských a bojovat o naplňování základních principů hnutí Červeného kříže. [67]

4.2.1.5 Lékaři bez hranic

Obr. 8 Logo Lékaři bez hranic [07]

Lékaři bez hranic je mezinárodní humanitární organizace, která poskytuje odbornou zdravotnickou pomoc lidem v případě ohrožení a krizí. Většinu jejích členů tvoří lékaři a zdravotničtí pracovníci, patří mezi ně ale i zástupci jiných profesí, kteří poskytují **humanitární a zdravotnickou pomoc** v necelých 70 zemích světa. Pro spoustu lidí představují Lékaři bez hranic krizové zdravotnické týmy poskytující okamžitou pomoc při katastrofách, válkách a epidemiích po celém světě. Kromě toho se ale také snaží informovat o těchto krizových situacích a podnítit veřejnou debatu. Jejím cílem je zmírnit lidské utrpení, ochrana života a zdraví a opětovné nastolení úcty k lidem a základním lidským právům. [68]

4.3 Odřady Ministerstva vnitra – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

Pro poskytování pomoci mezi kraji v rámci České republiky a při zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací jsou vytvořeny odřady HZS ČR. Odřad se skládá z hasičů

přínejmenším dvou jednotek požární ochrany (JPO) nebo z hasičů nejméně jedné JPO a osob začleněných ve složce IZS nebo z hasičů JPO a osob poskytujících osobní i věcnou pomoc. V odřadu jsou zastoupeny všechny možné odbornosti a specializace, které dnes u HZS České republiky existují jako např. letecký záchranář, spojový technik, technik technické, chemické či strojní služby, obsluhy motorových řetězových pil, vazač, lezec, absolventi kurzů dopravy nemocných, raněných a rodiček, atd. [69]

Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství HZS ČR má 5 druhů odřadů. **Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí – USAR** (z anglického Urban Search and Rescue) provádí vyhledávací a záchranné práce v ČR tak i v zahraničí. Dále provádí průzkum, zhodnocuje škody a potřeby, informuje řídicí orgány, poskytuje neodkladnou zdravotní péči všem osobám, distribuuje humanitární pomoc, řídí, školí a vede místní dobrovolníky, analyzuje výskyt nebezpečných látek a materiálů, pomáhá poškozeným chránit jejich majetek před účinky klimatických vlivů. Rozlišujeme dva druhy tohoto odřadu a to Heavy USAR (těžký USAR) a Medium USAR (střední USAR). Pro hašení lesních požárů, požárů ropných látek nebo zabezpečení náhradní činnosti za jednotky požární ochrany postiženého státu slouží **odřad pro likvidaci požárů**, který je v operační činnosti soběstačný. Počet členů odřadu nepřevyšuje 25 osob. Další odřad, a to **odřad pro záchranné práce při povodních**, zachraňuje a evakuuje osoby z oblastí postižených povodněmi. Zmírňuje následky nadměrných dešťových srážek i povodní. Počet členů odřadu nepřevyšuje 25 osob. **Odřad pro zásahy při chemických a ekologických haváriích** je určený, jak název sám napovídá, pro zásahy na nebezpečné látky, včetně zásahu na ropné látky z povrchu vodních toků a stojatých vod. Posledním druhem odřadu je **Speciální odřad**, který zajišťuje speciální požadavky nad rámec možností výše uvedených druhů odřadů. Jedním z nich je **Předsunutá zdravotnická jednotka** (Advanced Medical Post), kterou Česká republika například vyčleňuje pro ECHO. Je tvořena členy Traumatemu ČR z Fakultní nemocnice Brno a logistickou částí USAR odřadu HZS hlavního města Prahy. [69]

Odřady můžou být na místo nasazení vysláni dvěma způsoby a to **pozemní cestou**, která poskytuje přesun těžké techniky a soběstačnou činnost odřadu. Vyslání pozemní cestou se předpokládá na vzdálenost do 1000 km (asi 17 h jízdy). **Letecká přeprava** se uvažuje do vzdálenosti 2 500 km. V České republice je omezena vybavením Armády ČR. Aktuálně jsou používány letouny An-26, vrtulníky Mi-171. Dále lze zajistit leteckou přepravu

komerčními přepravci v ČR nebo prostřednictvím Kontraktora Evropské komise. Také mohou být odřady přepraveny **kombinací obou způsobů přeprav.** [69]

Podle povahy záchranných prací jsou připravené k okamžitému nasazení **záchranné a vyprošťovací prostředky** a **speciální technické prostředky** (vůz Subaru, speciální kontejnery, ženižní vybavení, search kamera, zařízení Cobra). Odřady jsou dále vybavovány **logistickými prostředky** (strava na příslušný počet dní, spací pytle, stany a další prostředky). U pozemní přepravy jsou vybaveny týlovým kontejnerem, náhradními díly pro vozidla, nebo také pak cisternou na PHM a cisternou s pitnou vodou. Také nesmějí chybět **telekomunikační prostředky** (satelitní telefony s faxem, radiostanice, mobilní telefony) a **zdravotnické prostředky**. Se záchranným odřadem se operace vždy účastní lékař z ÚN Brno a členové odřadu jsou očkováni proti několika specifickým nemocem. [69]

5 RIZIKA A OCHRANA NAsAZENÝCH SIL A PROSTŘEDKŮ

Násilné a rizikové prostředí pro příslušníky Armády ČR, USAR odřadu a humanitárních organizací ovšem nepředstavují jen oblasti ozbrojených konfliktů, ale stále častěji také únosy, vydírání, teroristické útoky, masové demonstrace či útoky zaměřené vůči jednotlivcům. V jednotlivých zemích a lokalitách jejich působení je pochopitelně odlišná míra rizika i jeho charakter. Pokud je bezpečí všech pracovníků ohroženo, komplikuje to přístup k ohroženému obyvatelstvu a tím současně ztěžuje poskytování pomoci. Pokud je pomoc z tohoto důvodu přerušena nebo ukončena, tisíce ohrožených lidí se mohou ocitnout bez životně důležité podpory.

5.1 Hrozby a rizika

Hrozby lze obecně rozdělit do dvou skupin. Ty, které jsou nedílnou součástí pracovního prostředí a mohly by ovlivnit kohokoliv na jakémkoliv místě (obecné hrozby) a hrozby, které jsou zacíleny především na určitou organizaci nebo jednotlivé zaměstnance (cílené hrozby). [16]

5.1.1 Obecné hrozby

- A) *Práce a cestování*: nemoci, úrazy na pracovišti, dopravní nehody, letecké havárie lodní nehody atd.
- B) *Přírodní katastrofy*: zemětřesení, záplavy, požáry atd.
- C) *Odlišné klimatické a přírodní podmínky*: exotické nemoci, ohrožení od jedovatých zvířat atd.
- D) *Špatné místo a čas*: demonstrace a shromáždění, rabování, křížová palba, vojenské akce atd.
- E) *Zbraně*: miny, nevybuchlá munice, zbraně hromadného ničení atd. [16]

5.1.1.1 Nemoci a úrazy

Nemoci a úrazy jsou velmi častým rizikem nasazených sil. Pracovníkům hrozí infekce, paraziti, nemoci typů malárie, horečka dengue, virové hemoragické horečky, zápal plic,

kožní infekce, infekce ran, kousnutí od psů a jiných zvířat, uštknutí hadem a otravy a mnoha dalších. [19]

5.1.1.2 Dopravní nehody vozidel, letadel a lodí

Dopravní nehody vozidel jsou hlavní příčinou úrazů a smrtelných nehod pracovníků. Jízda v neznámých a někdy obtížných podmínkách, nebo tam, kde dopravní předpisy jsou odlišné od toho, co pracovníci jsou zvyklí, může zvýšit pravděpodobnost nehody. [16]

Zatímco letecká doprava je obecně považována za bezpečný a spolehlivý dopravní prostředek, v některých zemích je zde zvýšené riziko v důsledku extrémních povětrnostních podmínek a terénu, omezené infrastruktury a chudé bezpečnostní normy. V letecké dopravě se používají kromě letadel také vrtulníky, které jsou často používány s cílem získat přístup do oblastí, kde s letadlem nejde přistát. Nicméně, cestování vrtulníkem představuje také bezpečnostní riziko. [16]

Humanitární operace, v důsledku globální změny klimatu, stále více vyžadují použití lodí. Pro mnoho humanitárních pracovníků se jedná o neznámé pracovní prostředí, které představuje četná bezpečnostní rizika, především i havárii. [16]

Dopravní nehody mohou být způsobeny lidskou činností, špatným technickým stavem prostředku, špatným terénem a prostředím a také vlivem extrémního počasí.

5.1.1.3 Přírodní ohrožení

V posledních letech je značný nárůst četnosti přírodních katastrof po celém světě. Zemětřesení, záplavy, tsunami, hurikány, cyklóny, sesuvy půdy a sopečné erupce nadále způsobují kolosální ztráty na životech a ekonomických škod každý rok. Zatímco v některých zemích a regionech některé přírodní rizika jsou opakující se a proto mohou být očekávány, mnoho přírodních kalamit se vyskytují s malým nebo žádným předchozím varováním. [16]

Pro humanitární pracovníky, experty a vojáky pracujících v zemích či regionech náchylným k přírodním rizikům, nebo při reakci na následky přírodních katastrof, tyto situace představují významná bezpečnostní rizika. Kromě toho, zmatek, zoufalství a selhání práv a pořádku, které často vzniká v důsledku jakékoliv přírodní katastrofy, může znamenat mnohem větší riziko kriminality a násilí. [16]

5.1.1.4 Požáry

Oheň představuje významné riziko pro zdraví a bezpečnost, a to zejména v zemích, kde v infrastruktuře chybí hasičský sbor, budovy nejsou postaveny tak, aby se minimalizovalo nebezpečí požáru, a jen málo lidí má požárně-bezpečnostní školení. Požáry v kancelářích, skladech a rezidencích se můžou ukázat jako katastrofální, a hrozba požáru by měla být řešena ve všech hodnocení rizik. [16]

5.1.1.5 Křížová palba a přestřelka

Při práci v oblastech konfliktu a nejistoty hrozba v náhlé přestřelce je vždy přítomna. Křížová palba je střelba z ručních zbraní použitých bez rozmyslu jednotlivce nebo mezi bojovníky. I když to není zaměřeno přímo na vyslané síly, jejich pouhá přítomnost je riziko, při kterém mohou být zastřeleni. [16]

5.1.1.6 Ostřelování a letecké bombardování

Ostřelování a letecké bombardování představují vážnou hrozbu pro každého ve svém okolí. Za účelem zasažení potenciálního cíle, útočníci často mají zabranou širokou oblast, a pokud jsou v této oblasti, jsou v nebezpečí. Používají celou řadu zbraní a to od těžkého dělostřelectva, raketometů a minometů, po stíhačky a vrtulníky. Minomety mají účinný dostřel asi 6 km, těžké dělostřelectvo do 25 km a raketomety až 50 km. Letectvo má ještě větší dosah. [16]

5.1.1.7 Občanské nepokoje a rabování

Napětí, které existuje v mnoha oblastech, kde působí vojáci, experti a humanitární organizace může vést k občanským nepokojům, davovému násilí a rabování. Přestože organizace nesmějí být ohniskem nepokojů, mohou být jejich prostředky (zdroje) cílem skupin, které používají chaos a zmatek na loupeže a rabování. Rozhořčení a frustrace nad nedostatečným přístupem k základním službám, může mít za následek napadení zaměstnanců nebo vyrabování agentury. [16]

5.1.1.8 Miny a nevybuchlá munice

Hrozby, které představují nášlapné miny a nevybuchlé munice v konfliktních a postkonfliktních prostředích jsou velmi rozšířené a velmi nebezpečné. Tato munice je velmi ne-

stabilní a může kdykoliv explodovat. Miny jsou často rozptýleny nebo položeny v civilních oblastech. V zásadě existují dva typy pozemních min, a to **protipěchotní miny a protitankové miny**. Jsou určeny k zranění nebo zabití či vyřazení vozidla z činnosti a zneškodnění těžkých obrněných vozidel. Jsou odpáleny přímým tlakem nebo prostřednictvím nástražného drátu. Tlakové vlny výbuchu miny a rozptýlení malých kovových částic jsou to, co způsobuje, zranění nebo smrt. Mezi ostatní zařízení patří **nevybuchlé munice** tj. jakákoli munice, od leteckých bomb po střely, které byly vypuštěny, ale ještě neexplodovaly, nebo nebyly vypuštěny, ale stále zůstávají živé. I když jsou většinou viditelné, mohou být částečně nebo dokonce zcela zakryté (zasypané) zeminou, odpadem nebo zarostlé vegetací. Mohou být velmi nestabilní, a to zejména v průběhu času, a můžou explodovat jednoduše při dotyku. Dalšími jsou **nástražné systémy** - jsou to neškodné předměty transformované do improvizovaných výbušných zařízení (IED), často mají smrtící účinek. Jsou pastí, můžou být připojeny víceméně k čemukoliv například ke dveřím, hračce, kusu oděvu, autu, studni... Ke spuštění těchto IED může dojít mechanicky (dotekem, nášlapem, najetím atd.) nebo dálkově (časovaným spínačem, mobilem, vysílačkou atd.) [16]

5.1.2 Cílené hrozby

- A) *Zločin*: ozbrojená loupež nebo krádež, žhářství, přepadení, přepadení (řidiče) auta, uplácení, vydírání, podvody atd.
- B) *Násilné činy*: ublížení na zdraví, přepadení, sexuální násilí atd.
- C) *Teroristické útoky*: bomby, improvizované výbušné zařízení (IED), sebevražedné útoky, střelby, atentáty atd.
- D) *Nezvěstní zaměstnanci*: zadržení, zatčení, únosy atd.
- E) *Psychologické zastrašování*: obtěžování, vyhrožování smrtí atd. [16]

5.1.2.1 Trestná činnost

V posledních letech, trestná činnost se stala významnou hrozbou pro bezpečnost nasazených sil v zahraničí. Trestná činnost může mít mnoho podob, včetně ozbrojeného napadení, únosů, nebo loupeže. [16]

5.1.2.2 Ozbrojená loupež

Zločin je přítomný v mnoha oblastech, v nichž vojáci, humanitární pracovníci a experti působí. Kvůli zdrojům a vnímání bohatství zaměstnanců agentur, mohou se stát terčem zločineckých skupin. Loupeže jsou často ozbrojené a v mnoha případech násilné. Hrozby vyplývající z loupeže ozbrojených jednotlivců nebo gangů jsou často mnohem větší, než hrozby představované z ozbrojeného konfliktu. Loupeže ozbrojenými gangy jsou obvykle předem dobře plánovány. [16]

5.1.2.3 Přepadení a ozbrojená loupež na cestě

Tím, že pachatelé nutí vozidlo zpomalit nebo zastavit, mohou snadno přepadnout vozidlo nebo konvoj a okrást jej. Přepadení může být zahájeno různými způsoby: překážky umístěné na silnici, provizorní, neoficiální kontrolní stanoviště; zorganizovaná nehoda nebo zraněná osoba či koncentrovaná palba ze skrytů. Při plánování přepadení útočníci často vybírají oblasti, kde mohou využívat terénu nebo vozovky ve svůj prospěch. [16]

5.1.2.4 Přepadení řidiče

V mnoha částech světa krást vozidla je atraktivní zdroj příjmů. V některých městech přepadení řidiče auta dosáhlo epidemických rozměrů, s ozbrojenými gangy kradou konkrétní modely na zakázku. Pachatelé se zaměřují na humanitární agentury a vojska kvůli typům vozidel, které používají. Přepadení řidiče se může stát kdekoliv, ale nejvíce na semaforech, silničních křižovatkách, čerpací stanici pohonných hmot nebo mimo kancelář agentury a bydliště. Pachatelé mohou záměrně organizovat nehodu za účelem přimět řidiče zastavit a dostat se do jejich vozidel. Přepadení řidiče je potenciálně velmi nebezpečné, protože často jsou lupiči ozbrojeni a nervózní. [16]

5.1.2.5 Sexuální násilí a napadení

Sexuální násilí je hrozbou v každé společnosti a všechny věkové, etnické a ekonomické skupiny jsou ohroženy. Drtivou většinu sexuálních útoků páchají muži na ženách, ale útoky na muže se také vyskytují. Pachatelé mohou být zaměřeny na oběti, které znají nebo si je volí náhodně. Pro sexuální násilí existují různé motivy. [16]

5.1.2.6 *Bomby a improvizované výbušné zařízení*

Bomby nebo improvizované výbušné zařízení (IED) se stávají stále významnější hrozbou. Improvizované výbušné zařízení může přijít v jakékoliv podobě a formě a jejich ničivá síla je rozmanitá, od menšího poranění, přes velké poškození staveb až po hromadné neštěstí. Nejběžnějším typem IED jsou: **silniční improvizované výbušné zařízení, bomba v autě, bomba v dopise nebo v balíku**. Úroveň hrozby závisí samozřejmě na typu použitého zařízení a jeho zamýšleného cíle (vládní budovy, vojenské základny, ostře sledovaný jedinec, veřejná místa atd.). [16]

5.1.2.7 *Únos a rukojmí*

I když je vzácné, aby pracovníci humanitárních organizací a vojáci byli uneseni jako rukojmí nebo uneseni kvůli výkupnému, v posledních letech došlo k rostoucímu počtu incidentů po celém světě. Národní a mezinárodní pracovníci byli rukojmími ve snaze přidat váhu politickým nebo ideologickým požadavkům nebo proto, aby se zajistila propuštění politických vězňů nebo čerpala mediální pozornost na lokalizovaném sporu. Nicméně stále více pracovníci se stávají terčem zločineckých gangů, jež chtějí získat výkupné. Únos pro výkupné je nadále mimo jiné běžný např. v Kolumbii, Mexiku, Indii, Indonésii, Filipínách, Rusku, Somálsku, Keni a Nigérii. Je důležité mít na paměti, že motivace vězňů se mohou v průběhu času měnit. Co mohlo začít jako politicky inspirovaná situace, rukojmí se může stát případem únosu pro výkupné, když počáteční požadavky se nezdaří. [16]

5.1.2.8 *Hrozby smrti*

Vyhrožování smrti nebo vyhrožování násilím jednotlivcům nebo skupině nasazených sil je třeba brát vážně. Hrozby mohou být politicky, etnicky, nábožensky nebo osobně motivované. Hrozby mohou být přijímány několika způsoby: zaměstnanec může být ohrožen osobně, hrozby se mohou vydat dopisem, e-mailem nebo telefonicky nebo dodáním symbolického předmětu jako např. kulka, nebo letáky obsahující hrozby, které mohou být distribuovány celému společenství. [16]

Všeobecně platí, že obecná rizika jsou více předvídatelná a pokud pracovníci používají zdravý rozum a respektují základní bezpečnostní opatření, mohou tím snížit možná rizika.

Na cílená rizika je mnohem obtížnější reagovat a často je nutné přijmout přísnější bezpečnostní opatření a postupy. [16]

Odhlédneme-li od bezprostředního fyzického nebezpečí, ve kterém vojáci, humanitární pracovníci, experti a dobrovolníci vykonávají svou práci, lze najít spousty dalších problémů, se kterými se zahraniční mise potýkají. Jedním z nejvýznamnějších problémů těchto operací je otázka, jestli se v dané zemi ujme know-how, které je tamním pracovníkům poskytováno. Překážkou mohou být i limitované manažerské schopnosti ve vedoucích pozicích těchto operací. Také se objevují i rozepře mezi vyslanými pracovníky a jejich vedoucími, které mají schopnost ohrozit činnosti mise. [16]

5.2 Systém bezpečnostních úrovní nebo fází rizik

Mnoho organizací využívá tento systém k označení různých stupňů rizika. Tyto systémy mohou být očíslovány (např. 1-5), barevně kódovány (např. zelená, žlutá, červená a černá), nebo každé číslo nebo barva mohou představovat míru rizika, kterému čelí vyslaní pracovníci. Vzhledem k měnící se bezpečnostní situaci, postupuje se přes rozdílné úrovně, příslušníci musí provádět různé předepsané akce, a určitá omezení jsou kladeny na zaměstnance organizace. Úrovně bezpečnosti nelze nikdy přesně určit. [16]

Například humanitární organizace *Save the children* provozuje systém bezpečnostních úrovní ve formě číslování. Organizace *Lékaři bez hranic* rozdělují rizika jen do tří kategorií a to na nízké, střední a vysoké riziko. *Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce* používá pro změnu systém bezpečnostních úrovní v barevném kódování. [16,19]

5.3 Stupně bezpečnostních opatření

Pro pochopení různých stupňů bezpečnostních opatření je vhodné rozdělit mise na mise s nízkým, středním a vysokým stupněm rizika. [68]

1. **Nízký stupeň** - bezpečnostní opatření nejsou tak přísná. Není zákaz vycházení, pracovníci mohou jezdit veřejnou dopravou a dokonce mohou v dané zemi cestovat v rámci dovolené.
2. **Střední stupeň** – pracovníci jsou často povinni hlásit místo svého výskytu, musí nosit při sobě vhodné komunikační prostředky (např. vysílačky nebo mobilní telefony). Omezuje se styk s místními pracovníky a obyvateli, výběr oblečení

nebo konzumace alkoholu na veřejnosti. Podle konkrétní situace připadají v úvahu další následující opatření: zákaz vycházení v určitých hodinách, omezení pohybu a viditelná identifikace pracovníků organizace.

3. **Vysoký stupeň rizika** - pohyb pracovníků je výrazně omezen a každý se musí řídit velmi přísnými bezpečnostními opatřeními a předpisy. V některých situacích je nutno dočasně přerušit činnost a odcestovat do bezpečnější lokality. [68]

5.4 Opatření a ochrana

Na základě vyhodnocení bezpečnostních rizik jsou určeny opatření ke zmírnění těchto rizik. Zmenšení rizika je hlavním prvkem preventivního postoje v bezpečnosti. Ke snížení těchto rizik se využívají v humanitárních organizacích tři hlavní bezpečnostní strategie: přijetí, ochrany a zastrasování. **Strategie přijetí** se snaží snížit nebo odstranit možné hrozby zvýšením přijetí organizace a její činnosti místní komunitou. **Ochranná strategie** využívá ochranné prostředky a postupy, které snižují zranitelnost vůči hrozbě. Hlavním cílem **zastrasující strategie** je odradit možnou hrozbu nebo ovlivnit agresory hrozbou použití síly nebo využitím sankcí. [16]

„U Armády České republiky, v případě zahraničních operací v rámci koaličních uskupení ať již OSN, NATO, EU či jiných mezinárodních organizací, mají mezinárodními dohodami stanovený konkrétní mandát, z něj vycházející úkol i například pravidla pro použití síly. Konkrétní detaily vztahující se k ochraně nasazených sil a prostředků AČR v zahraničních operacích, jako jsou například bezpečnostní opatření na jednotlivých základnách a reakce na jejich případné ohrožení nejsou z pochopitelných důvodů veřejnou informací,“ jak píše plukovník Jan Šulc ve svém e-mailu ze dne 13.12 2015. [82]

Vojáci, všichni pracovníci humanitárních organizací a záchranných týmů by měli být seznámeni s příslušnými hrozbami, opatřeními a bezpečnostními postupy před zahájením prací v zahraničí. Tyto základní informace se nachází v bezpečnostních dokumentech, u humanitárních organizací jsou to např.:

- **bezpečnostní manuál** - příručka, která poskytuje obecné bezpečnostní postupy, které mají být používány všemi zaměstnanci. Nezahrnuje specifické postupy pro danou oblast. [16]

- **bezpečnostní plán** - je přehledný a krátký dokument, který uvádí bezpečnostní informace a postupy pro určitou oblast, které nejsou uvedeny v bezpečnostním manuálu např. bezpečnostní pravidla chování na misi, místní zvyky a zákony, pohyb v terénu, bezpečnost vozidel, zdravotní péče a další. Musí být k dispozici pro všechny pracovníky. [16]
- **pohotovostní plán** - je soubor předem stanovených postupů a návodů pro pracovníky, kterými se mají řídit při reakci na vzniklou událost. [16]
- **evakuační plány a plány na přemístění** – nastiňují všechny možné scénáře a poskytují podrobné pokyny týkající se postupů a opatření, které by měli pracovníci provádět. Evakuační plány by měly být součástí bezpečnostních plánů. [16]

Všechny tyto plány a dokumenty musí být pravidelně přezkoumávány a aktualizovány.

Ochrana sil je souhrn opatření a prostředků určených k minimalizaci zranitelnosti osob, zařízení, výzbroje a techniky a činností před jakýmkoli ohrožením za každé situace, vedoucí k zachování akceschopnosti a bojeschopnosti sil, zejména v nepřátelském prostředí. Úroveň ochrany a úsilí věnovaného k jejímu zabezpečení závisí na míře, druhu a intenzitě vojenských činností a krizových situací. V průběhu mise se bude měnit podle stupně ohrožení a míry rizika. Uskutečňuje se množstvím všeobecných a zvláštních opatření jak aktivních, pasivních, tak varovných. Všeobecná opatření jsou základem ochrany pracovníků a provádí se stále. Realizují je síly vlastními silami a prostředky. Zvláštní opatření jsou specifická a uskutečňují se k ochraně proti konkrétním prostředkům napadení protivníka a zpravidla je realizují jen speciální druhy vojsk a služeb. [12]

5.4.1 Základní osobní bezpečnostní opatření a zdravotní péče

Nejlepší způsob, jak se vypořádat s hrozbami, je v první řadě se jim vyhnout. Osobní bezpečnost a ochrana zdraví, která je nejdůležitějším opatřením a společným cílem všech ostatních opatření, jsou na vlastní odpovědnosti. Pracovníci nemohou se jen spoléhat na bezpečnostní politiky a plány jejich organizací, které jsou účinné pouze do té míry, že jsou uvedeny do praxe každého jednotlivého zaměstnance. Klíčem k bezpečnosti a udržení zdraví je vědět jaká jsou rizika a jak se jim vyhnout. [16,19]

Než začnou nasazené síly pracovat v zahraničí, musí být poučeni a informováni o bezpečnostní situaci, vládě a zásadách své organizace, k tomu slouží informační schůzka.

Před cestou, co se týče zdraví, je třeba vzít v úvahu následující. Poradit se se svým lékařem o veškerých potřebných očkováních, které jsou potřebné. Získat a vzít s sebou všechny potvrzení o očkování, které mohou být potřebné - například na žloutenku a tetanus. Vzít si dostatečné množství svých pravidelných osobních léků a antimalarik, repelent, síť proti komárům. Při práci v terénu, ujistit se, že je bezpečný/čistý zdroj vody. V případě potřeby použít vodní filtry. Seznámit se s lékařskými nouzovými postupy. Informovat o své jakékoli nemoci a zraněních kolegy nebo přímo nadřízeného. Vážný úraz nebo náhlé onemocnění může znamenat okamžité lékařské nebo nemocniční ošetření, když místní lékařská pomoc nebo nemocniční léčba je nedostupná nebo nedostatečná, jednotlivec může vyžadovat lékařskou evakuaci (v dané zemi, do sousední země, do vlastní země). V případě lékařské evakuace, musí být dodržovány zavedené postupy. [16,19]

Co se týče vojsk, jak píše ve svém emailu plukovník Jan Šulc ze dne 13.12 2015, „*vysílané jednotky v závislosti na své velikosti, disponují vždy odpovídajícím zdravotním zabezpečením. Pro nejmenší jednotky se jedná o zdravotníky či bojové záchranáře, následně pak zdravotnické prvky s lékařem (ROLE 1) a polní nemocnice (ROLE 2, ROLE 3) - tyto jsou obvykle řešeny v rámci operace na mezinárodní úrovni. Je rovněž zpracován a zabezpečen proces zdravotnické evakuace raněných a v případě potřeby i jejich letecká přeprava zpět do ČR s možností další lékařské péče v klasických nemocnicích např. Ústřední vojenské nemocnici (ROLE 4). V případě že to možnosti dovolují (zejména s ohledem na dostupnost a úroveň zdravotní péče) je možná i součinnost s hostitelskou zemí.*“ [82]

5.4.2 Obecná opatření

V každodenních činnostech je důležité, aby zaměstnanci pečlivě dbaly následujících základních osobních bezpečnostních opatření. Být si vědom konkrétních bezpečnostních problémů ve své lokalitě a postupů jak s nimi zacházet. Důvěřovat svému instinktu. Pokud se necítí dobře na místě nebo v situaci, odejít okamžitě. Vždy sdělit své místo pobytu a plány kolegům. Ujistit se, že jste schopni se sami identifikovat. Nosit s sebou za všech okolností vhodné platné osobní doklady. Dále mít za všech okolností u sebe zásobu nouzové hotovosti. Vždy dodržovat veškeré místní zákazy vycházení. Dávat pozor při používání fotoaparátů a kamer, protože mohou zvýšit podezření (nepoužívat v blízkosti vojenských zařízení, letišť, vládních budov, apod.). Vyhybat se rutině, vaše pohyby pak jsou snadno předvídatelné. Dávat pozor na každého, kdo pozoruje váš dům, kancelář

nebo cestovní trasy. Jste-li v nebezpečí, snažit se upozornit na sebe voláním, křičením nebo použitím klaksonu vašeho vozidla. [16]

5.4.2.1 Opatření při řízení - Bezpečnost vozidla

Je-li to možné, všichni pracovníci by měli před vycestováním absolvovat školení bezpečnosti řidičů. Při jízdě musejí být všichni zaměstnanci připoutáni bezpečnostním pásem. Řidiči musí dodržovat místní dopravní zákony a předpisy, nejezdit pod vlivem alkoholu a jiných omamných látek. Vyhnout se noční jízdě, neosvětleným a opuštěným silnicím, být ve střehu, když musí stát (například na křižovatkách a u semaforů), udržovat okna zavřená a dveře zamčené, vědět, kde se nachází v autě bezpečnostní a komunikační zařízení. Udržovat přiměřenou vzdálenost od jejich vozu a vozu před nimi, aby vám stačil prostor k manévrování a uniknutí v případě potřeby. Nejezdit sám. V případě nutnosti přemýšlet o jízdě ve skupinách nebo **konvoji** (skupina vozidel, které cestují společně). Pokud je to nutné a vhodné, konvoj může být v doprovodu policie nebo vojenského doprovodu. Zda je doporučen konvoj, musí zjistit organizace u úřadu bezpečnosti dopravy v dané zemi. [16,17]

U dopravní nehody je důležité rychle rozeznat postoje a činy lidí kolem místa nehody, aby bylo zajištěno, že pracovník není ohrožen, tím že zůstane. Poskytovat péči a pomoc, jak je to vhodné, podle potřeby informovat a spolupracovat s místními úřady, kontaktovat svou organizaci, pokud je možné tak vyfotografovat nehodu, zaznamenat jména a kontaktní údaje svědků. [16]

5.4.2.2 Letecké nehody

Obecně platí, že riziko je nejlépe řízeno výběrem uznávaných leteckých společností a tras, které představují nejnižší riziko. Na riziko mají vliv také stav, vedení a vybavení letišť dopravce. Dále lze minimalizovat riziko dodržováním těchto opatření. Vyhnout se trasám s mezipřistáním. Vztít v úvahu sezónní a místní povětrnostní podmínky. Při odbavení požadovat o sedadlo nejbližší k nouzovým východům uličky. Nevstupovat na palubu letu, pokud jsou vážné obavy v bezpečnosti či zabezpečení, jako je např. příliš mnoho cestujících na počet míst k sezení. Při vstupu na palubu se vždy seznámit s umístěním únikových dveří a poklopů. Zkontrolovat, zda vaše sedadlo má bezpečnostní pás a záchrannou vestu. [16]

Při cestování vrtulníkem respektovat pokyny od pilota a pozemního personálu, nikdy nevstupovat na přistávací plochu, aniž byste nejprve získaly povolení od těchto osob. Nikdy se neblížit a oddalovat se od vrtulníku zezadu, ze svahu nebo do svahu. Nepřibližovat se nebo neopouštět vrtulník, když motor a rotory jsou spuštěny dolů nebo běží. Je-li nutné přistoupit k vrtulníku s otáčejícími se rotory, tak učinit pouze při signalizaci pilotem. Dbát zvýšené opatrnosti, při nakládání a vykládání zařízení. Poté co na palubu uložíte veškeré vybavení, upevněte je bezpečnostními pásy. [16]

5.4.2.3 Cestování lodí

Rizika mohou být zmírněna zavedením bezpečnostních postupů na vodě a poskytováním základního bezpečnostního vybavení. Mezi jednoduché bezpečnostní postupy pro práci s lodí patří následující. Ujistit se, že loď je v dobrém stavu. Při cestování lodí se chovat stejným způsobem jako při cestování vozidlem - sledovat pohyb zaměstnanců, zajistit pravidelné rádiové kontroly, být si vědom časů příjezdu/odjezdu. Ujistit se, že jsou vhodné bezpečnostní zařízení na palubě - hasicí přístroje, plovací vesty, komunikační vybavení, světlice, náhradní palivo, soupravy první pomoci, atd. Vždy se ujistěte, že každý člověk na palubě má na sobě fungující záchrannou vestu. [16]

5.4.2.4 Opatření proti trestné činnosti

Mezi obecná opatření proti trestné činnosti patří vyhýbání se turistickým oblastem, kde je zvýšený riziko trestné činnosti. Pracovníci by neměly ukazovat šperky, peníze, klíče či jiné cennosti na veřejnosti a nenosit tyto cennosti v batozích nebo taškách, nechat je na bezpečném místě. Přenášet batoh nebo tašky při těle. Je lepší nosit sebou jen malé množství peněz a levné hodinky, pokud jste ohroženi, tak předat. Rozdělit peníze a kreditní karty mezi dvě nebo tři kapsy nebo tašky. [16]

5.4.2.5 Křížová palba a přestřelky

Zaměstnanci by měli být ostražití, nepřibližovat se k vojenským konvojům a udržovat bezpečnou vzdálenost od nich. Znat a vyhnout se oblastem bojů, být si vědom úkrytů, v případě střelby. Když se pracovníci dostanou do přestřelky a jdou pěšky, je důležité pro přežití rychle se krýt, lehnout si na zem tváří dolů. Pokud jsou sami terčem, měly by se pohybovat rychle na místo, které je z dohledu útočníka. Není-li střelba zaměřena na jejich osobnost,

zůstat ležet rovně a v klidu, nepanikařit a neutíkat, pokusit se určit směr střelby. Je-li klid v palbě, pokusit se zlepšit své úkrytí (příkop, zeď, budovy), čekat na konec střelby a nakonec se ujistit, že palba přestala (čekat nějakou dobu) a opustit kryt. Pokud se nachází v budově, musí udržet odstup od oken a dveří, nechodit ven. V případě, že střelba je těžká, lehnout si, je-li možné plazit se k úkrytu (vysoká zeď, koupelna, sklep, místo pod schodištěm), počkat na ukončení střelby, získat informace o situaci než odejdete z úkrytu. Jsou-li zaměstnanci při přestřelce ve vozidle, platí následující opatření. V případě, že střelba je před nimi, měli by zastavit a vrátit se do bezpečné oblasti. Ukazovat mírové úmysly. Pokud jsou na cestě pod přímou palbou, zastavit vozidlo, dostat se ven a hledat kryt od vozidla, ležet na zemi, je-li klid v palbě, pokusit se zlepšit místo úkrytí, po střelbě navrácení k autu. [16,18,19]

5.4.2.6 Odstřelování a letecké bombardování

Tyto rizika lze minimalizovat dodržováním následujících základních pokynů. Být si vědom jakýchkoli vojenských pohybů v okolí. Nikdy necestovat ve vysoce rizikových oblastech. Nezakládat své kanceláře, rezidence nebo stanoviště poblíž potenciálních vojenských cílů (letišť, vojenská místa, úřední budovy). Ujistit se, že svá stanoviště a vozidla jsou jasně identifikována a viditelná ze vzduchu. Zvážit zlepšení svých opatření na ochranu lokalit, jako okenní výztuže, vysoké stěny a úkryty. Pokud jsou pracovníci pěšky, v budově nebo v autě řídit se podobnými pokyny jako u křížové palby a přestřelek. Dělostřelecké granáty a minomety explodují nahoře a směrem ven, takže čím víc jsou dole k zemi, tím větší mají šanci, že nebudou zasaženy střepinami. Na rozdíl od pokynů při střelbě je u bombardování důležitým pokynem, si lehnout na zem, zakrýt si uši, nechat ústa otevřená pro snížení tlaku účinku výbuchu a hledat lepší úkryt, příkop, jakýkoli prostor pod úrovní země, jako jsou podzemní bunkry, sklepy nebo nouzový výkopy. [16]

5.4.2.7 Bomby a exploze

Pro minimalizaci tohoto rizika je nutné identifikovat a vyhnout se místům s vysokým rizikem, jako jsou diplomatické oblasti nebo místa, kde jsou davy lidí (restaurace, bary, nádraží). Při cestování, udržovat vzdálenost od vojenských vozidel. Pokud existuje riziko, že agentury mohou být přímým cílem IED útoku, pak by měli být ve střehu, přijmout nízký profil a snažit se měnit své trasy a rutiny. Posílit své místní bezpečnostní opatření. Šance

na přežití v explozi jsou vzdálené. Pokud mají pracovníci tu smůlu a nachází se poblíž místa výbuchu, měli by se pokusit snížit dopad výbuchu. Měli by si být vědomi dalších rizik, která mohou nastat bezprostředně po explozi. Například může být počáteční exploze následovaná druhou bombou. Také po výbuchu bude velký zmatek, a výsledná panika a strach může způsobit, že lidé reagují agresivně vůči lidem kolem sebe, bezpečnostní síly pod obavou, že oni jsou cílem, mohou otevřít palbu náhodně na civilisty. Proto je důležité odejít pryč od oblasti tak rychle, jak je to možné. [16]

Zaměstnanci se řídí stejnými pokyny jako u křížové palby, přestřelky, odstřelování a leteckého bombardování, které jsou uvedeny výše.

5.4.2.8 Nášlapné miny a nevybuchlá munice

Pro snížení hrozby by měli pracovníci dodržovat následující základní pokyny. Shromáždit informace, nikdy necestovat ve vysoce rizikových oblastech, vždy se vyhnout starým vojenským pozicím, nebo opuštěným budovám. Držet se dobře používaných silnic nebo stezek, nikdy nejezdit mimo tyto cesty, pokud se procházíte, tak chodit po stejné cestě a udržovat se v jednom zástupu za vedoucím, zachovat rozestup 10 m (pokud je to možné) mezi každou osobou (omezení ztráty na životech při výbuchu). Seznámit se s oficiálními značkami minové pole. Nepřibližovat se, nedotýkat se nebo se nepokoušet pohybovat jakýmkoliv podezřelým objektem. Pokud pracovníci vstoupí do minového prostoru, narazí na minu, nebo když jedna exploduje, musí provést následující, ať už jsou ve vozidle, nebo pěšky. Přestat se hýbat, varovat ostatní, nikdy nejednat impulzivně a zachovat klid. Jsou-li vysílačky, mobily zavolat pomoc, když ne zůstat v klidu a čekat na pomoc. Když jste si jisti, že žádná pomoc nepřijde, pokusit se sami dostat z minového prostoru. Pokusit se vrátit zpátky stejnou příchozí cestou - určit bezpečné cesty. Pokud jsou ve vozidle, opustit ho zezadu (přes zadní dveře nebo střechu). Jít opatrně a pomalu v jednotlivém zástupu (větší rozestup). Je-li někdo zraněn minou, nespěchat na pomoc. Zhodnotit situaci. Uklidnit zraněného a varovat ho, aby zůstal v klidu. Posoudit poranění z dálky (z místa, kde stojíte), nepřibližovat se k němu. Zavolat pomoc, není-li to možné, vyslat kolegu pro pomoc a čekat až se vrátí. Pokud pomoc nepřichází, pokusit se o jejich záchranu samy. Nejdříve se snažit hodit mu lano a přetáhnout jej ven. Nesnažit se chodit k nim a zachránit je sami. [16]

5.4.2.9 Ochrana proti zbraním hromadného ničení

Ochrana proti účinkům použití/zneužití zbraní hromadného ničení (OPZHN) a radiačních a chemických havárií u vojáků se uskutečňuje v celém průběhu bojové činnosti, ať jsou použity nebo ne. Mezi opatření patří: rozptýlení jednotek, ženíjní budování prostorů obrany, využití ochranných a maskovacích vlastností terénu, detekce a identifikace, varování jednotek před použitím ZHN a o radioaktivní, chemické a biologické kontaminaci, monitorování radiační, chemické a biologické situace, vyvedení vojsk z ohrožených míst, dekontaminace, protiepidemiologická, zdravotnická, hygienická a speciální profylaktická opatření, odstraňování následků použití ZHN protivníkem. Ochranná opatření se dělají podle konkrétní situace, schopností a možností příslušníků jednotky. [20]

Ochrana proti jaderným a radiologickým zbraním - po varovném signálu odejít z ohrožených prostorů. Nejpozději při jaderném výbuchu pracovníci ve vozidle zavírají všechny výstupy (dveře, poklopy) a zapínají, pokud mají, filtroventilační zařízení. Vozidla v době výbuchu nebo po něm zastaví v nejbližším krytu do přechodu tlakové vlny. Zaměstnanci v otevřených autech zalehnou na podlahu vozidla, nebo zaujmou nejbližší kryt, lehnou si obličejem dolů na zem a hlava směřuje od výbuchu. Nejsou-li ve vozidlech či úkrytech s filtroventilačním zařízením, vezmou si ochranné masky, a pokud mají tak protichemickou soupravu s rukavicemi a botami. Tyto prostředky odhodí se až po prověření nezávadnosti vzduchu přístroji radiačního a chemického průzkumu. Proti tepelnému a světelnému záření, postačuje k ochraně neprůsvitná překážka mezi osobou a zdrojem záření, ochranný oděv nebo jen plášť. Ochrana očí spočívá v bezprostředním zavření očí po záblesku a jejich krytí například rukami. Ke snížení nebo zabránění záření gama a dalších záření (alfa, beta a neutronové) brání různým způsobem stavby a bojová technika. Prostředky osobní protichemické ochrany jsou proti záření gama neúčinné. Před kontaminací je třeba dávat pozor na ochranu vody a potravin. Nejdůležitější je nepřetržitá kontrola ozáření osob dozimetry. Při vycházení z kontaminovaného prostoru se organizuje měření stupně radioaktivní kontaminace povrchu výstroje osob, zbraní, techniky i materiálu. Následuje provedení částečné nebo úplné dekontaminace sil a prostředků. [20]

Ochrana při napadení chemickou látkou -po napadení chemickou látkou vyhlásit okamžitě chemický poplach a určit druh otravné látky. Použít ochranné masky a prostředky k ochraně kůže, kde je to možné, ukryt se v technice nebo úkrytech s filtroventilačním zařízením. Při zasažení kapalnými otravnými látkami se provede odmoření zamořených míst

protichemickým individuálním balíčkem nebo mýdlem a horkou vodou. Při zasažení organismu nervově paralytickou látkou, pracovník musí okamžitě použít autoinjektor s antidotem (protilátkou). [20]

Ochrana proti biologickému napadení - při zjištění biologického napadení vyhlásit chemický poplach, použít bezprostředně prostředky osobní a kolektivní protichemické ochrany. Dále se provede částečná nebo celková speciální očista s dezinfekčními látkami. Osoby, které jsou infekčně nemocní, se odsunou do zdravotnických zařízení. Důležitým opatřením proti rozšíření infekce jsou observace a karanténa. [20]

5.4.2.10 Občanské nepokoje a rabování

Minimalizace těchto rizik závisí na dodržování následujících rad. Vyhybat se demonstracím a omezit veškerý pohyb zaměstnanců, zůstat v rezidencích a udržovat komunikaci s jinými agenturami. Pokud jsou organizace hlavním cílem, snížit viditelnost – odstranit loga z budov a vozidel. Zvyšuje-li se napětí, zvážit stažení zaměstnanců, kteří mohou být ohroženi z důvodu jejich etnického původu či státní příslušnosti. Při přímé konfrontaci s našťvaným davem pokusit se vyřešit situaci. Být připraven se chránit v případě, že scéna násilí eskaluje v násilí. Pokud jsou pracovníci pěšky nebo ve vozidle, zastavit, otočit a pokračovat na bezpečné místo, informovat svou základnu o situaci a lokalitě. Hledat úkryt u jiné agentury, velvyslanectví, v místní nemocnici či církevní stavbě. Pokud jsou konfrontovány našťvaným davem, působit pasivně, ale klidně, případně zůstat ve vozidle a nesnažit se dostat ven, zamknout své dveře a opatrně odjet. Jsou-li nuceni z vozidla vyjít, nevzdorovat a v obou případech nebránit se žádným požadavkům. [16]

Pokud se nacházejí v budově ujistit se, že jsou všechny brány, dveře a okna zamčené. V případě, že se objeví dav násilný, zvážit evakuaci budovy z jiného východu. Pokud to není možné, přesunout se do bezpečných místností nebo úkrytu. Pokusí-li se pracovníci vyřešit situaci, pozvat několik zástupců skupiny do areálu a diskutovat o jejich stížnostech. Nechodit mimo areál. Zůstat v klidu, poslouchat pozorně, být uctivý a vyhnout se slibům. Pokud dav se zdá být stále více rozrušený, opustit oblast tak rychle, jak je to možné. Jsou-li vyrabováni, nebránit se ani nenapadat zloděje. [16]

5.4.2.11 Ozbrojená loupež

Pracovníci můžou minimalizovat toto riziko tím, že budou dodržovat tyto následující základní pravidla. Omezit množství hotovosti, cenností a aktiv uložených ve svých kancelářích a rezidencích. V případě ozbrojené loupeže je důležité mít něco k předání. Vyhnout se předvídatelné finanční rutině. Zvážit zlepšení míst bezpečnostními opatřeními. Stanovit fyzické bariéry a postupy, které odradí či zpozdí vloupání. [16]

Ozbrojené loupeže mohou projít bez vážného rizika pro zaměstnance, pokud zaměstnanci spolupracují a útočníci dostanou, co chtějí. Při ozbrojené loupeži zůstat v klidu a ne být agresivní. Nepokoušet se zasahovat. Dodržovat požadavky. Neprovádět žádné prudké pohyby. Udržovat své ruce viditelně a informovat ozbrojené útočníky, co se chystáte udělat, než to uděláte. Pokud jsou drženy ve skupině, nemluvit mezi sebou. Pokud je to nutné, jedna osoba by měla mluvit jménem všech. Jakmile útočníci odejdou a mají pracovníci pocit, že je to bezpečné, musí informovat místní úřady. [16]

5.4.2.12 Přepadení a ozbrojená loupež na cestě

Nejlepší obranou proti přepadení vozidla je vyhnout se ohroženým oblastím. Aby se minimalizovalo toto riziko v oblastech, je nutné opět měnit časy a trasy, vyvarovat se převozu cenných předmětů, dávat pozor na abnormální aktivity na cestě, pokud se blíží podezřelá oblast, zastavit dávno před ní a je-li to možné nechat ostatní vozy projet a sledovat jejich průjezd. [16]

Pokud se pracovníci ocitnou v této situaci, zastavit vozidlo, udržovat motor v chodu, pokud není řečeno jinak. Dále platí stejná pravidla, jaká jsou uvedena výše u ozbrojené loupeže. Pokud se vozidlo pracovníků dostane pod přímou palbu, když jsou v pohybu, musí pokračovat v cestě v před vysokou rychlostí, teda pokud je to možné. Nepokoušet se zastavit ani otáčet a vracet zpět. Je těžší zasáhnout rychle se pohybující cíl. V případě, že řidič byl zastřelen nebo vozidlo je nepojízdný a pracovníci jsou pod palbou, musí se dostat ven, udržovat vozidlo mezi sebou a zdrojem palby. Nakonec pokud je to možné, je důležité uvažovat o přesunu k lepšímu krytu, jako je například příkop, skály nebo budovy. [16]

5.4.2.13 Přepadení řidiče

Následující pokyny by měly umožnit minimalizaci rizika. Je-li možné, vyhnout se "kritickým místům", jako jsou semaforey, úzké uličky, které můžou být obzvláště zranitelnými. Dále se vyhnout zastavení mimo dosah svého bydliště, zatímco brány jsou otevřeny. Vyvarovat se cestování v průběhu večera. Měnit trasy a cestovní časy. Zvážit cestování minimálně s dvěma vozidly nebo v konvoji. Udržovat zamčené dveře a okna zavřená. Při přepadení, nejlepší co řidiči můžou udělat, je zastavit vozidlo, zatáhnou ruční brzdu, udržet motor vchodu, vystoupit pokud jsou o to požádáni. Mají-li opustit vozidlo, tak nechat klíče v zapalování a dveře otevřené. Zůstat klidný. Udržovat ruce viditelné, nedělat prudké pohyby, dodržovat požadavky. Neriskovat svůj život pro vozidlo a cennosti. Až je po všem oznámit to místním úřadům. [16]

5.4.2.14 Únos a rukojmí

Toto riziko lze minimalizovat tím, že pochopí síly ohrožení. Seznámí se s místními bezpečnostními postupy. Je důležité za všech okolností, být oblečen přiměřeně a přepravovat zboží, které můžou potřebovat v případě únosu (léky, oblečení a nouzové kontaktní údaje). Vyhybat se rutinně, udržovat nenápadný profil, odstranit loga z agentur, aut a majetku, necestovat v noci a cestovat ve skupinách, informovat kancelář o svých pohybech a hlásit podezřelé aktivity. Nejnebezpečnější momenty jsou často na začátku únosu, kdy pracovníci jsou bráni a převáženi únosci, kteří jsou nervózní a proto i náchylnější k násilí. Následující rady pomůžou pracovníkům se vyrovnat s touto situací. Zachovat klid. Nedělat nic, co by mohlo rozrušit nebo naštvat únosce. Nebránit se. Jsou-li ve skupině, snažit se zůstat spolu. Potom v zajetí, je toho velmi málo, co můžou pracovníci udělat, aby ovlivnily situaci, protože obvykle se vyskytují jednání mezi únosci, hostitelskými vládami, agenturou a v některých případech svými domovskými vládami. Snažit si nechat své osobní věci, oblečení a doklady totožnosti. Očekávat hrubé zacházení. Pokusit se vytvořit vztah se svými únosci, pokud se cítí bezpečně, ukázat sebe jako skutečného člověka spíše než komodity. Nikdy nediskutovat o jejich činu. Nesnažit se utéct. Až přijde čas pro vydání, postupovat s velkou opatrností a poslouchat příkazy únosců a okamžitě řídit se jimi. Neprovádět náhlé nebo neočekávané pohyby. Být pozorní a připraveni jednat rychle, kdyby se něco pokazilo. [16]

5.4.2.15 Hrozby smrtí

Pokud zaměstnanci je vyhrožováno smrtí, je nutné, aby přijal okamžitě opatření a řídil se následujícími pokyny. Zapsat si přesně všechno, co mu bylo řečeno nebo co pachatel provádí. Ohlásit incident svému nadřízenému nebo organizaci, také místním orgánům. Pokud si myslíte, že hrozba je stále reálná, zkontrolovat aktuální bezpečnostní opatření. Je-li zaměstnanec ohrožen, zvážit dočasně jeho přemístění, zatímco situace se řeší. Uvědomit si, že prázdné hrozby vůči jednotlivci nebo organizaci mohou být stejně stresující jako skutečná věc, a rovněž by měly být důkladně vyšetřeny. [16]

5.4.2.16 Sexuální násilí a napadení

Neexistuje žádný účinný návod, co dělat, když tváří v tvář stojíte před sexuálním násilím a napadením. Reakce pracovníků bude založena na počtu útočnicků, ozbrojení, místu útoku, své osobní schopnosti, a zda je v blízkosti nějaká pomoc. Oběti mohou reagovat s jednou nebo kombinací následujících možností:

- **pasivním odporem:** dělat nebo říkat všechno, co by zastrašilo nebo přesvědčilo útočníka ke změně svého úmyslu.
- **aktivním odporem:** pomocí hněvu a fyzické síly rozptýlit nebo odrazit útočníka, včetně bojování, křičení nebo utíkání. Ale může to vést ke zvýšení násilné reakce.
- **žádným odporem:** nedělat nic, pokoušet se chránit život a minimalizovat fyzickou újmu během útoku. [16]

Pokud jste svědky sexuálního napadení, nepokoušet se zasáhnout, pokud byste mohly být zraněny nebo zabiti. Kromě toho, že nejste schopni pomoci oběti, můžete útočníka vyprovokovat do dalšího násilí vůči sobě. [16]

5.4.2.17 Přírodní ohrožení

I když existují konkrétní opatření, která mají být přijata při jednání a reagování na konkrétní přírodní nebezpečí, jako jsou povodně nebo zemětřesení, nejdůležitějším faktorem je připravenost. Čas strávený identifikací potenciálních přírodních nebezpečí v oblasti, kde zaměstnanci budou pracovat, a plánováním, jak by měli reagovat před, během a poté, co dojde k události, může zachránit lidské životy.

Před povodní je nutné vypracovat evakuační plán s několika cestami do vyvýšeného místa. Mít sbalený evakuační kufr. Při povodni, když jsou pracovníci pěšky nebo autem, nechodit a nejezdit do záplavových míst, otočit se a vyhnout se jim, přesunout se do vyšších poloh a zůstat tam. Také nechodit a nejezdit přes záplavové vody může být zde skryté nebezpečí, jako jsou otevřené kanalizace, poškozený povrch vozovky nebo ponořené nečistoty. Musí-li chodit ve vodě, snažit se jít, kde se voda nepohybuje a používat hůl na zkontrolování pevnosti země před vámi. Pokud musí projet záplavové vody, tak jet pomalu, aby nedošlo navlhnutí motoru nebo pneumatiky neztratily jejich přilnavost. Pokud se pracovníci nachází v budově, přesunout se i základní předměty a zařízení do horního patra. Vypnout elektřinu a uzavřít plynový ventil. Udělat zásoby vody, kdyby voda byla kontaminovaná. Je-li doporučena evakuace, učinit tak okamžitě. Nebezpečí spojená s povodněmi nekončí, když hladina vody ustoupí. Nová nebezpečí vznikají v důsledku povodní. Zvláštní pozornost je třeba věnovat při opětovném vstupu do zatopené budovy, úklidu trosek nebo při cestách do oblastí se záplavami. Zkontrolovat, zda nejsou zranění. Nepokoušet se pohybovat s vážně zraněnými osobami, pokud nejsou v bezprostředním nebezpečí smrti. Mít na paměti, že záplavy mohou způsobit sesuvy půdy. Nechodit do budov, které vypadají silně poškozeně nebo pokud jsou stále zatopeny. Můžou tam být poškozené konstrukce, únik plynu a nebezpečí úrazu elektrickým proudem. Vždy dbát maximální opatrnosti. Používat při hrabání trosek klacky, poněvadž zvířata, zejména hadi, mohou být skryté uvnitř. Pokud jsou v této oblasti nášlapné miny a nevybuchlé munice, uvědomit si, že mohou být přesunuty se záplavovou vlnou. Vyčistit a dezinfikovat vše, co bylo zaplaveno. Vyhodit potraviny, které se dostaly do kontaktu s povodňovou vodou, a vyvarovat se pití vody, dokud nebudete vědět, že je to bezpečné. [16]

Snížit nebezpečí **při zemětřesení** lze pomocí následujících základních pokynů. Pokud je to možné, vždy zvolit nízkopodlažní domy pro kancelář a pobyt. Zajistit, aby plynové armatury a elektroinstalace byly v bezpečí a těžké předměty byly bezpečně upevněny ke stěnám. Pamatujte - zemětřesení nezabíjejí, ale budovy, těžké předměty, požáry a elektrický proud ano. Mít nachystaný evakuační kufr. Naplánovat si trasu odchodu a určit předem shromažďovací prostor (vzdálený od budov) pro všechny zaměstnance. V budově vyhledat bezpečná místa v každé místnosti - například pod pevným stolem, v chodbách nebo proti vnitřní stěně. Při zemětřesení pokud jste v budově, klesnout na zem a plazit se do krytu a držet se. Držet se dál od oken, vnějších stěn, krbů a všeho, co by mohlo spad-

nout. Chránit si hlavu a tělo rukama. Zůstat v úkrytu a držet, dokud otřesy nepřestanou. Pokud jsou uvězněni v troskách, zakrýt si ústa kapesníkem nebo oblečením. Nepoužívat zápalky a spínač světel v případě úniku plynu. Použijte svoji pišťalku nebo klepání trubky o stěny. Křičet pouze jako poslední možnost - křik může způsobit nebezpečné inhalování množství prachu. Pokud jste venku, zůstat tam! Běžet dál od budov, stromů, drátů a sloupů vysokého napětí. Snížit se na zem, sednout si, aby tělo bylo co nejmenší, zavřít oči a uši zakrýt předloktím. Nepohybovat se z vaší pozice, dokud otřesy se nezastaví. Jste-li ve vozidle přesunout se na bezpečné místo. Zastavit a zůstat ve vozidle. Je-li nebezpečí hroutící se konstrukce na auto, dostat se ven a vzdalovat se. Po zemětřesení, tak jako u povodní, hrozí rizika, nepohybujte se kolem budov, silnic a vedení elektrického napětí atd., které jsou poškozeny. [16]

Přežít **tsunami** je možné, ale musíte vědět, co dělat v předstihu. Znat místní tsunami evakuační plány, zjistit zda existuje varovný signál. Určit místo setkání, které by mělo být umístěné daleko od pobřeží nebo zvýšený jak je to jen možné. Identifikovat více než jednu cestu k evakuaci. Varování na tsunami nedávají moc času na reakci, takže ujistit se, že víte, kam jít a jak se tam dostat co nejrychleji a nejbezpečněji. Připravit si evakuační zavazadlo. Poslouchat varování před tsunami a zemětřesení. Evakuovat se. Přesunout se do vnitrozemí nebo do vyšších poloh a zůstat tam. Nikdy nechodit dolů na pláž a dívat se na tsunami jak přichází. Pokud jde vidět vlna, je příliš pozdě k úniku. [16]

Nejlepší ochranou před **hurikány, tajfuny a cyklony**, je ujištění se, že vy a všichni členové týmu jste na bezpečném místě s dostatečným předstihem před cyklonovými úderem, a také že stavba je v dobrém stavu. Zjistit, kde váš dům má slabiny a identifikovat bezpečnostní pokoj. Kolem pozemku, zajistit nebo odstranit uvolněný materiál. Nachystat evakuační kufr. Jakmile je vydáno varování cyklon, zajistit dveře a okna deskami, aby se zabránilo létání skla a jiných předmětů. Zůstat doma – dál od skleněných otvorů a zůstat v nejsilnější části budovy. V oblastech náchylných k povodním nepoužívat sklep a suterén. V situaci, kdy stavba se začne rozbíjet nebo rozpadat, pak jedinou možností je chránit sebe matrací, přikrývkami a plachtami, a držet se připevněného zařízení nebo schovat se pod silný, těžký nábytek. Dát si pozor na „oko“ bouře. Vzhledem k tomu, jak jedna strana oka cyklonu projde, tak je náhlý klid ve větru (až 2 hodiny). Pak se objeví druhá strana cyklonu, která znovu naráží s větry se stejnou silou, ale foukání je z druhé strany. Je životně důležité, aby pracovníci zůstaly v úkrytu, než projde oko. Pokud jsou venku bě-

hem cyklonu, hledat solidní a uzavřené přístřeší, ale vyhnout se stromům. Pokud jedou, zastavit (dát ruční brzdu), parkovat v dostatečné vzdálenosti od stromů, elektrických vedení a potoků, a zůstat ve vozidle. [16]

5.4.2.18 Opatření při požáru

Nejlepší metodou pro hašení požárů u pracovníků humanitárních a záchranných týmů je prevence prostřednictvím pravidelných prohlídek, školení zaměstnanců a řádně udržovaného protipožárního zařízení (jako jsou chemické hasicí přístroje, hadice, vodní nádrže nebo kbelíky písku) ve všech zařízeních. Mezi základní požární bezpečnostní opatření patří následující pokyny. Skladovat paliva daleko od kanceláře nebo bydliště. Ujistit se, že sklad je bezpečný, větraný a ve stínu, a cedule "NEBEZPEČÍ, ZÁKAZ KOUŘENÍ" (v příslušných jazycích) jsou jasně viditelné. Kouřové detektory musí být namontovány ve všech rezidencích a kancelářích, a musí být pravidelně testovány. Ujistit se, že jsou vhodné hasicí přístroje k dispozici v dostatečném množství. Nepoužívat vodu na požáry elektriky, ropy nebo benzínu. Identifikovat únikové (evakuační) cesty. Je důležité rychle reagovat a nepanikařit. Pokud zjistíte požár v budově: uvědomit ostatní, spustit požární poplach nebo křičet varování, evakuovat se tak rychle, jak je to možné. V případě, že oheň je malý, a vy jste byli vyškoleni k hašení požárů, snažit se se s ním vypořádat s vhodnými hasicími přístroji. Pamatujte si - pokud nemůžete uhasit požár vypouštěním jediného hasicího přístroje, pak je lepší se dostat ven. Zůstat nízko, zatímco se pohybujete. Kouř zabije více lidí než oheň nebo žár. Zkontrolovat, zda za zavřenými dveřmi je teplo, než je otevřete. Použít schody, pokud jste ve vysoké budově. Nejezdit výtahem. Pokud nemůžete opustit budovu, utěsnit všechny trhliny mokřým oblečením; vypnout ventilátory/klimatizace. Udržovat všechny dveře zavřené mezi sebou a dýmem z ohně. Pokud vaše oblečení se vznítí, zastavit, lehnout si a převalit se a znovu udušit plameny, neběžet oheň hoří rychleji. Pokud někdo jiný je v plamenech využít vody, písku nebo hasicí roušky udušit oheň, zatímco oni se válí. Jakmile jste bezpečně venku z budovy, zůstat venku. [16]

U vojsk za přípravu, organizaci a realizaci opatření nesou plnou odpovědnost velitelé. Protipožární opatření zahrnuje prevenci, stanovení signálů pro varování vojska, stanovení postupů činnosti k ochraně jednotek před požárem, organizace hašení požáru, zjištění jejich následků, zabezpečení pomoci zraněným, organizování záchrany zbraní, techniky a materiálu. Cílem prevence je zejména předejít poškození zdraví osob a zamezit jeho

šíření. Vojáci by měli dokonale zvládnout použít všechny hasicí přístroje, stanovit přesný postup při hašení, včas informovat a varovat své kolegy o vzniku požáru, stanovit možný směr šíření požáru. Jedním z hlavních předpokladů pro ochranu vojsk před požárem je umístit je do nehořlavého prostředí (tj. kde se požár nemůže šířit), vyžaduje-li plnění úkolu umístit vojáky v blízkosti hořlavých předmětů, je nutno tyto věci odstranit či opatřit nehořlavým nátěrem. [21]

5.4.2.19 Ochranné prostředky

K zamezení nebo omezení kontaktu osob se zbraněmi hromadného ničení či jinými nebezpečnými zdraví škodlivými látkami a k zamezení či zmírnění ničivých účinků těchto látek a k vlastní ochraně všech osob, materiálu a techniky se použije fyzická ochrana a k ní patří ochranné prostředky.

Ochranné prostředky rozlišujeme na **prostředky individuální ochrany** a **prostředky kolektivní ochrany**. Prostředky individuální ochrany (prostředky osobní ochrany) se dělí podle typu na dvě základní skupiny, a to na **prostředky k ochraně dýchacích orgánů - ochranné masky**, které v závislosti na konstrukci, mohou zabezpečit i ochranu očí a povrchu obličeje a **prostředky ochrany povrchu těla - ochranné oděvy**, které zabezpečují ochranu těla a části hlavy, jenž nejsou chráněny obličejovou maskou, proti účinku bojových chemických a biologických látek působících přes kůži a také chrání proti radioaktivní kontaminaci. Částečně chrání proti světelnému (tepelnému) záření jaderného výbuchu a proti zápalným látkám. Ochranné prostředky povrchu těla mohou být jednoduché nebo mohou být tvořeny různými částmi, jako jsou kombinéza nebo pláštěnka, rukavice, přezůvky apod. [1,2,4,5]

Pro ochranné masky je typické dělení podle uživatelů na **vojenské** - vševojskové a speciální a **civilní** - pro dospělou populaci či pro děti, které se dále dělí dle věku - do 1,5 roku (dětské ochranné vaky), od 1,5 roku do 6 let (dětské ochranné kazajky) a od 1,5 let do 18 let (dětské ochranné masky), dále pak podle konstrukčních typů na - **filtrační, izolační** a poskytované ochrany. I ochranné oděvy a další prostředky se člení stejně jako masky. [1,2,4,5]

Vojáci Armády České republiky mají pro ochranu dýchacích cest k dispozici vojenskou ochrannou masku M-10, M-10M a OM-90, ke které patří ochranný filtr OF-90, jednorázo-

vou pláštěnku JP-90 s rukavicemi a přezůvkovými návleky, dále disponují speciálními maskami a to ochrannou maskou pro specialisty PRV-U a ochrannou maskou pro raněné na hlavě ŠR-2. Pro civilní obyvatelstvo pro dospělou populaci existují civilní ochranné masky CO-1, ochranná rouška OR-1, civilní ochranná maska CM-3, CM-4, CM-5, CM-6. K dispozici pro děti ve věku od 1,5 roku do 10 až 12 let jsou dva typy dětských ochranných masek, a to DM-1 a CM-3/3h. Vzhledem k problémům při výběru, nasazování a používání ochranných masek pro mladší dětskou populaci je vhodný prostředek, který chrání celou horní část těla. Proto byly zavedeny dvě generace dětských ochranných kazajek s tímto určením. Dětská kazajka DK-62 a dětská ochranná kazajka DK-88. Pro novorozence jsou určeny dětský ochranný vak DV-62, DV-65 a DV-75. Ve všech ochranných maskách a prostředcích jsou základní funkční součástí ochranné filtry. [1,2,4,5]

Pro chránění celého povrchu těla vojáci mají ochranné oděvy, jako jsou jednorázové pláštěnky OP, JP-75A a JP-90. Pro civilní obyvatelstvo neexistují žádné standardní jednorázové ochranné prostředky. Dále vojáci ochranný oděv OCHP, filtrační ochranné převleky FOP-85 a 96, protichemický oděv OPCH-90, protichemický oděv OPCH-90CO, izolační protichemický oděv PCHO-90PO. [1,2,4,5]

Prostředky kolektivní ochrany, tj. ochranné stavby, úkryty a další prostředky lze dělit podle několika hlavních kritérií (charakter mobility, určení, délka předpokládaného využití, dokonalost vybavení). Cílem kolektivní ochrany je minimalizovat rozsah poškození zdraví a usmrcení osob při chemických a jaderných haváriích spojených s únikem nebezpečných látek a při biologickém, jaderném a chemickém terorismu v míru a za války. [1,2,4,5]

Pokud k dispozici nejsou tyto ochranné prostředky, používají se improvizované ochranné prostředky a úkryty.

5.4.3 Ochrana výzbroje, techniky a materiálu

„Nasazené vojenské jednotky vždy disponují v závislosti na své velikosti, úkolech a používané technice také odpovídající servisní kapacitou k provádění údržby a nezbytných oprav. Běžné vyprošťování pozemní vojenské výzbroje, techniky nebo materiálu je zaručeno vlastními silami jednotky, nebo jednotkami z vyšší úrovně logistické podpory. V případě, že nejsou schopnosti jednotky dostatečně řešit vzniklé situace, řeší se opravy buď v součinnosti s koaličními partnery, nebo vysláním servisní skupiny. Možná je s ohledem na případnou

dostupnost servisu i oprava s využitím lokálních kapacit, ve spolupráci s výrobcem či dodavatelem techniky, nebo přesun techniky k opravě zpět do ČR. Volena je vždy nejefektivnější varianta s ohledem na potřeby plnění operačního úkolu a ekonomickou efektivitu.“ [82]

6 CÍL A METODY ZPRACOVÁNÍ

Prvním krokem při zpracování práce je určení si hlavního a dílčích cílů práce a zvolení vhodných metod pro zpracování.

6.1 Hlavní a dílčí cíle

Hlavní cíl bakalářské práce je charakterizovat ochranu a opatření proti rizikům ohrožující bezpečnost vojáků a pracovníků humanitárních organizací v zahraničních misích.

Cílem praktické části je zjistit pomocí jednoduchého kvantitativního výzkumu a s využitím vytvořeného dotazníku, jakým rizikům čelí nasazené síly a jakým způsobem je zabezpečena ochrana vojáků a pracovníků humanitárních organizací v zahraničních misích. Získané informace, budou analyzovány a graficky znázorněny.

6.2 Metody použité při zpracování práce

V teoretické části jsem studovala odborné literární prameny. Použila jsem zdroje ve formě internetových publikací a také zahraniční literaturu, které můžou téma obohatit. Pro studium odborných tištěných zdrojů jsem navštěvovala Moravskou zemskou knihovnu v Brně, knihovnu Univerzity Tomáše Bati a také knihovnu Bedřicha Beneše Buchlovana, kde jsem čerpala z nosných publikací pro zjištění obecné charakteristiky zahraniční mise a dalších informací souvisejících s tématem.

V praktické části jsem použila zkrácené dotazníkové šetření u členů armády a pracovníků humanitárních organizací, které jsem navzájem porovnála.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

K zajištění potřebných informací jsem si vybrala metodu zkráceného dotazníkového průzkumu. Dotazník byl zpracován tak, aby otázky byly řazeny přehledně s dostatečnou možností výběru (uzavřený typ otázek), zvolená odpověď byla označována křížkem. Dotazníky byly anonymní. Vlastní vyplnění nebylo časově omezeno.

7.1 Dotazník

Dotazník byl vyhotoven ve dvou variantách, z důvodu dvou různých skupin respondentů, a to příslušníků armády a pracovníků humanitární organizace.

První část dotazníku, otázky č. 1 až 5, zjišťuje demografické informace respondentů. Další část, otázka č. 6 až 8, zahrnuje dotazy o účasti konkrétního respondenta v konkrétní misi. Následují otázky č. 9, 10, 11, 12 a 20, které jsou zaměřeny na bezpečnost v daných misích. Otázky č. 13 až 19 v závěrečné části dotazníku jsou věnovány problematice ochrany nasazených sil v zahraničních misích v praxi.

Otázka č. 5 je rozdílná – u dotazníku pro příslušníky armády zjišťuje hodnost v hodnostním sboru a u dotazníku pro pracovníky humanitární organizace pracovní zařazení.

7.1.1 Charakteristika respondentů

Pro vyplnění dotazníku jsem určila kritéria k výběru respondentů: dotazník byl určen vojákům a vojákyním z povolání ze 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice “Plukovníka Bohuslava Malečka“ (dále jen prapor) a humanitárním pracovníkům humanitární organizace Lékaři bez hranic, (dále jen LBH) kteří se zúčastnili jedné nebo více zahraničních misí ČR v posledních pěti letech při minimální délce trvání 1 měsíce.

7.1.2 Způsob zpracování výsledků

K vypracování dotazníku, jsem použila program Microsoft Word a Microsoft Excel. V těchto programech byly podle zjištěných dat, odpovědí respondentů, udělány tabulky a z nich znázorněny výsledky formou grafů.

Celkem bylo rozesláno 100 dotazníků (50 ks pro členy armády a 50 ks pro pracovníky humanitární organizace), z nichž počet vypsanych a navracenych zpět bylo 73 (50 ks armáda, 23 ks humanitární organizace), což představuje 73 %. Z těchto bylo neúplně vypsá-

no 3 (4,11 %), tzn., že souhrnný počet dotazníků ke zpracování se rovnal 70, což činí 70 % všech rozeslaných dotazníků.

Od prvního rozeslání dotazníků až po navrácení posledních uplynuly tři měsíce (leden 2016 – březen 2016).

8 VÝSLEDKY PRŮZKUMU

8.1 Dotazník

Dotazníky jsou uvedeny v příloze P VI a P VII.

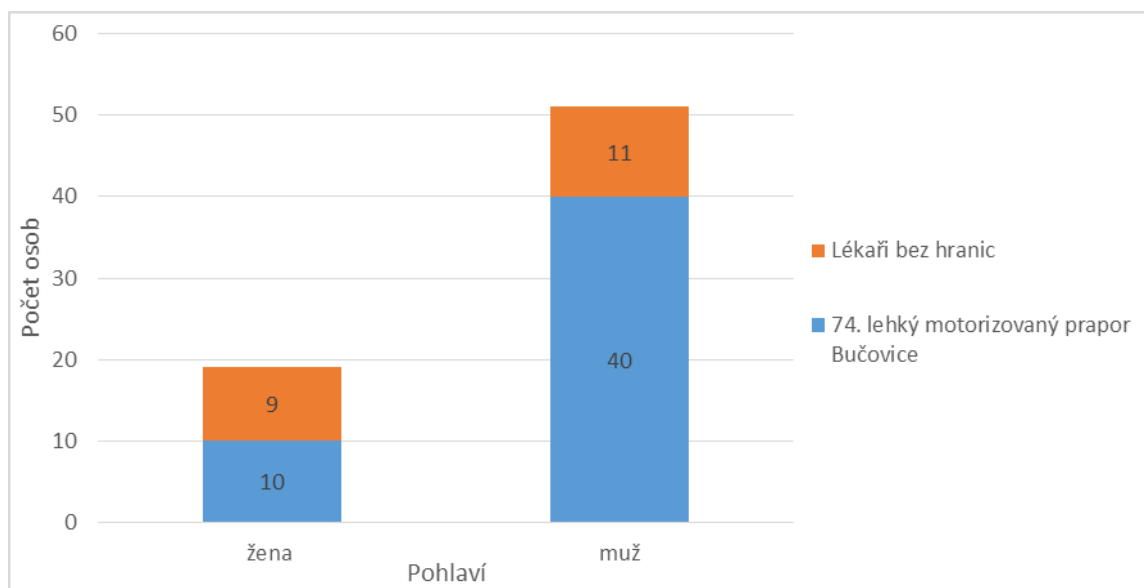
Při vyhodnocení výsledků v otázkách č. 1. – 20. se 1 respondent = 1,43 %, to znamená 100 % = 70 respondentů.

8.1.1 Otázka číslo 1: Pohlaví

Tabulka 5 Pohlaví dotazovaných Zdroj: vlastní zpracování

ORGANIZACE	ŽENA	MUŽ
74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	10	40
LÉKAŘI BEZ HRANIC	9	11

Graf 1 Pohlaví dotazovaných Zdroj: vlastní zpracování

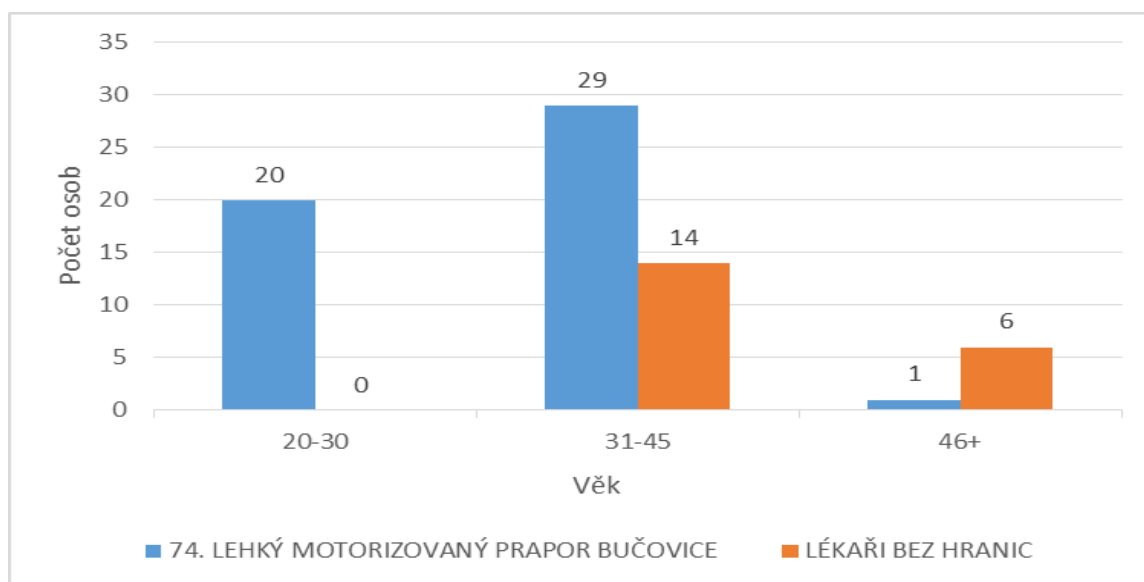
Dle grafu 1 značné procento odpovídajících tvořili muži, ale dotazník byl vypsán i podstatným počtem žen. Muži tvořili 72,86 % a ženy 27,14 % z celkového počtu.

8.1.2 Otázka číslo 2: Věk

Tabulka 6 Věk dotazovaných Zdroj: vlastní zpracování

VĚK	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
20-30 let	20	0
31-45 let	29	14
46+ let	1	6

Graf 2 Věk dotazovaných Zdroj: vlastní zpracování

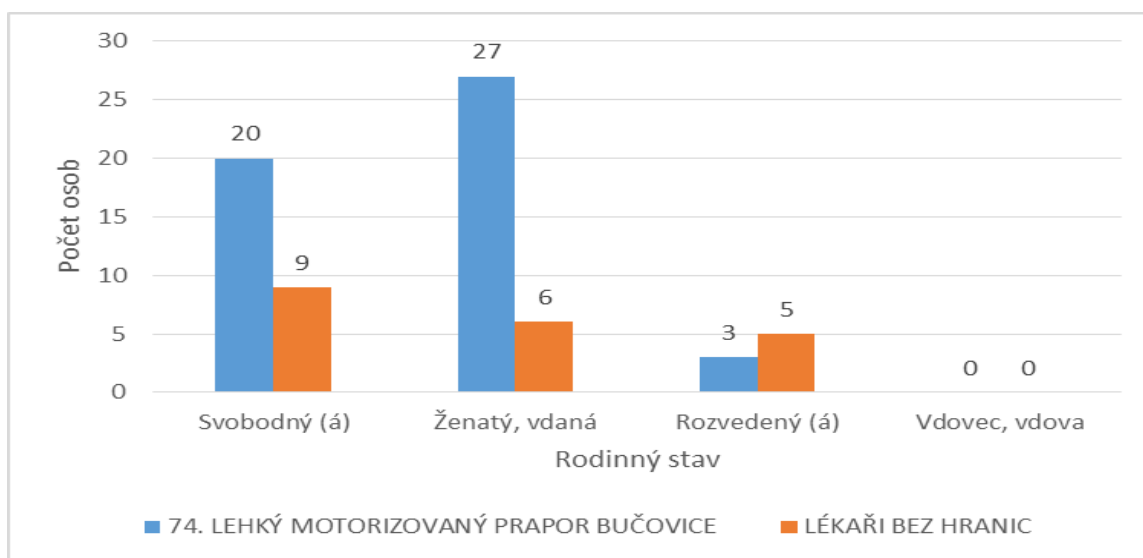
Graf 2 popisuje věk dotazovaných osob. Nejrozsáhlejší byla skupina ve věku 31-45 let (43 osob = 61,43 %), dále pak skupina 20-30 let (20 osob = 28,57 %), kam se zařadili pouze příslušníci z praporu. 10 %, tj. 7 z respondentů se zařadilo do věkové kategorie 46 a více let. Nejmladší dotazovaní z LBH se zařadily do věkové skupiny od 31-45, z toho vyplývá, že na misi pracovníci vyjíždí až po dokončení studia (delší doba) a atestaci. Neznamená to, že by se mladí nechtěli účastnit.

8.1.3 Otázka číslo 3: Rodinný stav

Tabulka 7 Rodinný stav Zdroj: vlastní zpracování

RODINNÝ STAV	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
Svobodný (á)	20	9
Ženatý, vdaná	27	6
Rozvedený (á)	3	5
Vdovec, vdova	0	0

Graf 3 Rodinný stav dotazovaných Zdroj: vlastní zpracování

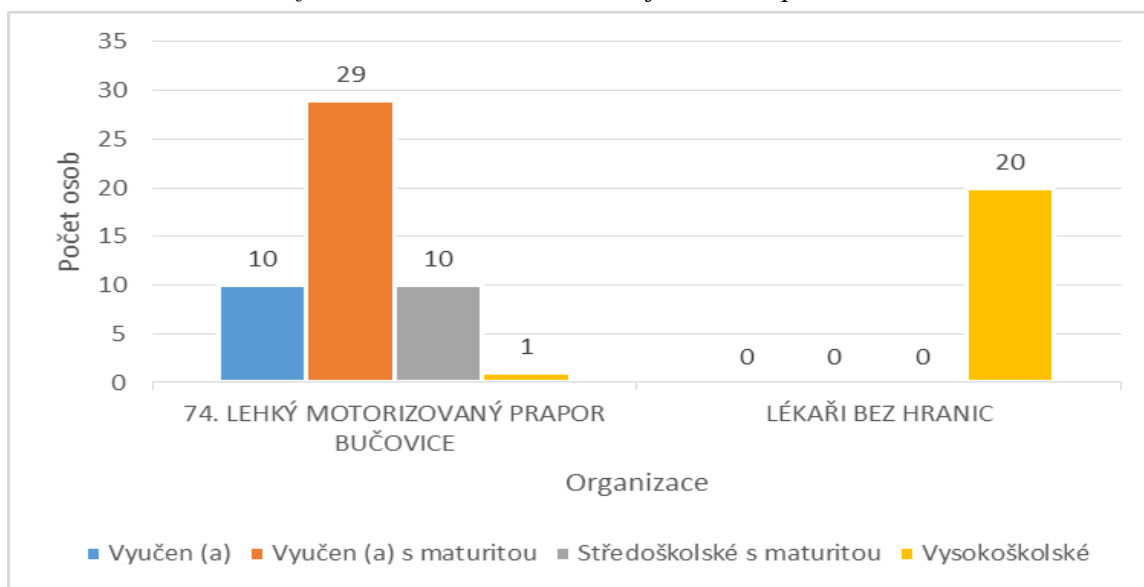
Graf 3 zobrazuje množství respondentů v dílčích skupinách, členěných dle rodinného stavu. Nejpočetněji byli zastoupeni dotazovaní v kategorii ženatí (vdaná), 47,14 %, dále skoro s bezvýznamným rozdílem skupina svobodných (41,43 %). Následovala skupina rozvedených (11,43 %). Nikdo z dotazovaných nepatřil do skupiny ovdovělých (0 %).

8.1.4 Otázka číslo 4: Vaše dosažené vzdělání

Tabulka 8 Dosažené vzdělání Zdroj: vlastní zpracování

VZDĚLÁNÍ	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
Vyučen (a)	10	0
Vyučen (a) s maturitou	29	0
Středoškolské s maturitou	10	0
Vysokoškolské	1	20

Graf 4 Dosažené vzdělání Zdroj: vlastní zpracování

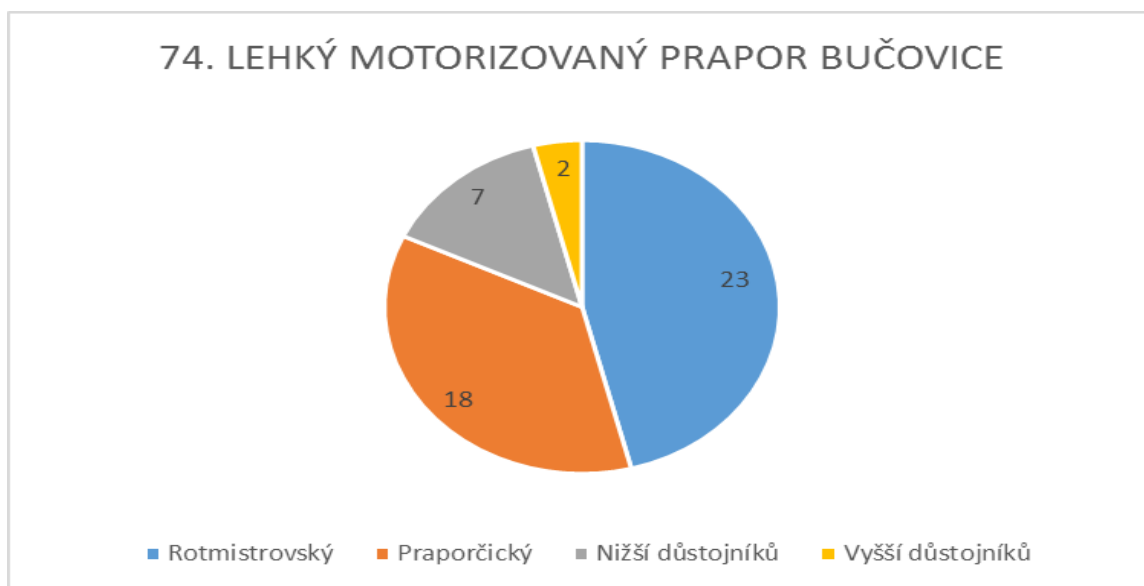
Z grafu 4 vyplývá, že se průzkumu účastnilo nejvíce vojáků se vzděláním – vyučen (a) s maturitou (58 %), následuje skupina osob vysokoškolsky vzdělaných - 2 % vojáků a 100 % LBH, to znamená, že se nejedná u LBH o střední zdravotnický personál, nýbrž o vysokoškolsky vzdělané odborníky. Poté o třetí místo se dělí vojáci se středoškolským vzděláním (20 %) a vyučení (20 %).

8.1.5 Otázka číslo 5: Vaše hodnost v hodnostním sboru (příslušníci armády); Vaše pracovní zařazení (pracovníci humanitární organizace)

Tabulka 9 Hodnost v hodnostním sboru Zdroj: vlastní zpracování

HODNOST	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE
Rotmistrovský	23
Praporčický	18
Nižší důstojníků	7
Vyšší důstojníků	2

Graf 5 Hodnost v hodnostním sboru Zdroj: vlastní zpracování

Graf 5 zobrazuje počty příslušníků armády dle hodnosti. Nejvyšší procento bylo zastoupeno sborem rotmistrovským (46 %), praporčickým (36%), méně bylo nižších důstojníků (14 %), nejméně dotazovaných vojáků bylo z řad vyšších důstojníků (4 %). Což je dáno organizační strukturou Armády ČR, kdy nejvyšší hodnost je zpravidla také velitel jednotky v misi, kde jednotka také působí společně jako celek, kdežto u LBH se jedná o doplnění jednotlivými odborníky do mnoha mezinárodních lékařských (pracovních) týmů v různých oblastech, jak vypovídá následující tabulka.

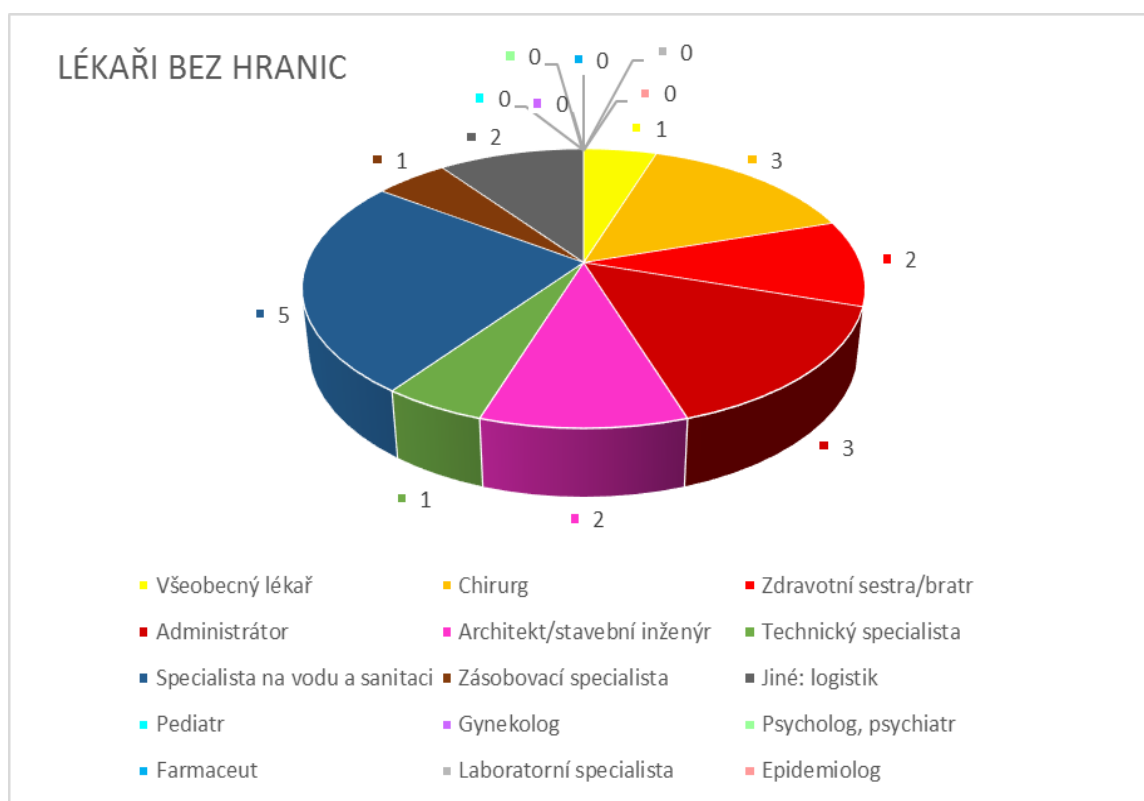
Tabulka 10 Pracovní zařazení Zdroj: vlastní zpracování

PRACOVNÍ ZAŘAZENÍ	LÉKAŘI BEZ HRANIC
Všeobecný lékař	1
Pediatr	0
Chirurg	3
Gynekolog	0
Zdravotní sestra/bratr	2
Psycholog, psychiatr	0
Farmaceut	0
Laboratorní specialista	0
Epidemiolog	0
Administrátor	3
Architekt/stavební inženýr	2

Tabulka 10 Pracovní zařazení Zdroj: vlastní zpracování

PRACOVNÍ ZAŘAZENÍ	LÉKAŘI BEZ HRANIC
Technický specialista	1
Specialista na vodu a sanitaci	5
Zásobovací specialista	1
Jiné: Logistik	2

Graf 6 Pracovní zařazení Zdroj: vlastní zpracování

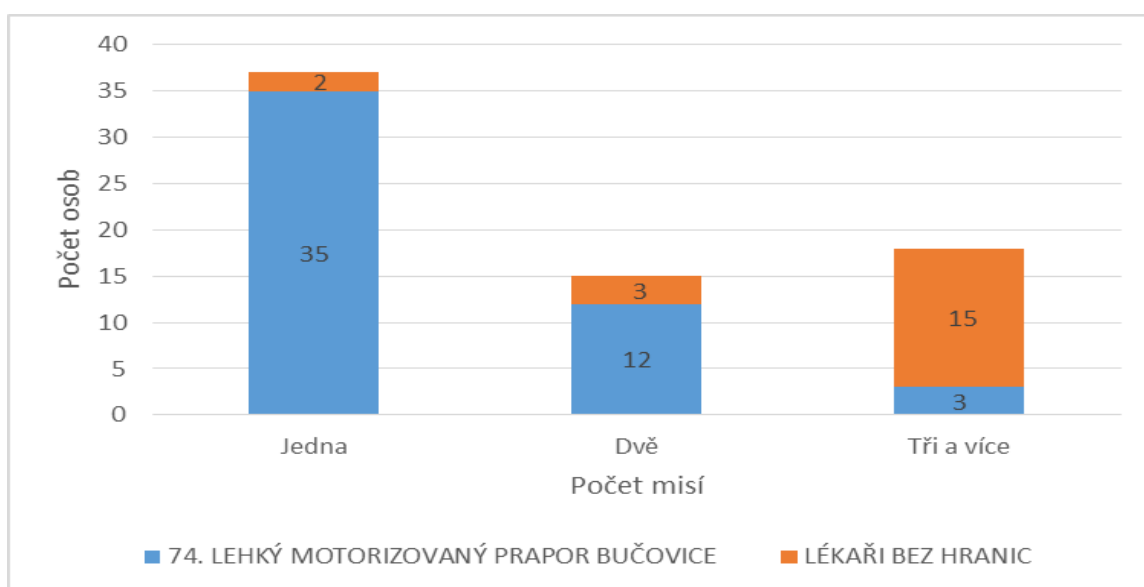
Graf 6 znázorňuje počty pracovníků humanitární organizace Lékaři bez hranic dle pracovního zařazení. Nejvyšší procento bylo zastoupeno skupinou Specialista na vodu a sanitaci (25 %), Chirurg (15 %) a Administrátor (15 %), méně bylo Zdravotních sester/bratrů (10 %), Architektů/stavebních inženýrů (10 %) a Logistiků (10 %). Nejméně dotazovaných pracovníků bylo z kategorie Všeobecný lékař (5 %), Technický specialista (5 %) a Zásobovací specialista (5 %). Skupiny Pediatr, Gynekolog, Psycholog a psychiatr, Farmaceut, Laboratorní specialista a Epidemiolog nebyly zastoupeny.

8.1.6 Otázka číslo 6: Kolika zahraničních misí jste se účastnil (a) v posledních pěti letech?

Tabulka 11 Počet účastí v zahraničních misích za posledních pět let Zdroj: vlastní zpracování

POČET MISÍ	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
Jedna	35	2
Dvě	12	3
Tři a více	3	15

Graf 7 Počet účastí v zahraničních misích za posledních pět let Zdroj: vlastní zpracování

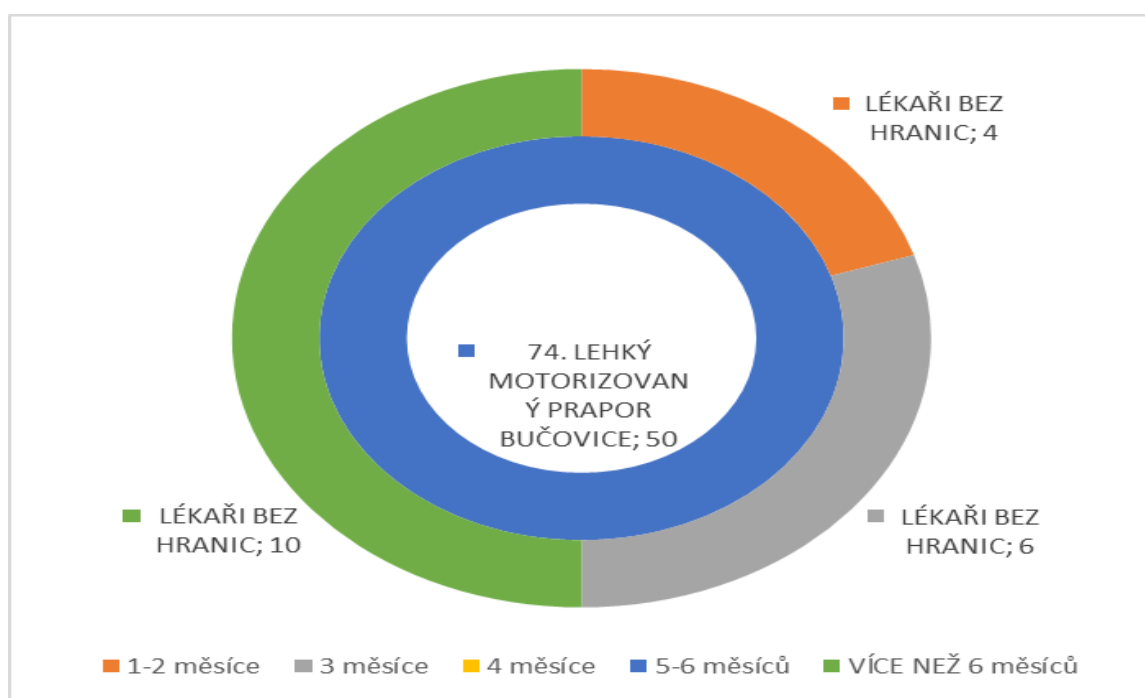
Graf 7 informuje o účasti respondentů v zahraničních misích během posledních pěti let. Příslušníci ze 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice se účastnili nejpočetněji jen jedné misí (70 %), dále dvou misí (24 %), nejmenší počet vojáků se účastnilo tři a více misí (6 %). Na rozdíl od vojáků pracovníci humanitární organizace působili nejvíce ve třech a více misích (75 %), pak ve dvou (15 %) a nejméně v jedné misí (10 %). Výše počtu účastí na misích závisí především na délce trvání nasazení příslušníků praporu a členů LBH, na to také poukazuje další otázka.

8.1.7 Otázka číslo 7: Jaká byla délka pobytu Vaší poslední zahraniční mise?

Tabulka 12 Trvání poslední zahraniční mise Zdroj: vlastní zpracování

TRVÁNÍ MISE (v měsících)	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
1-2	0	4
3	0	6
4	0	0
5-6	50	0
VÍCE NEŽ 6	0	10

Graf 8 Trvání poslední zahraniční mise Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 8 je možné vidět rozdělení dle délky pobytu dotazovaných. Všichni dotazovaní vojáci působili jen 5-6 měsíců v zahraniční misi (100 %). Pracovníci od Lékařů bez hranic byli vysláni nejčastěji na dobu více než 6 měsíců (50 %), tři měsíce (30 %). Nejkratší doba pobytu pracovníků humanitární organizace v misi byla 1-2 měsíce (20 %). Mise na dobu 4 měsíců se nikdo neúčastnil.

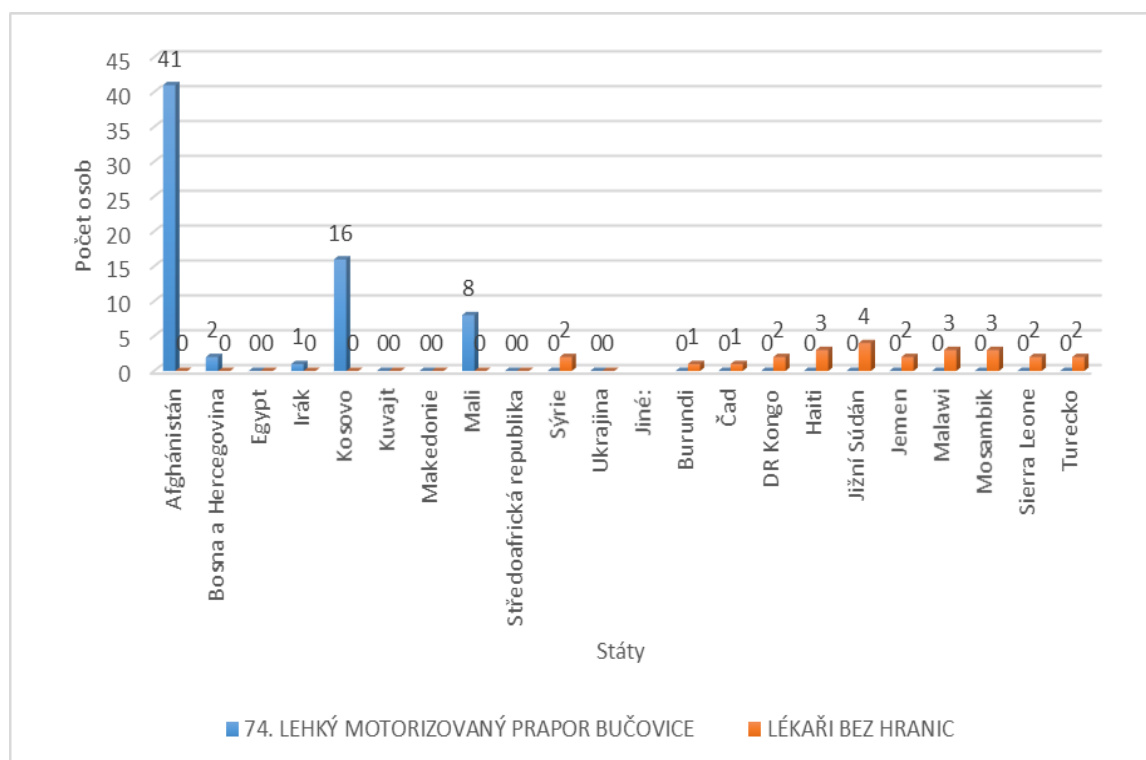

8.1.8 Otázka číslo 8: V jaké zemi?

Tabulka 13 Státy misí Zdroj: vlastní zpracování

STÁTY	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
Afghánistán	41	0
Bosna a Hercegovina	2	0
Egypt	0	0
Irák	1	0
Kosovo	16	0
Kuvajt	0	0
Makedonie	0	0
Mali	8	0
Středoafriická republika	0	0
Sýrie	0	2
Ukrajina	0	0
Jiné:		
Burundi	0	1
Čad	0	1
DR Kongo	0	2
Haiti	0	3
Jižní Súdán	0	4
Jemen	0	2
Malawi	0	3
Mosambik	0	3
Sierra Leone	0	2
Turecko	0	2

Graf 9 Státy misí Zdroj: vlastní zpracování

Graf 9 ukazuje, že všichni jak dotazovaní příslušníci ze 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice tak pracovníci organizace Lékaři bez hranic, nepůsobili ve stejných státech, přičemž se někteří respondenti účastnili misí ve více různých státech. Celkem navštívili 93krát uvedené země. Nejpočetnější skupina vojáků působila v Afghánistánu (41x), druhá nejčastější odpověď byla Kosovo (16x), následována je vojáky, kteří vykonávali úkoly v Mali (8x). Méně dotazovaných označilo Bosnu a Hercegovinu (2x), pouhý jeden sloužil v Iráku (1x). Pracovníci organizace Lékaři bez hranic zvolili nejčastěji odpověď Jiný. Nejvíce pracovali v Jižním Súdánu (4x), Haiti (3x), Malawi (3x) a Mosambiku (3x), dále pak v Sýrii (2x), DR Kongo (2x), Jemenu (2x), Sierra Leone (2x) a Turecku (2x). Ve státech Burundi a Čadu působili pracovníci nejméně (1x).

Žádný z respondentů nezvolil nabízené možnosti Egypt, Kuvajt, Makedonie, Středoafriická republika a Ukrajina (0x).

Tedy respondenti z praporu byli nasezeni ve státech, kde se především podíleli na stabilizaci bezpečnostní situace a výcviku tamních armád, zatímco pracovníci LBH poskytovali odbornou zdravotnickou pomoc lidem v ohrožení a v případě krizí (např. Súdán: ozbrojený konflikt, epidemie, uprchlíci/vysídlení; Malawi: přírodní katastrofy, HIV/AIDS; Sýrie: ozbrojený konflikt, uprchlíci; Kongo: malárie, vyloučení ze zdravotní péče;

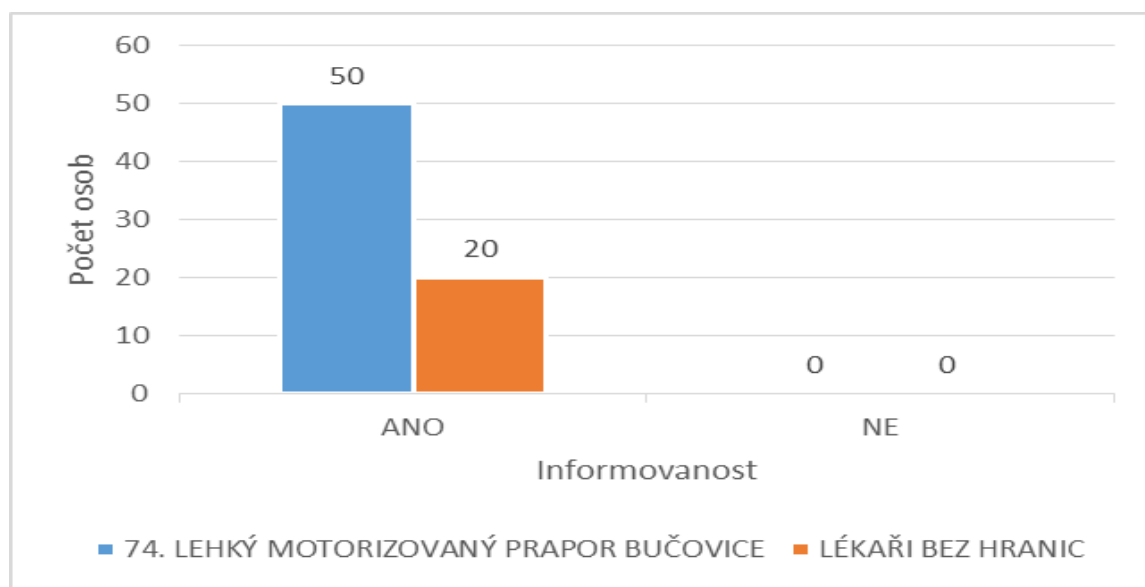
Jemen: ozbrojený konflikt, vysídlení obyvatel; Sierra Leone: Ebola, vyloučení ze zdravotní péče)

8.1.9 Otázka číslo 9: Informuje Vás vaše organizace o bezpečnostní situaci v dané zemi?

Tabulka 14 Informování organizace o bezpečnostní situaci v dané zemi Zdroj: vlastní zpracování

INFORMOVANOST	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
ANO	50	20
NE	0	0

Graf 10 Informování organizace o bezpečnostní situaci v dané zemi Zdroj: vlastní zpracování

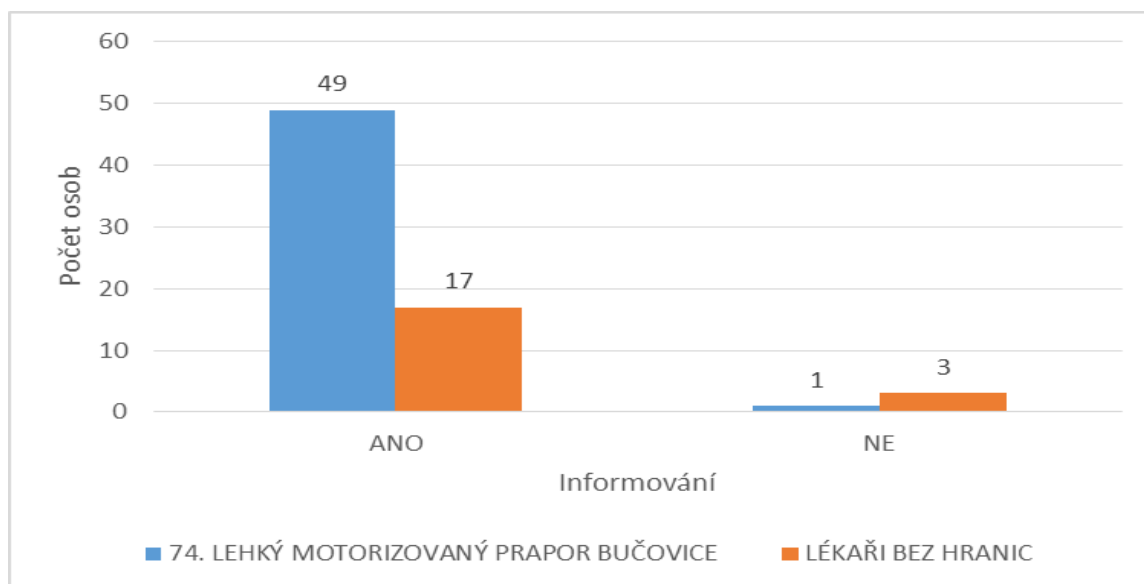
Dle grafu 10 celých (100 %) vojáků a pracovníků Lékařů bez hranic udává, že v souvislosti s vysláním na misi je informuje jejich vlastní organizace o bezpečnostní situaci v dané zemi. Což znamená, že organizace si plní svoji povinnost a dbá na bezpečnost svých pracovníků.

8.1.10 Otázka číslo 10: Vyhledáváte si informace o dané zemi (historii, bezpečnostní situaci, hospodářskou situaci, kulturu)?

Tabulka 15 Vyhledávání informací Zdroj: vlastní zpracování

HLEDÁNÍ INFORMACÍ	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
ANO	49	17
NE	1	3

Graf 11 Vyhledávání informací Zdroj: vlastní zpracování

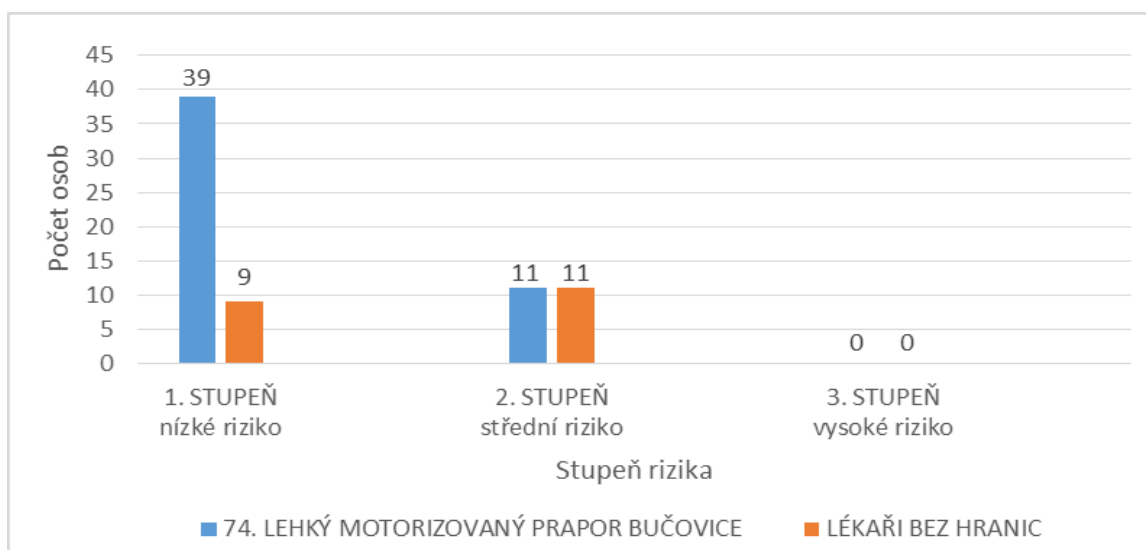
Graf 11 předkládá data o tom, že celých (94,29 %) si hledá samostatně, i přes informovanost organizací, informace o zemi, do které budou vysláni. Proto jsou předem dobře informováni o bezpečnosti a rizicích, tak se můžou připravit na různé situace, které mohou nastat. Dalších (5,71 %) respondentů tuto možnost nevyužilo, nicméně mají základní informace od organizací.

8.1.11 Otázka číslo 11: V jakém stupni bezpečnostního rizika jste byly nejčastěji nasazeni?

Tabulka 16 Stupeň bezpečnostního rizika Zdroj: vlastní zpracování

STUPEŇ	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
1. STUPEŇ nízké riziko	39	9
2. STUPEŇ střední riziko	11	11
3. STUPEŇ vysoké riziko	0	0

Graf 12 Stupeň bezpečnostního rizika Zdroj: vlastní zpracování

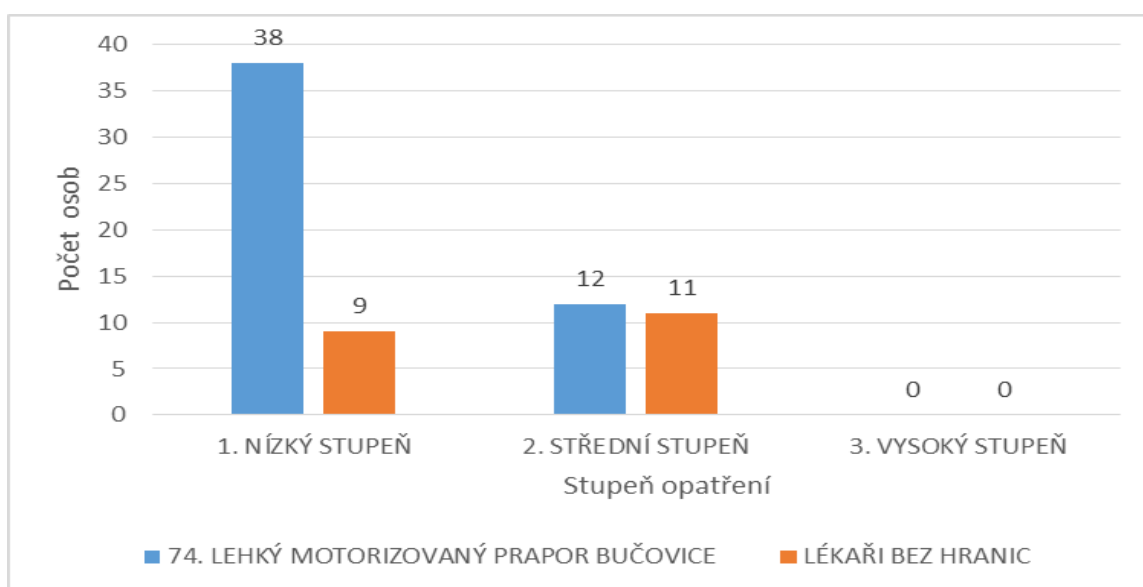
Graf 12 zobrazuje, v jakém stupni bezpečnostního rizika respondenti působili. Celých 68,57 % dotazovaných (78 % příslušníků praporu a 45 % LBH) nejvíc krát uvedlo, že se účastnilo misí 1. stupně – nízkého rizika. Podstatně menší procento respondentů, tj. 31,43 % (22 % příslušníků praporu a 55% LBH) bylo v misích 2. stupně – středního rizika. Ani jeden z dotazovaných se neúčastnil mise 3. stupně - vysokého bezpečnostního rizika. Z grafu také vyplývá, že příslušníci 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice, oproti členům organizace Lékaři bez hranic, působili víckrát v misích o bezpečnostním riziku 1. stupně – nízkého.

8.1.12 Otázka číslo 12: Jaké jste měly nejčastěji stupně bezpečnostních opatření?

Tabulka 17 Stupeň bezpečnostního opatření Zdroj: vlastní zpracování

STUPEŇ	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
1. NÍZKÝ STUPEŇ	38	9
2. STŘEDNÍ STUPEŇ	12	11
3. VYSOKÝ STUPEŇ	0	0

Graf 13 Stupeň bezpečnostního opatření Zdroj: vlastní zpracování

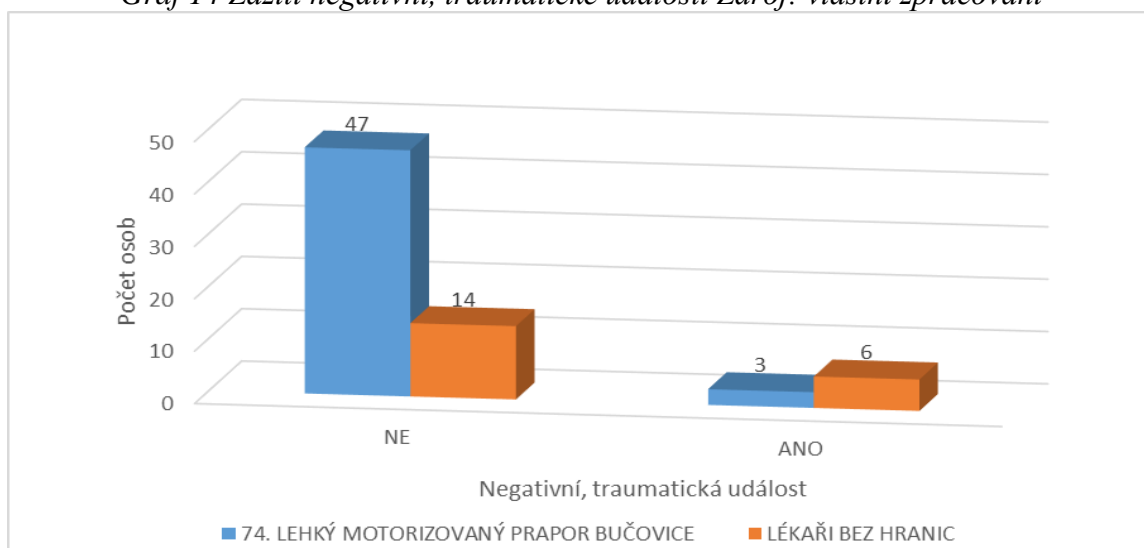
Z grafu 13 vyplývá, že největší skupina dotazovaných osob (67,14 %) působila v zahraničních misích při nízkém stupni bezpečnostních opatření. Méně respondentů (32,86 %) označilo, že byli v misích se středním stupněm bezpečnostních opatření. Žádný z dotazovaných nevybral nabízenou možnost vysoký stupeň (0 %). Stupeň bezpečnostního opatření závisí na stupni bezpečnostního rizika, přičemž to není podmínkou, jak vyplývá z grafu 12 a 13. Jeden respondent resp. voják působil v misi s bezpečnostním rizikem stupně 1 a měl bezpečnostní opatření stupně 2.

8.1.13 Otázka číslo 13: Zažil (a) jste během pobytu v misi nějakou negativní, traumatickou událost? (možnost označení více situací)

Tabulka 18 Zažití negativní, traumatické události Zdroj: vlastní zpracování

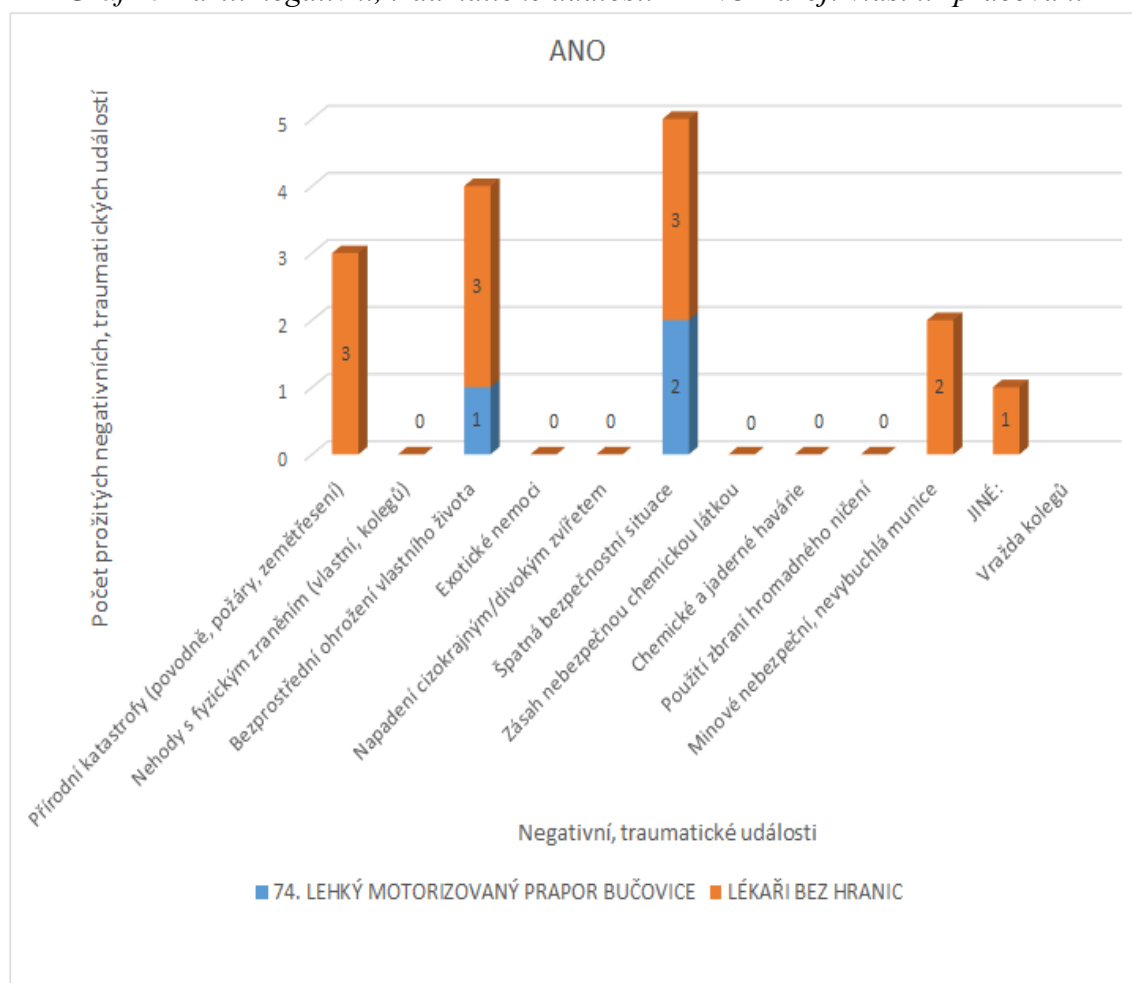
NEGATIVNÍ, TRAUMATICKÁ UDÁLOST	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
NE	47	14
ANO	3	6
ANO – přírodní katastrofy (povodně, požáry, zemětřesení)	0	3
ANO – nehody s fyzickým zraněním (vlastní, kolegů)	0	0
ANO – bezprostřední ohrožení vlastního života	1	3
ANO – exotické nemoci	0	0
ANO – napadení cizokrajním/divokým zvířetem	0	0
ANO – špatná bezpečnostní situace	2	3
ANO – zásah nebezpečnou chemickou látkou	0	0
ANO – chemické a jaderné havárie	0	0
ANO – použití zbraní hromadného ničení	0	0
ANO – minové nebezpečí, nevybuchlá munice	0	2
ANO – JINÉ: Vražda kolegů	0	1

Graf 14 Zažití negativní, traumatické události Zdroj: vlastní zpracování

Výsledek **grafu 14** popisuje, že většina příslušníků 74. lehkého motorizovaného praporu (94 %) a pracovníků organizace Lékaři bez hranic (70 %), což činí celkem 87,14 % dotazovaných, během mise nezažila negativní traumatickou událost. Zbytek dotazovaných (12,86 %) se s traumatickou událostí v různých formách setkali. Vícekrát zažili traumatickou situaci LBH. Jedná se o to, že tito pracovníci pracují většinou ve státech s větším bezpečnostním rizikem a také při vzniku, během a po mimořádné události. Na následujícím grafu 15 jsou znázorněny tyto formy negativní, traumatické události.

Graf 15 Zažití negativní, traumatické události – ANO Zdroj: vlastní zpracování

Tento **graf 15** podrobněji zachytává různé negativní, traumatické události, které během svého pobytu v misi zažili 3 příslušníci 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice (6 %) a 6 pracovníků organizace Lékaři bez hranic (30 %). Tito respondenti měli možnost označení více druhů událostí. Během svých misích se nejvíce krát setkaly se špatnou bezpečnostní situací (5x) a bezprostředním ohrožením vlastního života (4x). Následovala odpověď: přírodní katastrofy, kam řadíme např. povodně, požáry, zemětřesení (3x), minové

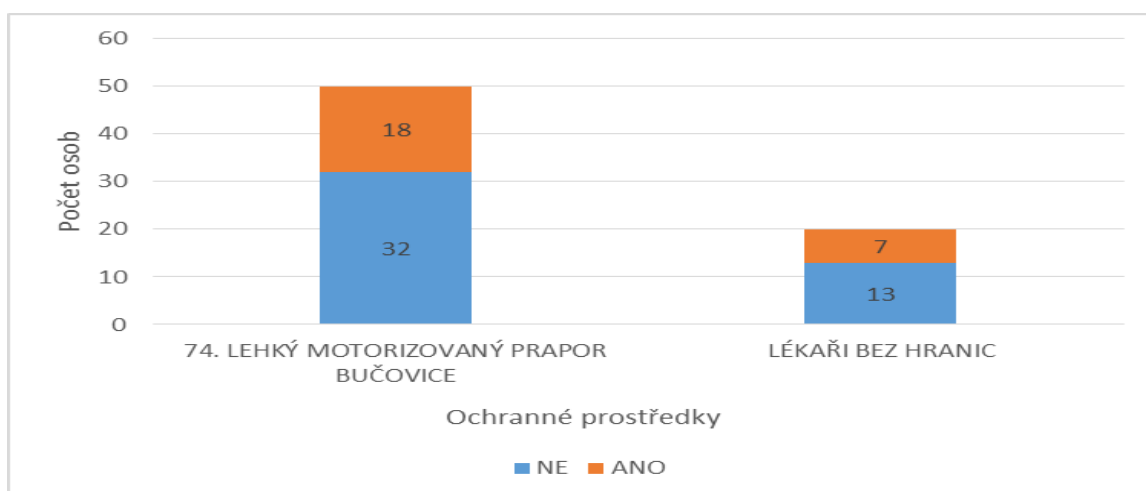
nebezpečí, nevybuchlá munice (2x). Nejméně (1x) označily jako negativní, traumatickou událost jiné, a to vraždu kolegů. Další možnosti: nehody s fyzickým zraněním, exotické nemoci, napadení cizokrajným/divokým zvířetem, zásah nebezpečnou chemickou látkou, chemické a jaderné havárie, použití zbraní hromadného ničení dotazovaní v misi nezažili.

8.1.14 Otázka číslo 14: Nosíte u sebe ochranné prostředky?(možnost označení více situací)

Tabulka 19 Nošení ochranných prostředků Zdroj: vlastní zpracování

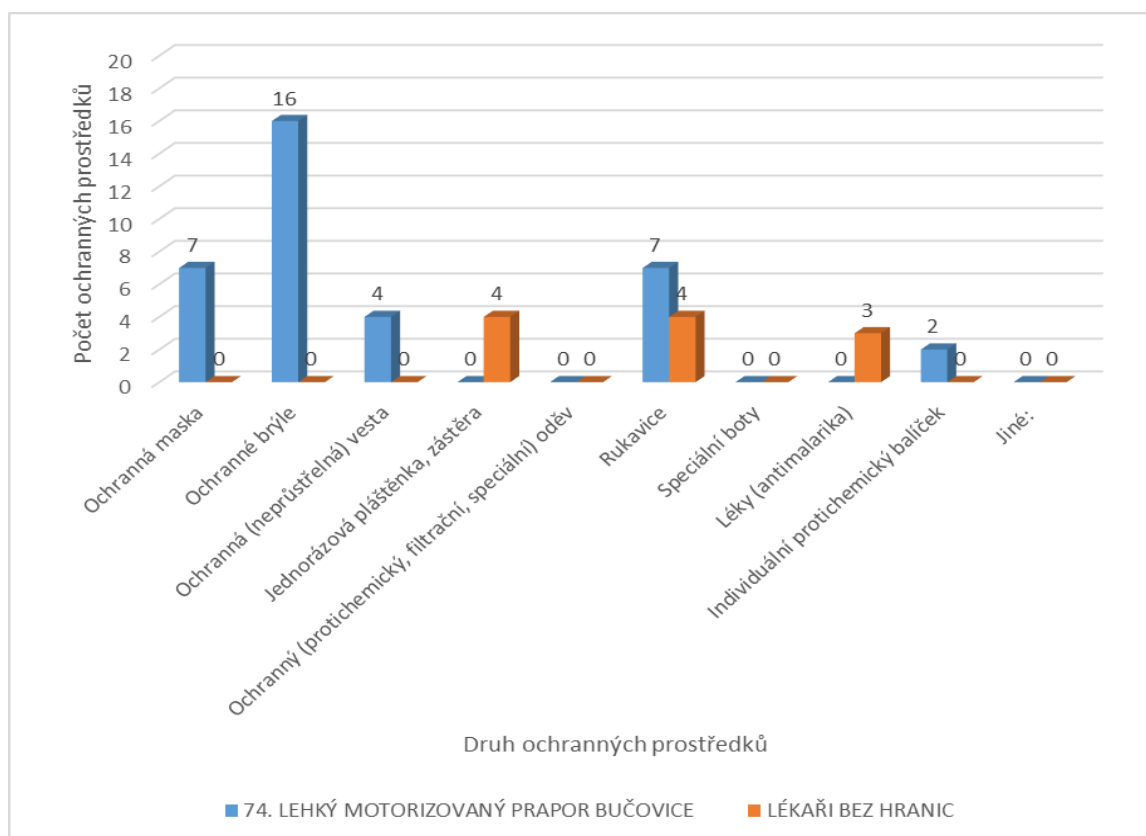
OCHRANNÉ PROSTŘEDKY	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
NE	32	13
ANO	18	7
ANO – ochranná maska	7	0
ANO – ochranné brýle	16	0
ANO – ochranná (neprůstředná) vesta	4	0
ANO – jednorázová pláštěnka, zástěra	0	4
ANO – ochranný (protichemický, filtrační, speciální) oděv	0	0
ANO – rukavice	7	4
ANO – speciální boty	0	0
ANO – léky (antimalarika)	0	3
ANO – individuální protichemický balíček	2	0
ANO – JINÉ:	0	0

Graf 16 Nošení ochranných prostředků Zdroj: vlastní zpracování

Graf 16 informuje o tom, že celý (64,29 %) dotazovaných nenosí u sebe během mise ochranné prostředky, a to z důvodu, jak bylo již zmíněno, pracují v nízkém stupni rizika a nemají potřebu je u sebe mít. Ti, kteří označili možnost ano (35,71 %), je nosí v souvislosti s činnostmi a situacemi při své práci. Z nabízených odpovědí v dotazníku nejčastěji uváděli příslušníci ze 74. lehkého motorizovaného praporu (36 %), jak znázorňuje následující **graf 17**, ochranné brýle (16x), ochrannou masku (7x), rukavice (7x). S menším počtem ochrannou (neprůstřelnou) vestu (4x) a individuální protichemický balíček (2x). V případě pracovníků organizace Lékaři bez hranic (35 %), byly nejvíc krát označeny možnosti jednorázová pláštěnka, zástěra (4x) a rukavice (4x), následně léky (3x). Nabízené možnosti: ochranný (protichemický, filtrační, speciální) oděv, speciální boty a jiné, nezvolil nikdo z obou skupin dotazovaných.

Graf 17 Druhy nošených ochranných prostředků Zdroj: vlastní zpracování

8.1.15 Otázka číslo 15: Museli jste je už použít a v jaké situaci? (možnost označení více situací)

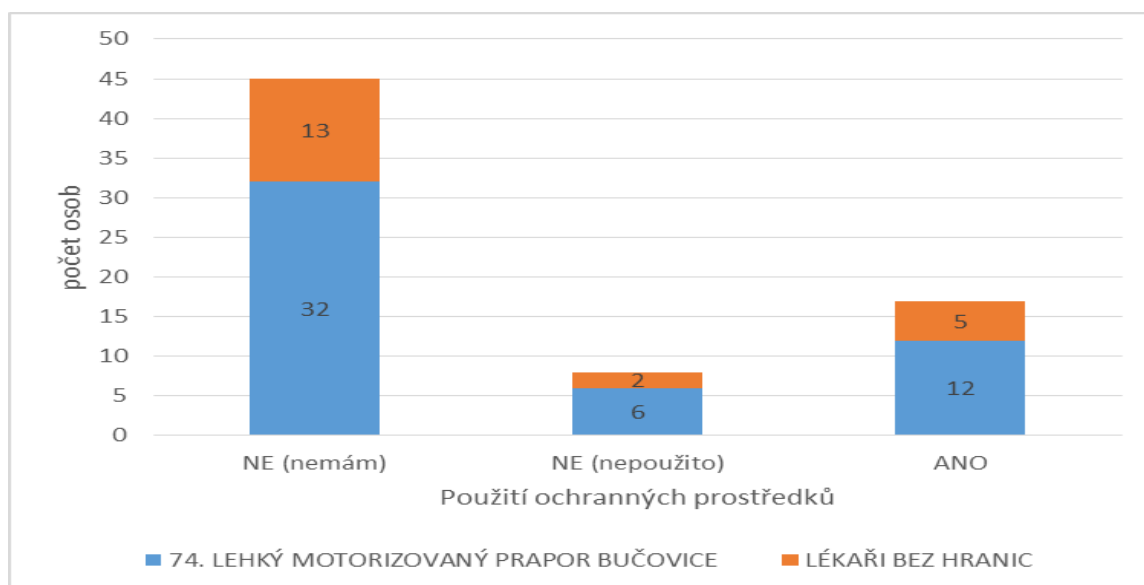
Tabulka 20 Použití ochranných prostředků Zdroj: vlastní zpracování

OCHRANNÉ PROSTŘEDKY	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
NE (nenosím)	32	13
NE (nepoužito)	6	2
ANO	12	5
ANO – ochranná maska	1	0
ANO – ochranné brýle	10	0
ANO – ochranná (neprůstřelná) vesta	1	0
ANO – jednorázová pláštěnka, zástěra	0	3
ANO – ochranný (protichemický, filtrační, speciální) oděv	0	0
ANO – rukavice	4	4
ANO – speciální boty	0	0
ANO – léky (antimalarika)	0	2
ANO – individuální protichemický balíček	0	0
ANO – jiné:	0	0

SITUACE:

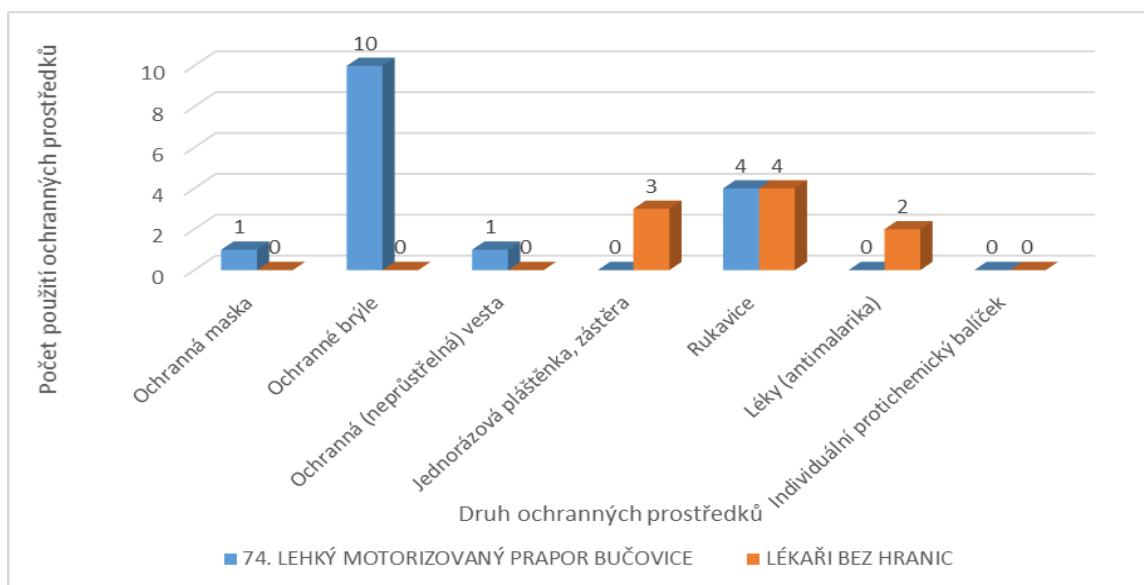
74. lehký motorizovaný prapor Bučovice - bojová činnost 2x, střelba 7x, mise 2x;
- humanitární organizace Lékaři bez hranic: sál, snížení nebezpečí onemocnění

Graf 18 Použití ochranných prostředků Zdroj: vlastní zpracování

Z vyobrazených odpovědí v grafu 18, na výše uvedenou otázku vyplývá, že (64,29 %) nepoužilo ochranné prostředky z důvodu nenošení při sobě a (11,43 %) nevyužití. Ostatní respondenti (24,28 %) během své mise je použili. Jaký druh ochranných prostředků použili, zobrazuje následující graf 19.

Graf 19 Použité ochranné prostředky Zdroj: vlastní zpracování

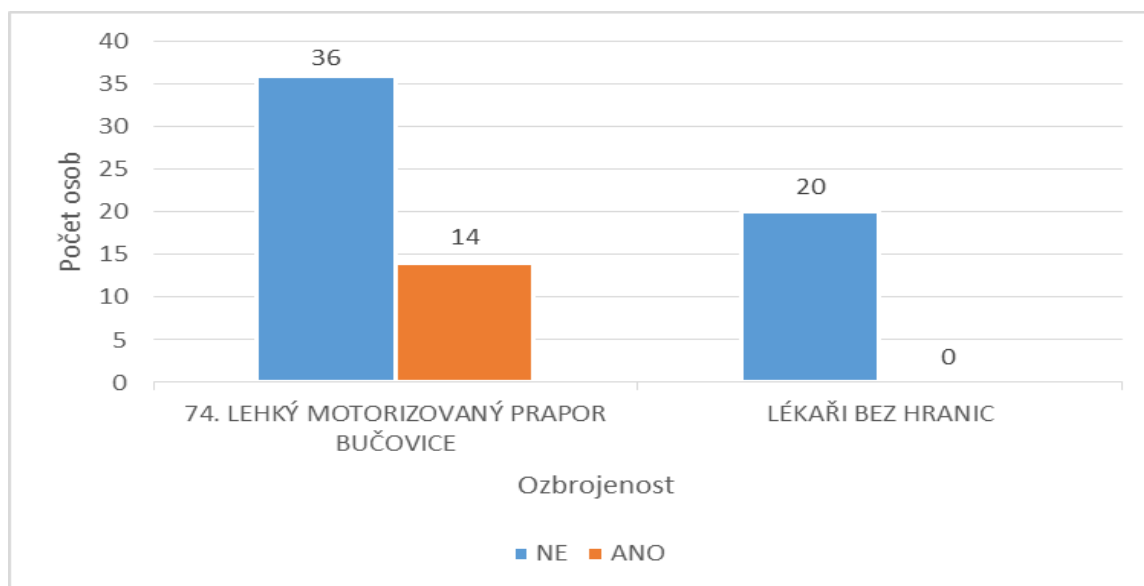
Graf 19 dále udává počet použití různých typů ochranných prostředků. Respondenti odpověděli různorodě. Použití těchto ochranných prostředků souvisí s činnostmi a situacemi při práci, proto příslušníci 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice (24 %) nejvícekrát použily ochranné brýle (10x), následně rukavice (4x), nejméně aplikované z typů ochranných prostředků byly ochranná maska (1x), ochranná (neprůstředlná) vesta (1x). Členové Lékařů bez hranic (25 %) nejpočetněji při své misi si nasadili rukavice (4x), a jednorázovou pláštěnku, zástěru (3x). (2x) si vzali léky (antimalarika). Přestože mají dotazovaní u sebe i další druhy ochranných prostředků např. individuální protichemický balíček (viz. graf 17 a 19), tak jej nevyužili.

8.1.16 Otázka číslo 16: Jste ozbrojeni?

Tabulka 21 Ozbrojenost Zdroj: vlastní zpracování

OZBROJENOST	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
NE	36	20
ANO	14	0

Graf 20 Ozbrojenost Zdroj: vlastní zpracování

Podle **grafu 20** velké procento respondentů (80 %) není ozbrojeno, pro svou osobní bezpečnost. (20 %) dotazovaných hlavně ze 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice v zahraničních misích jsou ozbrojeni. Zbraně mají za účelem splnění cílů misí.

8.1.17 Otázka číslo 17: Víte jak se zachovat při níže vyjmenovaných situacích? (možnost označení více situací)

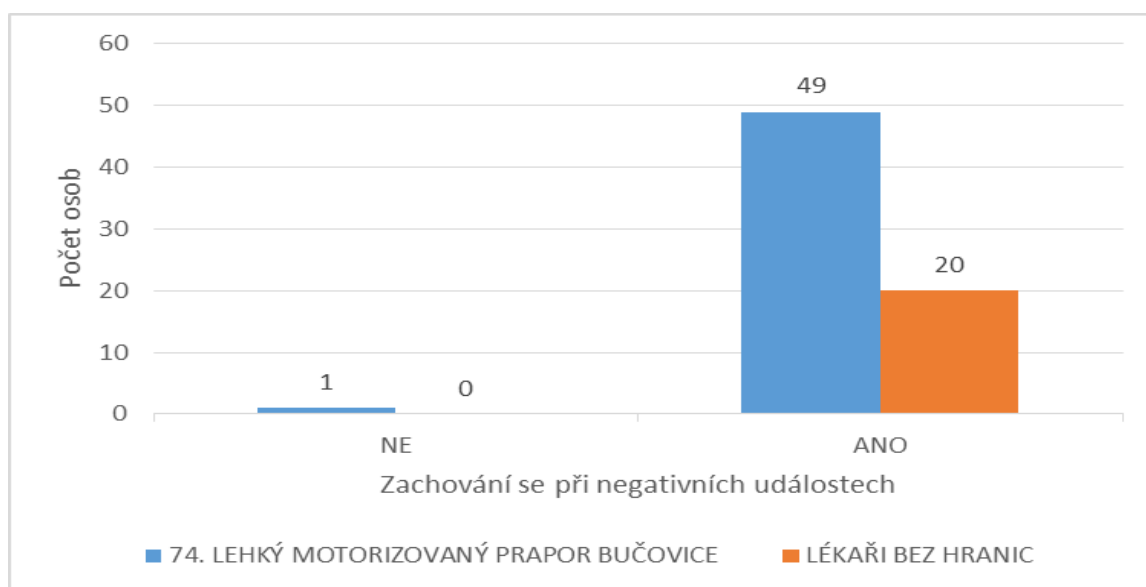
Tabulka 22 Víte jak se zachovat při níže vyjmenovaných situacích? Zdroj: vlastní zpracování

SITUACE	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
NE	1	0
ANO	49	20
ANO – dopravní nehody	13	20
ANO – požáry	7	15
ANO – přírodní katastrofy	5	15
ANO – letecké bombardování	1	17
ANO – střelba	47	19
ANO – miny, nevybuchlá munice	13	16
ANO – bomby	2	19
ANO – demonstrace	13	18
ANO – rabování	5	13
ANO – krádež, přepadení	4	17
ANO – únos	1	20

Tabulka 22 Víte jak se zachovat při níže vyjmenovaných situacích? Zdroj: vlastní zpracování

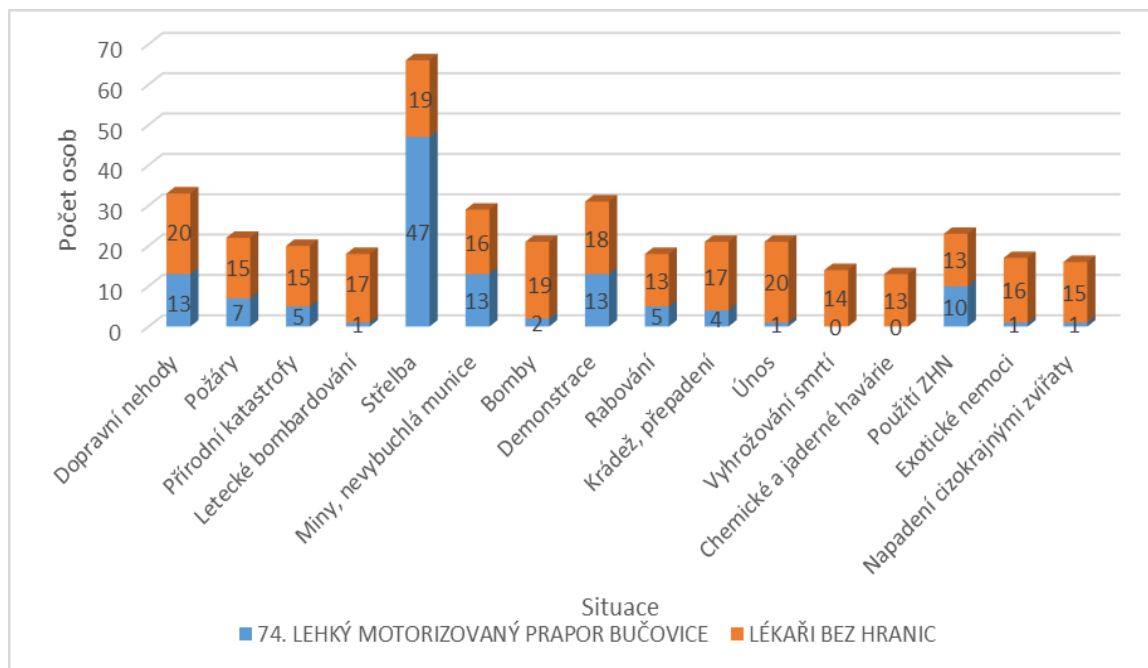
SITUACE	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
ANO – vyhrožování smrtí	0	14
ANO – chemické a jaderné havárie	0	13
ANO – použití ZHN	10	13
ANO – exotické nemoci	1	16
ANO – napadení cizokrajnými zvířaty	1	15

Graf 21 Víte jak se zachovat při níže vyjmenovaných situacích? Zdroj: vlastní zpracování

Graf 21 vypovídá o informacích, zda respondenti vědí nebo nevědí jak se zachovat při negativních situacích. Skoro všichni dotazovaní (98,57 %) odpověděli, že mají vědomost o základních zásadách činnosti při negativních, krizových situacích. Zbývající (1,47 %) neví, jak se zachovat při každé vyjmenované situaci.

Graf 22 Druhy situací, při kterých vědí, jak se zachovat Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 22 jsou vyjmenované druhy situací, u kterých (98,57 %) respondenti vědí jak se zachovat. Nejvíce osob ví, jak se zachovat při střelbě (66), u dopravních nehod (33), během demonstrace (31), když narazí na minu nebo nevybuchlou munici (29), při použití zbraní hromadného ničení (23). Také vědí jak si počínat při požárech (22), u hrozby bomb (21), při krádeži a přepadení (21), v případě únosu (21), rovněž v průběhu přírodní katastrofy (20). Se zanedbatelným rozdílem uvedli letecké bomby (18), rabování (18), exotické nemoci (17), napadení cizokrajným/divokým zvířetem (16), vyhrožování smrtí (14) a nakonec chemické a jaderné havárie (13).

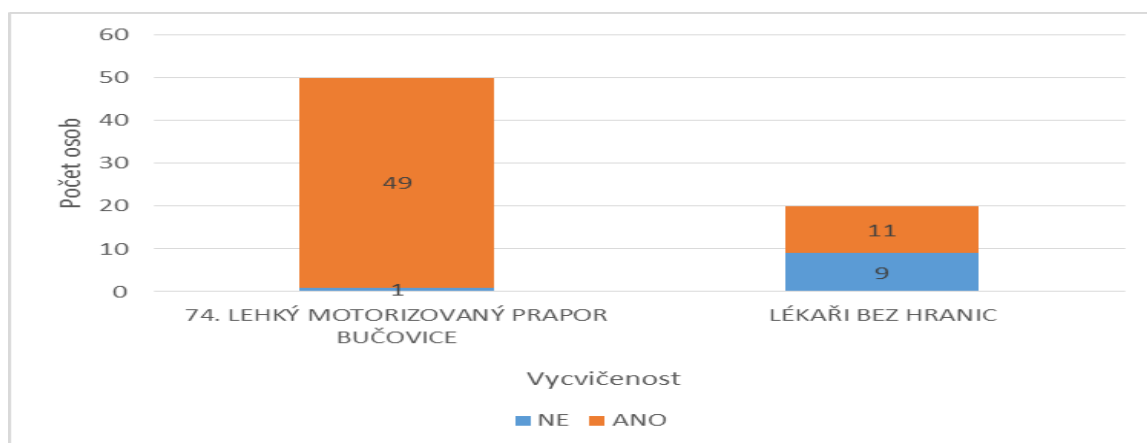
Z grafu také vyplývá, že členové organizace Lékaři bez hranic vědí, ve větším množství, zásady chování na všechny vyjmenované situace, kdežto příslušníci 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice neznají doporučené chování při chemických a jaderných haváriích a u vyhrožování smrtí. Dále příslušníci praporu, mohou vědět o těchto situacích díky výcviku organizace, zatímco LBH mají povědomí o těchto situacích i mimo výcvik. (viz. následující otázka)

8.1.18 Otázka číslo 18: Jste na takové situace vycvičení? (možnost označení více situací)

Tabulka 23 Vycvičenost na mimořádné události Zdroj: vlastní zpracování

SITUACE	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
NE	1	9
ANO	49	11
ANO – dopravní nehody	13	9
ANO – požáry	7	9
ANO – přírodní katastrofy	5	8
ANO – letecké bombardování	1	2
ANO – střelba	47	2
ANO – miny, nevybuchlá munice	13	0
ANO – bomby	2	2
ANO – demonstrace	13	1
ANO – rabování	5	0
ANO – krádež, přepadení	4	8
ANO – únos	1	9
ANO – vyhrožování smrtí	0	0
ANO – chemické a jaderné havárie	0	0
ANO – použití ZHN	10	0
ANO – exotické nemoci	1	8
ANO – napadení cizokrajnými zvířaty	1	9

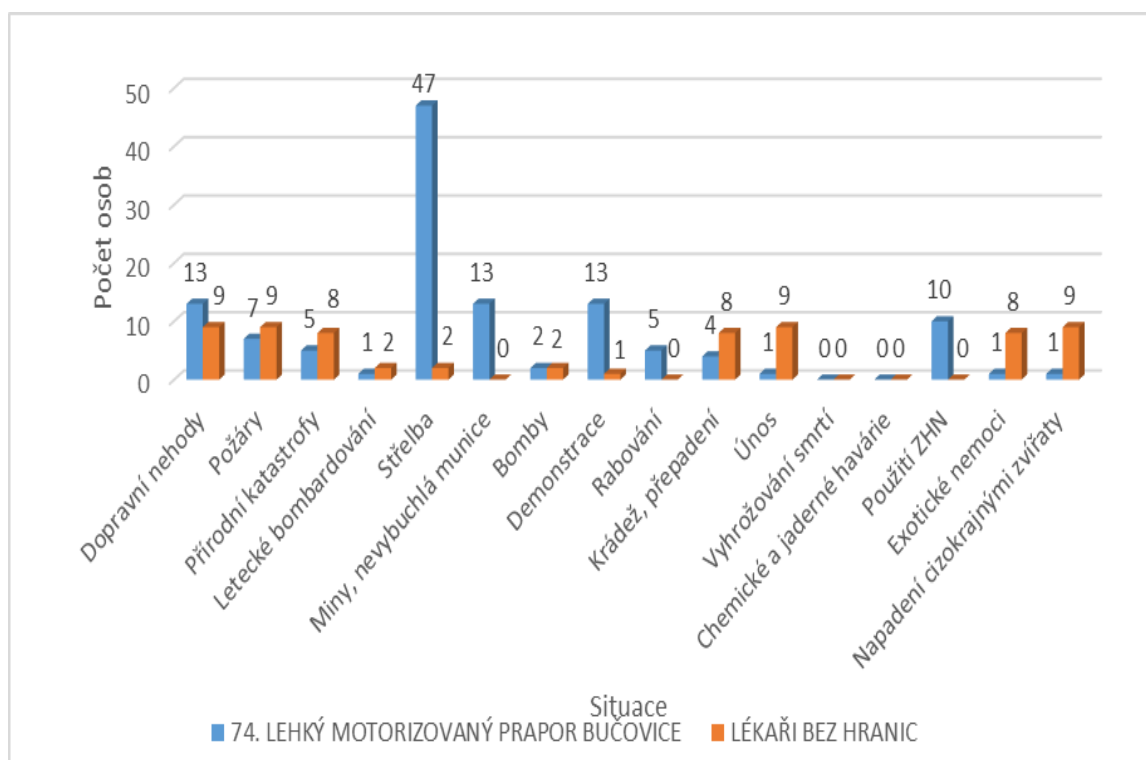
Graf 23 Vycvičenost na mimořádné události Zdroj: vlastní zpracování

Graf 23 zachytává informace o tom, zda jsou respondenti vycvičení na negativní, krizové situace. Skoro všichni (98 %) z dotazovaných příslušníků 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice jsou vycvičení, (2 %) uvedla možnost nevyvycvičenosti. U Lékařů bez hranic jsou odpovědi téměř vyrovnané, (55 %) prošlo vycvičením na tyto situace a (45 %) neprošlo. Tudíž respondenti z obou organizací jsou z většího počtu vycvičení na různé druhy krizových situací, které jsou popsány v následujícím **grafu 24**.

Graf 24 Druh událostí, na který jsou vycvičení Zdroj: vlastní zpracování

Podle grafu 24 je (98 %) respondentů vycvičeno na výše vyjmenované situace. Nejvíce dotazovaných mají výcvik proti střelbě (49), dále na chování u dopravní nehody (22), při požárech (16), také u demonstrace (14). Následovala odpověď přírodní katastrofy (13) a situace, když narazí na minu nebo nevybuchlou municí (13). Dále s nepatrným rozdílem případ krádeže, přepadení (12), únosu (10) a použití zbraní hromadného ničení (10). Také jsou vycvičeni na události typu napadení cizokrajnými zvířaty (10) i na exotické nemoci (9). Nejméně jsou vycvičeni na situaci rabování (5), bomb (4) a leteckého bombardování (3). Obě skupiny dotazovaných nemají výcvik pro případ vyhrožování smrtí a na chemické a jaderné havárie.

Lékaři bez hranic jsou většinou vycvičení na běžné mimořádné události jako jsou dopravní nehody, požáry, přírodní katastrofy a trestnou činnost jako je krádež, přepadení, únos, dále na nebezpečí exotických nemocí, napadení cizokrajným zvířetem. Nejméně na střelbu, letecké bombardování, nebezpečí bomb a použití zbraní hromadného ničení, naopak příslušníci 74. lehkého motorizovaného praporu jsou vycvičení na toto nejvíce, nejméně pak na situaci únosu, krádeže a přepadení, nebezpečí exotických nemocí, napadení cizokrajným/divokým zvířetem, přírodní katastrofy, dopravní nehody a požáry. Respondenti jsou vycvičení na typy událostí, které jim hrozí při své činnosti nejvíce.

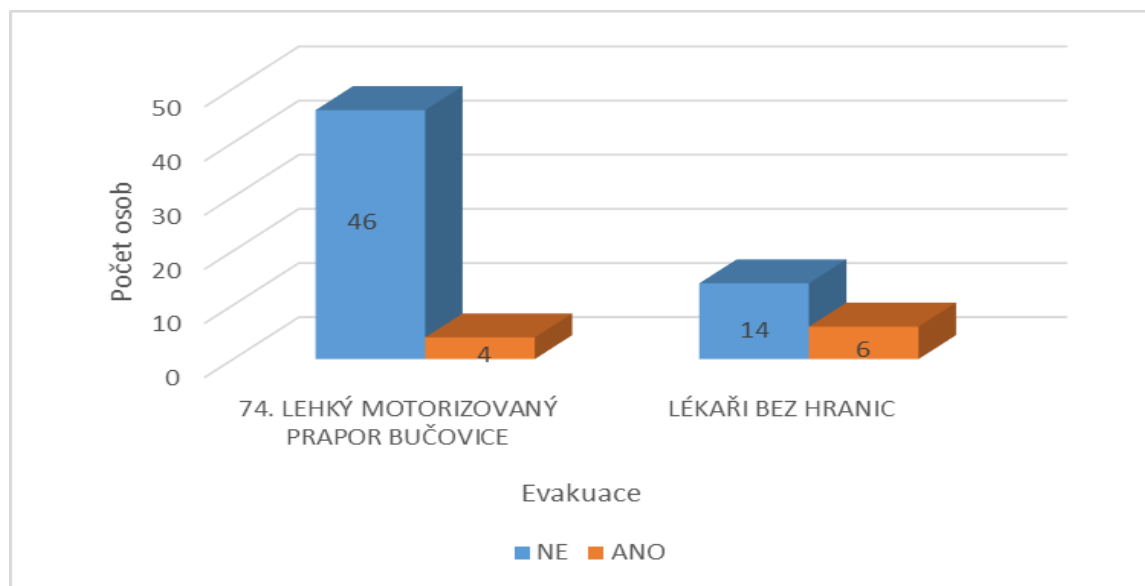
8.1.19 Otázka číslo 19: Byli jste nuceni někdy opustit místo práce (evakuovat se)?

Tabulka 24 Evakuace Zdroj: vlastní zpracování

Evakuace	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
NE	46	14
ANO	4	6

Situace: armáda – napadení základny, cvičení IZS, HZS; humanitární organizace – redukování týmu pro nebezpečí únosu, napadení nemocnice ozbrojenými skupinami, nemocnice v ohnisku přestřelky a bombardování nemocnice spojeneckými silami

Graf 25 Evakuace Zdroj: vlastní zpracování

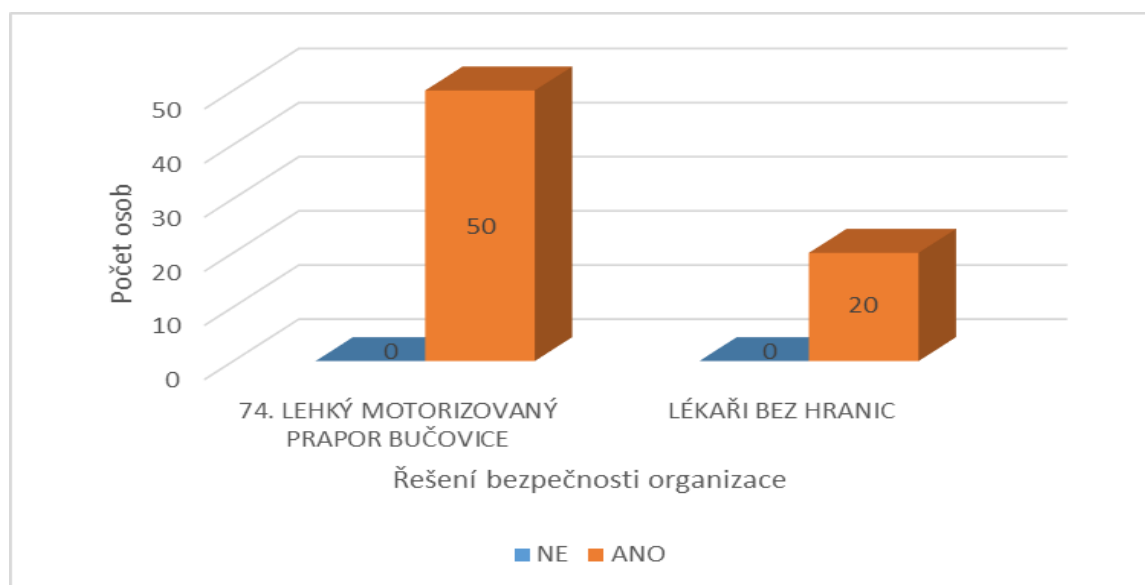
Graf 25 vypovídá o evakuaci (14,29 %) dotazovaných z místa práce. Nejpočetnější však byla skupina respondentů (85,71 %), kteří během své mise nemuseli opustit své pracovní místo, tedy se neevakovali. Lékaři bez hranic oproti příslušníkům praporu se museli častěji evakuovat, protože pracují většinou v 2. stupni bezpečnostního rizika a hrozí jim větší riziko než příslušníkům 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice, kteří jsou nasazeni převážně v misích 1. stupně bezpečnostního rizika.

8.1.20 Otázka číslo 20: Co si myslíte, řeší Vaši bezpečnost stát a organizace dobře?

Tabulka 25 Řešení bezpečnosti státem a organizací Zdroj: vlastní zpracování

ŘEŠENÍ BEZPEČNOSTI	74. LEHKÝ MOTORIZOVANÝ PRAPOR BUČOVICE	LÉKAŘI BEZ HRANIC
NE	0	0
ANO	50	20

Graf 26 Řešení bezpečnosti státem a organizací Zdroj: vlastní zpracování

Graf 26 ukazuje, že všichni z obou skupin respondentů (100 %) si myslí, že stát a jejich organizace řeší jejich bezpečnost dobře.

9 DISKUZE

Vybranou metodou pro tento průzkum, byla analýza opatřených dat z anonymních dotazníků. Na začátku práce byly určeny cíle, kterých jsem šetřením zkušeností respondentů chtěla dosáhnout. V následujících odstavcích jsou shrnuté získané informace.

Získané demografické údaje od jednotlivých příslušníků 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice (dále prapor) a pracovníků organizace Lékaři bez hranic (LBH) nebyly přímo zařazeny do souvislosti se zpracováním odpovědí, týkajících se ochrany nasazených sil v zahraničních misích. Informace o pohlaví, věku, vzdělání a rodinném stavu, jsou v této práci sdělené hlavně pro charakteristiku respondentů.

Jakým rizikům čelí nasazené síly?

Údaje použité k výzkumu poskytli z největší části muži z praporu (80 %) a organizace LBH (55 %), avšak ženy měly také nezanedbatelnou účast na šetření, a to z praporu (20 %) a od LBH (45 %). Nejvíce dotazovaných, z obou skupin, bylo ve věku 31 - 45 let (58 % u praporu resp. 70 % u LBH), dále z praporu ve věku 20 – 30 let (40 %) a nakonec (30 %) z LBH a (2 %) z praporu ve věku 46+. Respondenti z příslušníků praporu jsou převážně ženatí/vdané (54 %), svobodní/é (40 %), rozvedení (6 %), zatímco pracovníci od LBH jsou z velké části svobodní (45 %), pak ženatí/vdané (30 %) a nakonec (25 %) rozvedeni. Nejvyšší dosažené vzdělání obou skupin bylo vysokoškolské, přičemž členové LBH tvořily (100 %) a příslušníci praporu (2 %). Nejvíce krát však dosáhli příslušníci praporu vzdělání vyučen s maturitou (58 %), následně stejným procentem (20 %) středoškolského s maturitou a vyučen. Nutno je také poznamenat, že většina osob od LBH v posledních pěti letech působila ve tří a více zahraničních misích (75 %), dále dvou (15 %) a jedné (5 %) operace, zatímco příslušníci 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice se nejvíce krát účastnily jedné mise (70 %), pak dvou (24 %) a nejméně krát tří (6 %).

Značnou měrou na výsledky měly vliv očividně skutečný poměr mezi příslušníky 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice (71,43 %) a pracovníky organizace Lékaři bez hranic (28,57 %) a dále hodnost příslušníků praporu (rotmistrovský (46 %), praporčický (36%), nižší důstojníků (14 %), vyšší důstojníků (4 %)) a pracovní zařazení členů LBH (specialista na vodu a sanitaci (25 %), chirurg (15 %), administrátor (15 %), zdravotní sestra/bratr (10 %), architekt/stavební inženýr (10 %), logistik (10 %), všeobecný lékař (5 %),

technický specialista (5 %), zásobovací specialista (5 %)) a to z důvodu, že jejich práce se se svým charakterem odlišuje.

Dalším vlivem bylo to, že obě skupiny nepůsobily ve stejných státech. Nejvíce krát působili příslušníci praporu v Afghánistánu (41x), Kosovu (16x), Mali (8x), a pak v Bosně a Hercegovině (2x) a Iráku (1x). Pracovníci organizace LBH nejvíce pracovali v Jižním Súdánu (4x), Haiti (3x), Malawi (3x) a Mosambiku (3x), dále pak v Sýrii (2x), DR Kongo (2x), Jemenu (2x), Sierra Leone (2x), Turecku (2x), Burundi (1x) a Čadu (1x).

Respondenti ze 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice v těchto státech měli nejčastěji stupeň bezpečnostní rizika 1 (78 %) a pak 2. stupeň rizika (22 %). Na rozdíl od nich Lékaři bez hranic měli nejčastěji 2. stupeň rizika (55 %) a pak nepatrným rozdílem 1. stupeň bezpečnostního rizika (45 %). U těchto misí se stupněm rizika 1, 2 i 3 (0 %), musí všichni dodržovat stanovená bezpečnostní opatření.

Jelikož dotazovaní jsou vysíláni do zahraničních misí s určitým bezpečnostním rizikem, je zde možnost, že během pobytu v misi zažijí nějakou negativní, traumatickou událost.

Rizika, respektive negativní, traumatické události (popsané v teoretické části), které zažily v průběhu mise, byly vyhodnoceny na pokladu odpovědí jak příslušníků praporu, tak pracovníků LBH v otázce č. 13. Přičemž nejvíce příslušníci praporu (94 %) a členi LBH (20 %) uvedlo, že nezažily žádnou negativní, traumatickou událost. Nepatrné množství dotazovaných, ale zmínilo opak. 3 příslušníci 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice (6 %) a 6 pracovníků organizace Lékaři bez hranic (30 %), kteří měli možnost označení více druhů událostí, nejvíce krát se setkaly se špatnou bezpečnostní situací (2x příslušníci praporu, 3x pracovníci organizace), bezprostředním ohrožením vlastního života (1x příslušník praporu, 3x pracovníci organizace), přírodní katastrofou - povodně, požáry, zemětřesení (3x pracovníci organizace), minovým nebezpečím a nevybuchlou municí (2x pracovníci organizace), dokonce 1x pracovník organizace zažil vraždu kolegů.

Jakým způsobem je zabezpečena ochrana vojáků a pracovníků humanitárních organizací v zahraničních misích?

Nejlepší ochranou před riziky je mít kromě povědomí o nich, tak i o bezpečnostních, ochranných opatřeních a o své vlastní osobní bezpečnosti. Na to poukazují i otázky č. 9, která zachycuje skutečnost, že všichni (100 %) z příslušníků 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice a pracovníků Lékařů bez hranic jsou před vysláním na misi vlastní orga-

nizací ve velké míře informování o bezpečnostní situaci v dané zemi a dále č. 10, která předkládá data o tom, že celých 94,29 % respondentů (98 % příslušníků praporu a 85 % LBH) si hledají sami informace o zemi, do které budou vysláni

Zbytek 5,71 % respondentů (2 % příslušníků a 15 % pracovníků) tuto možnost nevyužívá.

Otázka č. 14 vypovídá o tom, že celý (35,71 %) dotazovaných (36 % příslušníků praporu a 35 % pracovníků organizace LBH) nosí u sebe během mise ochranné prostředky. Nicméně většina (64,29 %) respondentů, a to (64 %) příslušníků praporu a (65 %) osob LBH nemají při sobě ochranné prostředky. Z nabízených odpovědí v dotazníku dotazu č. 15 nejčastěji uváděli příslušníci ze 74. lehkého motorizovaného praporu, ochranné brýle (16 x), ochrannou masku (7x), rukavice (7x), ochrannou (neprůstřelnou) vestu (4x) a individuální protichemický balíček (2x). V případě pracovníků organizace Lékaři bez hranic, byly nejvíc krát označeny možnosti: jednorázová pláštěnka, zástěra (4x), rukavice (4x) a léky (3x). Respondenti, kteří disponují ochrannými prostředky (35,71 %), ve větší míře (32 %) je nemuseli použít (33,34 % příslušníků praporu a 28,57 % pracovníků LBH).

Zbylých (68 %) respondentů (66,66 % příslušníků praporu a 71,43 % členů LBH) během své mise je použilo, přičemž v souvislosti s činnostmi a situacemi při své práci odpověděli různorodě. Příslušníci 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice nejvíc krát potřebovali ochranné brýle (10x), rukavice (4x), ochrannou masku (1x), ochrannou (neprůstřelnou) vestu (1x). Členové organizace Lékaři bez hranic při své misi si navlékli rukavice (4x), jednorázovou pláštěnku, zástěru (3x), (2x) si vzali léky (antimalarika). Přestože měli dotazovaní u sebe i další druhy ochranných prostředků tak je nevyužili.

Většina respondentů (80 %) není ozbrojeno. Zbylých (20 %) dotazovaných, respektive příslušníci ze 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice (28 %) v zahraničních misích jsou ozbrojeni, z důvodu charakteristiky operací.

Z odpovědí na otázku č. 17 se dozvídáme, že skoro všichni dotazovaní (98,57 %) mají povědomí o základních zásadách činnosti při negativních, krizových situacích. Zbývající 1 dotazovaný (1,47 %) tj. příslušník praporu (2 %) neví, jak se zachovat při takové situaci. V dotazu č. 18 jsou vyjmenované druhy situací, u kterých (98,57 %) respondentů ví jak se zachovat. Příslušníci praporu vědí, jak se zachovat při střelbě (94 %), u dopravních nehod (26 %), během demonstrace (26 %), když narazí na minu nebo nevybuchlou municii (26 %), při použití zbraní hromadného ničení (20%). Také vědí jak si počínat při požárech

(14 %), v průběhu přírodní katastrofy (10 %), během rabování (10 %), při krádeži a přepadení (8 %), rovněž u hrozby bomb (4 %), leteckého bombardování (2 %), v případě únosu (2 %), u nebezpečí exotických nemocí (2 %) a napadení cizokrajnými zvířaty (2 %). Na rozdíl od příslušníků praporu pracovníci organizace Lékaři bez hranic, znají zásady bezpečnostního chování u dopravních nehod (100 %), při únosu (100 %), u nebezpečí bomb (95 %), během střelby (95 %), při demonstraci (90 %), krádeži a přepadení (85 %), v průběhu leteckého bombardování (85 %), také když narazí na minu nebo nevybuchlou municí (80 %), při nebezpečí exotické nemoci (80 %) a napadení cizokrajným zvířetem (75%), u požárů (75 %), za přírodní katastrofy (75 %), u vyhrožování smrtí (70 %), při rabování (65 %), u chemických a jaderných havárií (65 %) a také při použití zbraní hromadného ničení (65 %). Tudíž ve větší míře členové organizace Lékaři bez hranic vědí zásady chování na všechny vyjmenované situace, zatímco příslušníci 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice neznají.

Jejich znalost o těchto situacích, také vychází z informování, školení a výcviku, kterých se musejí nejen respondenti účastnit. Na to poukazuje i další otázka č. 18, jenž zachytává informace o tom, zda jsou respondenti vycvičeni na negativní, krizové situace. (85,71 %) dotazovaných uvedlo, že před vysláním do zahraničí prošlo výcvikem, zbylých (14,29 %) neprošlo. Dle skupin respondentů, to vypadá následovně. Skoro všichni z dotazovaných příslušníků 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice (98 %) jsou vycvičeni, (2 %) uvedla, že neměli výcvik. U Lékařů bez hranic jsou odpovědi téměř vyrovnané, (55 %) prošlo výcvikem na tyto situace a (45 %) neprošlo.

Nejvíce respondentů z příslušníků praporu mají výcvik proti střelbě (94 %), na rizika plynoucí z min a nevybuchlé munice (26 %), na chování při dopravní nehodě (26 %), u demonstrace (26 %), u použití zbraní hromadného ničení (20 %), při požárech (14 %), během přírodních katastrofách (10 %) a při rabování (10 %). Také při krádeži a přepadení (8 %), výskytu bomb (4 %), leteckého bombardování (2 %), únosu (2 %), nebezpečí exotické nemoci (2 %) a napadení cizokrajným zvířetem (2 %).

Dotazovaní pracovníci organizace Lékaři bez hranic jsou především vycvičeni na chování u dopravní nehody (45 %), u požárů (45 %), při únosu (45 %), při napadení cizokrajnými zvířaty (45 %), v případě exotické nemoci (40 %), během krádeže a přepadení (40 %), v průběhu přírodní katastrofy (40 %), při leteckém bombardování (10 %), střelbě (10 %) a nebezpečí bomb (10 %). Nejméně jsou vycvičeni na situaci typu demonstrace (5 %).

Obě skupiny dotazovaných nemají výcvik pro případ vyhrožování smrtí a na chemické a jaderné havárie. Pracovníci od Lékařů bez hranic ještě k tomu, nemají výcvik na riziko min a nevybuchlé munice, použití zbraní hromadného ničení a na situaci rabování.

Pro případ vysokého rizika nebezpečí v zahraničních misích pro nasazené síly jak příslušníky 74. lehkého motorizovaného praporu, tak pracovníky humanitární organizace Lékaři bez hranic, jejich organizace mají významné opatření, a to evakuaci. To potvrzuje i otázka č. 19, i když ne velkým procentem. (85, 71 %) všech respondentů během své mise nemuseli opustit své pracovní místo (základnu), tedy se neevakovali. Zbývající procenta dotazovaných (14,29 %) museli být evakuováni. Příslušníci praporu (8 %) byli evakuováni v případě napadení základny, a také při cvičení složek IZS. Pracovníci humanitární organizace Lékaři bez hranic (30 %) provedli evakuaci za účelem redukování týmu pro nebezpečí únosu, při napadení nemocnice ozbrojenými skupinami, také v době, kdy nemocnice byla v ohnisku přestřelky a během bombardování nemocnice spojeneckými silami.

Závěrem lze říci, že ochrana nasazených sil a prostředků záleží ve většině případů bezprostředně na druhu zahraniční misi a bezpečnostních rizicích státu, ve kterém příslušníci praporu a pracovníci od Lékařů bez hranic působili a také na zážitcích a událostech, jenž byli svědky.

ZÁVĚR

V dnešní době se otázka zahraničních misí skloňuje v různých oblastech zejména v mediální, politické, ale i veřejné a to pro svůj světový význam. Samotnou organizaci, nasazené síly či celkový průběh mise mohou negativně ovlivnit obecné či cílené hrozby.

Tato práce se věnuje tématu: „Ochrana nasazených sil a prostředků v zahraničních vojenských a humanitárních misích“. V úvodu byl určen jeden základní cíl, a to zjistit, jakým rizikům a jakým způsobem je zabezpečena ochrana nasazených sil a prostředků v zahraničních misích, a to jak vojenských tak i humanitárních. Tato problematika byla zpracována jak v teoretické, tak i v praktické části.

V teoretické části jsem popsala bezpečnost a ochranu obyvatelstva v Organizaci spojených národů, Evropské unii, Severoatlantické alianci a nakonec v České republice. V další části jsem se zabírala klíčovými pojmy, jako jsou humanitární mise, vojenské mise a také hlavními cíli této činnosti. Dále jsem řešila právní rámec zahraničních misí, rozebírala druhy a historii misí, popisovala nasazené síly – armádu ČR, humanitární organizace (místní i mezinárodní) a odřady. Závěrem teoretické části poukazují na hrozby a rizika, stupně bezpečnostních rizik i stupně bezpečnostních opatření a především na ochranu nasazených sil. Při zpracování této teoretické části jsem využívala především internetové a literární zdroje.

V praktické části jsem se věnovala dotazníkovému šetření k problematice bezpečnosti a ochraně nasazených sil v zahraničních misích, konkrétně příslušníků 74. lehkého motorizovaného praporu a pracovníkům humanitární organizace Lékaři bez hranic. Výsledky provedeného šetření u jednotlivých skupin jsem analyzovala, graficky znázornila a na konec je navzájem porovnávala.

Zkráceného dotazníkového šetření jsem zjistila, že nasazené síly prožívají v zahraničí bezpečnostní rizika ať už obecné nebo cílené. Přesto organizace mají výborné opatření a nasazené síly, jak z civilní tak i z armádní složky jsou velmi dobře informováni, proškoleny a vědí jak se v dané situaci zachovat. Nicméně bych doporučila oběma organizacím, vzhledem k dnešní době, kdy hrozí nejen denní mimořádné události, jako jsou dopravní nehody, požáry, zločin, kriminalita, různé havárie, živelné pohromy, přírodní katastrofy, ale také regionální války či teroristické útoky, aby jejich příslušníci a pracovníci, kteří jsou vysíláni do zahraničních operací (misí) měli při sobě základní ochranné prostředky (ochranné brýle,

ochrannou masku, přilbu, ochrannou (neprůstřelnou) vestu, rukavice, léky) i v misích 1. stupně bezpečnostního rizika tedy s nízkým rizikem. Protože člověk nikdy neví, kdy se co přihodí. Příslušníkům 74. lehkého motorizovaného praporu, bych doporučila, aby se více zajímali o bezpečnostní zásady při krizových situacích. Nezaměřovali se pouze na situace typu střelba, letecké bombardování, miny a nevybuchlou munici, bomby, použití ZHN, ale i na dopravní nehody, požáry, přírodní katastrofy, chemické a jaderné havárie, demonstrace, rabování, krádež, přepadení, exotické nemoci a napadení cizokrajnými zvířaty, protože se jim na misích může něco s toho stát. Platí to i pro pracovníky humanitární organizace, kteří sice prokázali vědomost. Oběma organizacím dále bych doporučila, aby své příslušníky a pracovníky více posílali na školení a výcvik na všechny možné krizové situace.

Cíl bakalářské práce byl splněn.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní a časopisecké zdroje

- [1] MIKA, Otakar J, Pavel ZAHRADNÍČEK a Miloš ZEMAN. *Ochrana obyvatelstva: malé kompendium ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. Jihlava: Vysoká škola polytechnická, 2012. ISBN 978-80-87035-67-2.
- [2] ŽUJA, Petr. *Detekce a dekontaminace*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Studijní text, který byl vytvořen v rámci projektu OPVK „Inovace a rozvoj výuky bezpečnosti se zaměřením na krizové řízení“ CZ.1.07/2.2.00/28.0185
- [3] KÁČER, Ján. *Ochrana obyvatelstva I*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Studijní text, který byl vytvořen v rámci projektu OPVK „Inovace a rozvoj výuky bezpečnosti se zaměřením na krizové řízení“ CZ.1.07/2.2.00/28.0185
- [4] KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše. *Ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005, 140 s. ISBN 80-86634-70-1.
- [5] Kolektiv autorů. *Vzdělávací moduly C až I*. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2006-2010.
- [6] GERHÁT, Ivan a kol. *Příprava občanů k obraně státu: příručka pro učitele základních škol*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Vojenský historický ústav Praha, 2014, 60 s. ISBN 978-80-7278-645-9.
- [7] ČESKÁ REPUBLIKA. Ministerstvo zahraničních věcí ČR: *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: Vláda ČR, únor 2015. ISBN 978-80-7441-005-5
- [8] ČESKÁ REPUBLIKA. Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030: schválená usnesením vlády č. 805 ze dne 23. října 2013*. Vyd. 1. Praha: Vláda ČR, 2014. ISBN 978-80-86466-50-7.
- [9] ČESKÁ REPUBLIKA. Ministerstvo zahraničních věcí ČR: *Koncepce zahraniční politiky České republiky*. Vyd. 1. Praha: Vláda ČR, 2011.
- [10] MAZUREK, Rostislav. *Doktrína Armády České republiky*. Vyškov: Správa doktrín ŘeVD, 2004.

- [11] OPATA, Aleš. *Doktrína Armády České republiky*. 2. vyd. Vyškov: VeV - VA, 2010.
- [12] DVOŘÁK, Bohuslav. *Doktrína Armády České republiky*. 3. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Vojenský historický ústav Praha pro Centrum doktrín VeV - VA Vyškov, 2013.
- [13] PRINCOVÁ, Květoslava. *Úvod do zahraniční pomoci s důrazem na etiku jejího poskytování*. Vyd. 1. Olomouc: Caritas - Vyšší odborná škola sociální Olomouc, 2012. ISBN 978-80-87623-04-6.
- [14] *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2009.
- [15] KRAUS, Jiří. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2005, 879 s. ISBN 80-200-1351-2.
- [16] SHAUN BICKLEY. *Safety first: a safety and security handbook for aid workers*. 2nd rev. ed. London: Save the Children, 2010. ISBN 9781841871271.
- [17] MACPHERSON, Robert a Bennett PAFFORD. *CARE International: Safety a Security Handbook*. CARE USA Protection and Security Unit. Dostupné z: <http://workspace.unpan.org/sites/Internet/Documents/B00099%20CARE%20International%20SAFETY%20%20SECURITY%20HANDBOOK.pdf>
- [18] ECHO. *Generic Security Guide for Humanitarian Organisations*. The Evaluation Partnership, 2004. Dostupné z: http://www.patronusanalytical.com/page11/assets/echo_generic_security_guide.pdf
- [19] ROBERTS, David Lloyd. *STAYING ALIVE: Safety and security guidelines for humanitarian volunteers in conflict areas*. Geneva: ICRC, 2005. Dostupné z: https://www.icrc.org/eng/assets/files/other/icrc_002_0717.pdf
- [20] NOVOTNÝ, Karel. Hlavní druhy ochrany a zásady jejich provádění na stupni rota I. část. *Vojenský profesionál: Armádní odborný časopis* [online]. Praha: AVIS Praha, 1999, (1-2-3): 22-26 [cit. 2015-11-17]. ISSN 1210-3179. Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz/vojensky-profesional>

- [21] NOVOTNÝ, Karel. Hlavní druhy ochrany a zásady jejich provádění na stupni rota II. část. *Vojenský profesionál: Armádní odborný časopis* [online]. Praha: AVIS Praha, 1999, (4-5-6): 44-47 [cit. 2015-11-17]. ISSN 1210-3179. Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz/vojensky-profesional>
- [22] NOVOTNÝ, Karel. Podstata ochrany vojsk a význam psychologické a fyzické přípravy. *Vojenský profesionál: Armádní odborný časopis* [online]. Praha: ARVIS Praha, 1999, (7-8-9): 24-31 [cit. 2015-11-17]. ISSN 1210-3179. Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz/vojensky-profesional>
- [23] *Vše, co jste chtěli vědět o Spojených národech: pro studenty středních škol.* [online] Praha: Informační centrum OSN v Praze, 2010, iii, 62 s. [cit. 2015-11-01] ISBN 9788086348124. Dostupné z: <http://www.osn.cz/knihovna/publikace/>
- [24] *Co je NATO? Úvod do transatlantické aliance.* [online] Brusel: Divizie veřejné diplomacie NATO, 2012, 50 s. [cit. 2015-11-01] Dostupné také z: http://www.natoaktual.cz/na_projekty.aspx?y=na_projekty/publikace.htm
- [25] *Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství.* [online] Podepsaná v Lisabonu dne 13. prosince 2007, Úř. věst. C 306, 17. 12. 2007, s. 1–271 (BG, ES, CS, DA, DE, ET, EL, EN, FR, GA, IT, LV, LT, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, FI, SV). [cit. 2015-11-01] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>
- [26] FONTAINE, Pascal. *Politiky Evropské unie: Evropa ve 12 lekcích.* [online] Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2014, 44 s. ISBN 978-92-79-34276-9. doi:10.2775/339. [cit. 2015-11-01] Dostupné z: <http://bookshop.europa.eu/cs/evropa-ve-12-lekc-ch-2014--pbNA0213714/>
- [27] RADA EVROPSKÉ UNIE, *Rozhodnutí rady ze dne 8. listopadu 2007 o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství* (přepřacovaná verze), Úř. věst. L 314, s. 9-19, 1. 12. 2007. [online] [cit. 2015-11-01] Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu>
- [28] EVROPSKÁ KOMISE, *Politiky Evropské unie: Humanitární pomoc a civilní ochrana.* [online] Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2014, 16 s.

- ISBN 978-92-79-36424-2 doi:10.2775/30298. [cit. 2015-11-01] Dostupné z: <http://bookshop.europa.eu/cs/humanit-rn-pomoc-a-civiln-ochrana-pbNA0114999/>
- [29] EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE *Rozhodnutí evropského parlamentu a rady č. 1313/2013/EU ze dne 17. prosince 2013 o mechanismu civilní ochrany Unie*. Úř. věst. L 347 s. 924-947, 20. 12. 2013. [online] [cit. 2015-11-01] Dostupné také z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1446927895886&uri=CELEX:32013D1313>
- [30] PROCHÁZKA, Jan (ed.). *10 let členství České republiky v NATO*. [online] 1.vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Prezentační a informační centrum MO, 2009, 107 s. ISBN 978-80-7278-491-2. [cit. 2015-11-01] Dostupné také z: <http://www.mocr.army.cz/multimedia-a-knihovna/publikace/integrace-nato-eu/default.htm>
- [31] NĚMEC, Jakub. *Výběr a příprava osob vyjíždějících na zahraniční humanitární a rozvojové mise*. [online] Olomouc, 2009. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Vedoucí práce Pavel Nováček. [cit. 2015-11-17] Dostupné z: http://www.development.upol.cz/uploads/dokumenty/studium/dp/2009/2009_Nemec.pdf.
- [32] SOJKA, Milan, Oldřich SOCHA, ODBOR DOKTRÍN VYŠKOV. *Vojenské operace. Doktríny*. [online] 2011 (1), [cit. 2015-11-20]. ISSN 1803-036X. Dostupné z: http://doctrine.vavyskov.cz/_casopis/2011_1/2011_1_1c.html
- [33] HREBÍČEK, Miroslav. *Operace s účastí ozbrojených sil. Vojenské rozhledy* [online]. Praha: MO ČR - AVIS, 2003, 12 (44): 53-63 [cit. 2015-11-21]. ISSN 1210-3292. Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz/rocniky-od-1992#rocniky-1995-2003>
- [34] HOKROVÁ, Marie (ed.) a Sylva TÁBORSKÁ (ed.). *Globální problémy a rozvojová spolupráce: témata, o která se lidé zajímají: manuál*. 2. aktualizované vyd. Praha: Člověk v tísni, 2008, 1 CD-ROM, (214 s.). ISBN 9788086961552.

Přednášky

- [35] VIČAR, Dušan. *Detekce a dekontaminace: Úvod do předmětu, potenciální zdroje a způsoby kontaminace složek životního prostředí, definice, základní pojmy.* (přednáška) Uherské Hradiště: FLKR, 15. 2. 2015
- [36] PRINC, Ivan. *Hospodářská opatření pro krizové stavy a poskytování humanitární pomoci do zahraničí.* (přednáška) Uherské Hradiště: FLKR, 2013
- [37] ŠAFAŘÍK, Zdeněk. *Poskytování humanitární pomoci do zahraničí.* (přednáška) Uherské Hradiště: FLKR, 2013

Internetové odkazy

- [38] RYBA, Drahošlav. *Ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému, MV-GŘ HZS ČR, č.j.: MV-102561-2/PO-IZS-2014* [online]. [cit. 2015-11-30] Dostupné z: www.vlada.cz/assets/ppov/brs/.../ustredni-poplachovy-plan-2014_1.pdf
- [39] *Aktuální mise* [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2015 [cit. 2015-11-18]. Dostupné z: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/default.htm>
- [40] *Historie zahraničních misí.* [on line]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2015 [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699>
- [41] *České strategické dokumenty* [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2015, říjen 2015 [cit. 2015-10-18]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/odkazy/odkazy-46088>
- [42] *Přehled hlavních druhů techniky a výzbroje AČR* [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2015, 1. leden 2015 [cit. 2015-11-20]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/technika-a-vyzbroj/technika/prehled-hlavnich-druhu-techniky-a-vyzbroje-acr-stav-k-1--lednu-2015-105599/>
- [43] *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. 2015. MV-generální ředitelství HZS ČR, [cit. 2015-11-17] Dostupný z: <http://www.usar.cz/webmagazine/home.asp?idk=1>

- [44] Základní informace o EU. *Evropská unie* [online]. Evropská unie: Evropská komise, konkrétně její Oddělení pro komunikaci, 1995-2015, 16. 10. 2015 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/about/index_cs.htm
- [45] Humanitární pomoc a civilní ochrana. *Evropská unie* [online]. Evropská unie: Evropská komise, konkrétně její Oddělení pro komunikaci, 1995-2015, 16. 7. 2015 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/hum/index_cs.htm
- [46] Zahraniční a bezpečnostní politika. *Evropská unie* [online]. Evropská unie: Evropská komise, konkrétně její Oddělení pro komunikaci, 1995-2015, 11. 8. 2015 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/cfsp/index_cs.htm
- [47] *Oficiální portál Informačního centra o NATO* [online]. Ostrava: Jagello 2000, 2015 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.natoaktual.cz/>
- [48] *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. Praha: MVZ, 2015 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/>
- [49] *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2015 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>
- [50] *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo obrany, 2004-2014 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/>
- [51] *Lékaři bez hranic* [online]. Praha: Lékaři bez hranic, 2014 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.lekari-bez-hranic.cz/cz/bezpecnost-ochrana>
- [52] *Učební opory – Ochrana obyvatelstva* [online]. Praha: Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy, 2015 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.ftvs.cuni.cz/FTVS-881.html>
- [53] *Muži s červenými barety: Kapitoly z dějin a současnosti výsadkových a speciálních jednotek* [online]. Ministerstvo obrany ČR – OKP MO, 2013. Edice Výstavy před budovou Generálního štábu. [cit. 2015-11-10]. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/assets/multimedia-a-knihovna/publikace/vystavy/barety_gs.pdf

- [54] *Charta Organizace spojených národů a Statut mezinárodního soudního dvora* [online]. [cit. 2015-11-10]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/osn/charta-osn/>
- [55] PAZDERKA, Josef. *Evropská unie a humanitární pomoc*. Učební modul. [online] Varianty [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: http://www.varianty.cz/download/docs/110_euromodel-evropska-unie-a-humanitarni-pomoc.pdf
- [56] VONÁSEK, Vladimír, Pavel LUKEŠ a kol. *Statistická ročenka 2013 ČR*. [online]. Praha: MV – Generální ředitelství HZS ČR. 2014. Příloha časopisu 112 číslo 3/2014 [cit. 2015-11-16]. ISSN: 1213-705. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>
- [57] VONÁSEK, Vladimír, Pavel LUKEŠ a kol. *Statistická ročenka 2006 ČR*. [online]. Praha: MV – Generální ředitelství HZS ČR. 2007. Příloha časopisu 112 číslo 3/2007 [cit. 2015-11-16]. ISSN: 1213-705. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>
- [58] Ministr obrany České republiky, *Návrh: závěrečný účet – státního rozpočtu České republiky za rok 2004-2014 kapitola Ministerstvo obrany* [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2006-2015. [cit. 2015-11-18]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=5146>
- [59] *Armáda České republiky* [online] Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2015. [cit. 2015-11-18] Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/>
- [60] Hradec Králové, *Základní rozdělení mimořádných událostí*, Hradec Králové: Magistrát města Hradec Králové, 2015. [cit. 2015-11-18] Dostupné z: <http://www.hradeckralove.org/urad/zakladni-rozdeleni-mimoradnych-udalosti>
- [61] *Zákony pro lidi: Aktuální znění všech předpisů Sbírký zákonů ČR* [online]. Zlín: AION CS 2010-2015, 2015 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/>
- [62] BERKA, Aleš a Michal KUBĚNKA. *Nestátní neziskové organizace v České republice*, Pardubice: Univerzita Pardubice, Ústav ekonomiky a managementu, Fa-

- kulta ekonomicko-správní, 2015. [online] [cit. 2015-11-01] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/44984546_Nestatni_neziskove_organizace_v_Ceske_republice
- [63] SOBOTKA, Bohuslav. *Vládní návrh na působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v letech 2015 a 2016 s výhledem na rok 2017*. Praha. 2014. [online] [cit. 2015-11-01] Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/original/73887/62101/63506>
- [64] Adra Česká republika. Praha. 2014. [online] [cit. 2015-11-01] Dostupné z: <http://www.adra.cz/>
- [65] *Člověk v tísní*. Praha. 2014. [online] [cit. 2015-11-01] Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/cs>
- [66] Charita Česká republika. Praha. 2014. [online] [cit. 2015-11-01] Dostupné z: <http://www.charita.cz/>
- [67] Český červený kříž. Praha. 1999-2014.[online] [cit. 2015-11-01] Dostupné z: http://www.cervenykriz.eu/cz/cz_root.aspx
- [68] *Lékaři bez hranic v České republice*. Praha. 2014. [online] [cit. 2015-11-01] Dostupné z: <http://www.lekari-bez-hranic.cz/cz/copyright>
- [69] USAR: *Urban Search and Rescue Team*. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR. 2014.[online] [cit. 2015-11-01] Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/home.asp?idk=1>
- [70] *Velitelství výcviku – vojenská akademie*. Vyškov: Vojenská akademie. 2015 [online] [cit. 2015-11-01] Dostupné z: <http://www.vavyskov.cz/>
- [71] Armáda. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2002- [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Arm%C3%A1da>

Zákony

- [72] ČESKO. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky. In: *Sbírka zákonů Československé so-*

- cialistické republiky*. 1969, částka 1, s. 16-19. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=1539>
- [73] ČESKO, Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 27, s. 573-574. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2671>
- [74] ČESKO, Ústavní zákon č. 11/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, částka 39, s. 5386-5387. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3146>
- [75] ČESKO, Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci a o změně souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 53, s. 1930-1968. ISSN 1211-1244. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/sb053-10-pdf.aspx;
- [76] ČESKO, Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, s. 3674-3703. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>
- [77] ČESKO, Zákon č. 253/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 86, s. 3290-3291. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6216>
- [78] ČESKO, Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, s. 3722-3754. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>
- [79] ČESKO, Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3454-3460. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>
- [80] ČESKO, Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3461-3474. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>

[81] ČESKO, Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 132, s. 7212 -7213. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5703>

Email

[82] Plukovník Ing. Jan Šulc, 13. 12. 2015. Email s vedoucím oddělení komunikace s veřejností (součást Kanceláře Generálního štábu Armády České republiky) o rizicích a bezpečnosti nasazených sil a prostředků.

Obrázky a schémata

[01] <http://vlajky-statu.luksoft.cz>

[02] <http://www.mocr.army.cz/assets/multimedia-a-knihovna/publikace/rocenky/rocenka-mo-2014.pdf>

[03] <http://www.adra.cz>

[04] <http://www.clovekvtisni.cz>

[05] <http://www.charita.cz>

[06] <http://www.cervenykriz.eu/cz/>

[07] <http://www.lekari-bez-hranic.cz/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
ADRA	Adventist Development and Relief Agency
BAF	Bagram Air Field (Letecká základna Bagram)
CBRNE	Chemical, Biological, Radiological, Nuclear, Explosive
ČČK	Český červený kříž
ČK	Červený kříž
ČP	Červený půlměsíc
ČR	Česká republika
EAKOS	Euroatlantické koordinační středisko
ECHO	Generální ředitelství pro humanitární pomoc a civilní ochranu Evropské komise
EU	Evropská unie
EUFOR	European Force
EUNAVFOR- MED	European Union Naval Forces - Mediterranean
EUTM	European Training Mission
FO	Fyzická osoba
FMZV	Federální ministerstvo zahraničních věcí
HUSAR	Modul USAR odřadu pro vyhledávací a záchranné práce ve městech v těžkých podmínkách
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IED	Improvizované výbušné zařízení
ISAF	International Security Assistance Force (Mezinárodní bezpečnostní podpůrné síly)
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
KFOR	Kosovo Force
LBH	Organizace Lékaři bez hranic

MFO	Multinational Force and Observers
MINUSMA	United Nations Multidimensional Integrated Stabilisation Mission in Mali
NATO	Severoatlantická aliance
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OPZHN	Ochrana proti zbraním hromadného ničení
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
PO	právnícké osoba
PVO	protivzdušná obrana
MO	Ministerstvo obrany
MU	mimořádné události
MUSAR	Modul USAR odřadu pro vyhledávací a záchranné práce ve městech ve středně těžkých podmínkách
MV	Ministerstvo vnitra
MV-GR HZS	Ministerstvo vnitra Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
SaP	Síly a prostředky
ÚN	Úrazová nemocnice
UNDOF	United Nations Disengagement Observer Force
UNHCR	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky
USAR	Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí
WPF	Světový potravinový program (organizace OSN)

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Vlajka OSN.....	13
Obr. 2 Vlajka EU	14
Obr. 3 Vlajka NATO.....	16
Obr. 4 Logo ADRA.....	39
Obr. 5 Logo Člověk v tísní ČR	39
Obr. 6 Logo Charita ČR.....	39
Obr. 7 Logo Český červený kříž	40
Obr. 8 Logo Lékaři bez hranic	40

SEZNAM SCHÉMAT

Schéma 1 Struktura Armády ČR.....	34
Schéma 2 Organizační struktura pozemních sil (k 31.12.2014)	35
Schéma 3 Organizační struktura vzdušných sil (k 31.12.2014).....	36
Schéma 4 Organizační struktura Velitelství výcviku (k 31.12.2014).....	37

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 Pohlaví dotazovaných .....</i>	<i>72</i>
<i>Graf 2 Věk dotazovaných .....</i>	<i>73</i>
<i>Graf 3 Rodinný stav dotazovaných .....</i>	<i>74</i>
<i>Graf 4 Dosažené vzdělání .....</i>	<i>75</i>
<i>Graf 5 Hodnost v hodnostním sboru .....</i>	<i>76</i>
<i>Graf 6 Pracovní zařazení .....</i>	<i>77</i>
<i>Graf 7 Počet účastí v zahraničních misích za posledních pět let .....</i>	<i>78</i>
<i>Graf 8 Trvání poslední zahraniční mise .....</i>	<i>79</i>
<i>Graf 9 Státy misí .....</i>	<i>81</i>
<i>Graf 10 Informování organizace o bezpečnostní situaci v dané zemi .....</i>	<i>82</i>
<i>Graf 11 Vyhledávání informací .....</i>	<i>83</i>
<i>Graf 12 Stupeň bezpečnostního rizika .....</i>	<i>84</i>
<i>Graf 13 Stupeň bezpečnostního opatření .....</i>	<i>85</i>
<i>Graf 14 Zažití negativní, traumatické události .....</i>	<i>86</i>
<i>Graf 15 Zažití negativní, traumatické události – ANO .....</i>	<i>87</i>

<i>Graf 16</i> Nošení ochranných prostředků.....	88
<i>Graf 17</i> Druhy nošených ochranných prostředků.....	89
<i>Graf 18</i> Použití ochranných prostředků	90
<i>Graf 19</i> Použité ochranné prostředky.....	91
<i>Graf 20</i> Ozbrojenost	92
<i>Graf 21</i> Víte jak se zachovat při níže vyjmenovaných situacích?	93
<i>Graf 22</i> Druhy situací, při kterých vědí, jak se zachovat.....	94
<i>Graf 23</i> Vycvičenost na mimořádné události.....	95
<i>Graf 24</i> Druh událostí, na který jsou vycvičeni	96
<i>Graf 25</i> Evakuace	97
<i>Graf 26</i> Řešení bezpečnosti státem a organizací	98

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Mezinárodní legislativa.....	21
Tabulka 2 Vnitrostátní legislativa – obecná legislativa	21
Tabulka 3 Vnitrostátní legislativa – legislativa k zahraniční humanitární pomoci	22
Tabulka 4 Vnitrostátní legislativa – legislativa obranná.....	22
Tabulka 5 Pohlaví dotazovaných	72
Tabulka 6 Věk dotazovaných.....	73
Tabulka 7 Rodinný stav	74
Tabulka 8 Dosažené vzdělání	74
Tabulka 9 Hodnost v hodnostním sboru	75
Tabulka 10 Pracovní zařazení.....	76
Tabulka 11 Počet účastí v zahraničních misích za posledních pět let	78
Tabulka 12 Trvání poslední zahraniční mise	79
Tabulka 13 Státy misí	80
Tabulka 14 Informování organizace o bezpečnostní situaci v dané zemi.....	82
Tabulka 15 Vyhledávání informací.....	83
Tabulka 16 Stupeň bezpečnostního rizika	84
Tabulka 17 Stupeň bezpečnostního opatření	85
Tabulka 18 Zažití negativní, traumatické události.....	86
Tabulka 19 Nošení ochranných prostředků	88
Tabulka 20 Použití ochranných prostředků	90
Tabulka 21 Ozbrojenost.....	91
Tabulka 22 Víte jak se zachovat při níže vyjmenovaných situacích?.....	92
Tabulka 23 Vycvičenost na mimořádné události	95
Tabulka 24 Evakuace	97
Tabulka 25 Řešení bezpečnosti státem a organizací.....	98

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Členění mimořádných událostí

Příloha P II: Síly a prostředky připravované pro mezinárodní záchranné operace

Příloha P III: Severoatlantická smlouva

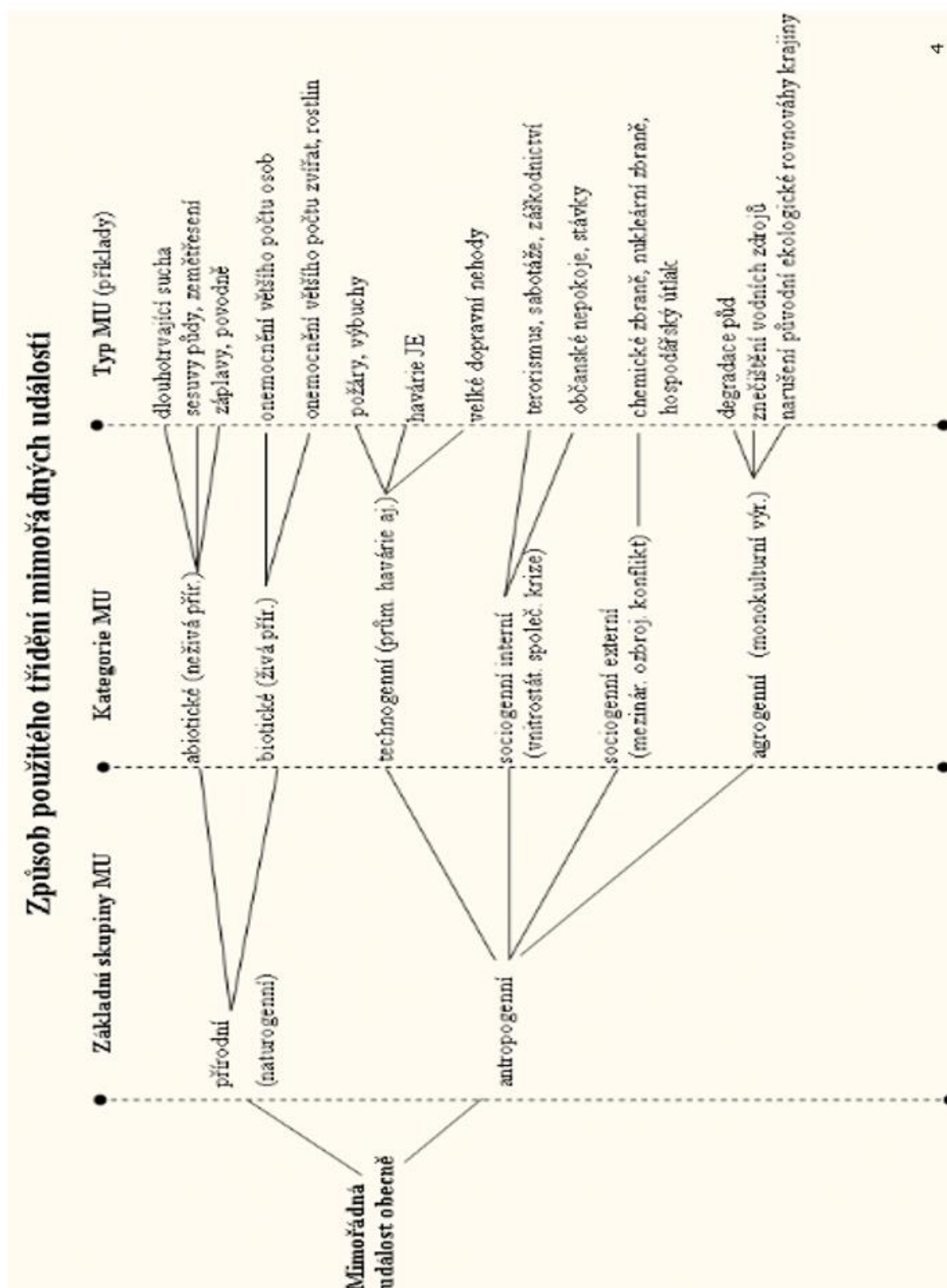
Příloha P IV: Přehled historie zahraniční humanitární pomoci

Příloha P V: Přehled historie vojenských zahraničních misí

Příloha P VI: Dotazník pro příslušníky 74. lehkého motorizovaného praporu

Příloha P VII: Dotazník pro pracovníky organizace Lékaři bez hranic

PŘÍLOHA P I: ČLENĚNÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

Zdroj: <http://www.hradeckralove.org/urad/zakladni-rozdeleni-mimoradnych-udalosti>
(převzato 10. 11. 2015)

PŘÍLOHA P II: SÍLY A PROSTŘEDKY PŘIPRAVOVANÉ PRO MEZINÁRODNÍ ZÁCHRANNÉ OPERACE

Tabulka 13. Síly a prostředky připravované pro mezinárodní záchranné operace

Dislokace- obec kraj	Jednotku vyčleňuje Jednotku cvičí a zabezpečuje	Název	Základní schopnost - slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Doba potřebná pro poskytnutí sil a prostředků
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Praha, Ostrava hl. m. Praha, Moravskoslezský kraj	MV-GR HZS ČR HZS hl.m. Prahy HZS Moravskoslezského kraje	Výhledávací a záchranný oddíl - USAR	Výhledávání a záchrana osob ze zřícených budov apod.	Technické zabezpečení dle metodiky INSARAG Lze využít 1x HEAVY USAR nebo 2x MEDIUM USAR	4 hodiny v rámci ČR a při smluvní pomoci do zahraničí, 6 hodin na MZO
Ostrava Moravskoslezský kraj	HZS Moravskoslezského kraje HZS Moravskoslezského kraje	Water Search And Rescue „WASAR“	Záchranné práce v podmínkách povodní v rámci národních i mezinárodních záchranných operací	Modul č. 17 Civil Protection EU, technické zabezpečení dle Rozhodnutí Komise č. 2010/481/EU, Euroatom.	60 minut v rámci ČR, do 12 hodin na MZO
Brno Jihomoravský kraj	Fakultní nemocnice Brno Ministerstvo zdravotnictví	Traumateam ČR - předsunutá zdravotnická jednotka	Poskytování zdravotní péče poraněným na místě katastrofy nebo humanitární pomoci v zahraničí po dobu 1-2 týdnů	Modul č. 7 Civil Protection EU – 2 směny po 11 osobách + vedoucí týmu, celkem 23 osob	12 hodin
Brno Jihomoravský kraj	Úrazová nemocnice Brno Úrazová nemocnice Brno	Mobilní chirurgický tým	Poskytování odborné lékařské péče poraněným na místě katastrofy	Jedna operační skupina, 8-9 osob Dvě operační skupiny, 17 osob	24 hodin
Praha hlavní město Praha	Policejní prezidium ČR ředitelská služba pořádkové policie	Detekce bomb a výbušnin ve vodním prostředí	Výhledávání, manipulace a vyzvedávání bomb a výbušnin z prostředí pod vodní hladinou	2 pontonové čluny s nízkým ponorem a vozidly 2 týmy potápěčů s potápěčskou a lezeckou výstrojí (10 policistů – potápěčů, 2 potápěčiprotektivi), podvodní monitorovací robot, nákladního vozidla s brodivostí 150 cm s posádkou (4 policisté – potápěči) a potápěčskou a lezeckou výstrojí, vozidlo určené na přepravu materiálu a zasahujících policistů, nákladní vozidlo s hyperbarickou komorou	6-8 hodin
Brno Jihomoravský kraj	Odbor speciálních potápěčských činností a výcviku	Záchranná a pátrací práce na vodě	Záchranné a pátrací práce ve vodním prostředí prováděné dvěma týmy potápěčů, evakuace osob prostřednictvím člunů a nákladního vozidla s brodivostí 150 cm.		
Frydek-Místek Moravsko- slezský kraj					

Zdroj: Ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému, dostupné z
www.vlada.cz/assets/ppov/brs/.../ustredni-poplachovy-plan-2014_1.pdf

Pokračování tabulky 13. Síly a prostředky připravované pro mezinárodní záchranné operace

Dislokace- obec kraj	Jednotku včleňuje Jednotku cvičí a zabezpečuje	Název	Základní schopnost - slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Doba potřebná pro poskytnutí sil a prostředků
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Teplice Ústecký kraj (pouze v rámci příhraničního styku)	KRP Ústeckého kraje odbor služby pořádkové policie Zásahová jednotka KRP Ústeckého kraje	Záchranné a pátrací práce na vodě	Záchranné a pátrací práce ve vodním prostředí prováděné třemi příslušníky	1 nafukovací člun Bombard, nebo pontonový člun s nízkým ponorem – Pioner Multi, 1 tým potápěčů s potápěčskou a lezeckou výstrojí (3 policisté – potápěči), 1 výjezdové vozidlo s potápěčským a lezeckým materiálem Ford Ranger.	40 minut
České Budějovice Jihočeský kraj (pouze v rámci příhraničního styku)	KRP Jihočeského kraje odbor služby pořádkové policie Zásahová jednotka KRP Jihočeského kraje	Záchranné a pátrací práce na vodě a evakuace osob	Záchranné a pátrací práce ve vodním prostředí prováděné třemi příslušníky	1 nafukovací člun Bombard, nebo pontonový člun s nízkým ponorem – Pioner Multi, 1 tým potápěčů s potápěčskou a lezeckou výstrojí (3 policisté – potápěči), 1 výjezdové vozidlo s potápěčským a lezeckým materiálem.	2 hodiny
Plzeň Plzeňský kraj (pouze v rámci příhraničního styku)	KRP Plzeňského kraje odbor služby pořádkové policie Zásahová jednotka KRP Plzeňského kraje	Záchranné a pátrací práce na vodě a evakuace osob	Záchranné a pátrací práce ve vodním prostředí prováděné třemi příslušníky	1 nafukovací člun Bombard, nebo pontonový člun s nízkým ponorem – Pioner Multi, 1 tým potápěčů s potápěčskou a lezeckou výstrojí (3 policisté – z toho 2 potápěči), 1 výjezdové vozidlo s potápěčským a lezeckým materiálem	2 hodiny
Hradec Králové Královéhradecký kraj	KRP Královéhradeckého kraje odbor služby pořádkové policie Zásahová jednotka KRP Královéhradeckého kraje	Záchranné a pátrací práce na vodě	Záchranné a pátrací práce ve vodním prostředí prováděné třemi příslušníky	1 nafukovací člun Bombard, nebo pontonový člun s nízkým ponorem – Pioner Multi, 1 tým potápěčů s potápěčskou a lezeckou výstrojí (3 policisté – z toho 2 potápěči), 1 výjezdové vozidlo s potápěčským a lezeckým materiálem	1,5 hodiny

Zdroj: Ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému, dostupné z
www.vlada.cz/assets/ppov/brs/.../ustredni-poplachovy-plan-2014_1.pdf

PŘÍLOHA P III: SEVEROATLANTICKÁ SMLOUVA

Plné znění zakládajícího dokumentu NATO

ČLÁNEK 1

Smluvní strany se zavazují, jak je uvedeno v Chartě OSN, urovnávat veškeré mezinárodní spory, v nichž mohou být účastny, mírovými prostředky tak, aby nebyl ohrožen mezinárodní mír, bezpečnost a spravedlnost, a zdržet se ve svých mezinárodních vztazích hrozby silou nebo použití síly jakýmkoli způsobem neslučitelným s cíli OSN.

ČLÁNEK 2

Smluvní strany budou přispívat k dalšímu rozvoji mírových a přátelských mezinárodních vztahů posilováním svých svobodných institucí, usilováním o lepší porozumění zásadám, na nichž jsou tyto instituce založeny, a vytvářením podmínek pro stabilitu a blahobyt. Budou usilovat o vyloučení z konfliktu ze své mezinárodní hospodářské politiky a budou podporovat hospodářskou spolupráci mezi všemi smluvními stranami jednotlivě nebo společně.

ČLÁNEK 3

Aby bylo co nejúčinněji dosaženo cílů této smlouvy, budou smluvní strany jednotlivě i společně stálou a účinnou svépomocí a vzájemnou výpomocí udržovat a rozvíjet svoji individuální i kolektivní schopnost odolat ozbrojenému útoku.

ČLÁNEK 4

Smluvní strany budou společně konzultovat vždy, když podle názoru kterékoli z nich bude ohrožena územní celistvost, politická nezávislost nebo bezpečnost kterékoli smluvní strany.

ČLÁNEK 5

Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto se dohodly, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich, uplatňujíc právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu uznané článkem 51 Charty OSN, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že neprodleně podnikne sama a v součinnosti s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a zachovat bezpečnost severoatlantického prostoru. Každý takový útok a veškerá opatření učiněná v jeho důsledku budou neprodleně oznámena Radě bezpečnosti. Tato opatření

budou ukončena, jakmile Rada bezpečnosti přijme opatření nutná pro obnovení a zachování mezinárodního míru a bezpečnosti.

ČLÁNEK 6*

Pro účely článku 5 se za ozbrojený útok na jednu nebo více smluvních stran pokládá ozbrojený útok

- na území kterékoli smluvní strany v Evropě nebo Severní Americe, na Alžírské departmety Francie**, na území Turecka nebo na ostrovy pod jurisdikcí kterékoli smluvní strany v severoatlantickém prostoru severně od obratníku Raka;
- na ozbrojené síly, lodě či letadla kterékoli smluvní strany, jež se nacházejí na těchto územích nebo nad nimi nebo na kterémkoli jiném území v Evropě, kde byla umístěna okupační vojska kterékoli smluvní strany v den vstupu této smlouvy v platnost, nebo ve Středozemním moři, nebo v severoatlantickém prostoru severně od obratníku Raka.

* Po doplnění článkem 2 Protokolu k Severoatlantické smlouvě o přistoupení Řecka a Turecka.

**Dne 16. ledna 1963 vzala Rada na vědomí, že pokud jde o bývalé alžírské departmety Francie, stala se příslušná ustanovení této smlouvy od 3. července 1962 nepoužitelnými.

ČLÁNEK 7

Tato smlouva se nedotýká a nebude žádným způsobem vykládána, jako by se dotýkala práv a povinností smluvních stran, které jsou členy OSN, vyplývající z Charty, ani základní zodpovědnosti Rady bezpečnosti za zachování světového míru a bezpečnosti.

ČLÁNEK 8

Každá ze smluvních stran prohlašuje, že žádné její současně platné mezinárodní závazky vůči kterékoli jiné smluvní straně nebo kterémukoli třetímu státu nejsou v rozporu s ustanoveními této smlouvy, a zavazuje se, že nepřijme žádný mezinárodní závazek, který by byl s touto smlouvou v rozporu.

ČLÁNEK 9

Smluvní strany tímto zřizují Radu, v níž bude každá z nich zastoupena, aby projednávala věci týkající se plnění této smlouvy. Rada bude organizována tak, aby se mohla kdykoli

pohotově sejít. Rada zřídí takové pomocné orgány, jaké mohou být potřebné, zejména ihned zřídí výbor pro obranu, který bude doporučovat opatření nutná k plnění článků 3 a 5.

ČLÁNEK 10

Smluvní strany mohou na základě jednomyslného souhlasu vyzvat kterýkoli jiný evropský stát, který je schopen napomáhat rozvoji zásad této smlouvy a přispět k bezpečnosti severoatlantického prostoru, aby přistoupil k této smlouvě. Každý takový smluvní stát se může stát smluvní stranou tím, že uloží u vlády Spojených států amerických svoji listinu o přistoupení. Vláda Spojených států amerických vyrozumí každou ze smluvních stran o uložení každé takové listiny o přistoupení.

ČLÁNEK 11

Tato smlouva bude ratifikována a její ustanovení budou smluvními stranami plněna v souladu s jejich ústavními postupy. Ratifikační listiny budou uloženy co nejdříve vládou Spojených států amerických, která uvědomí všechny ostatní signatáře o každém uložení. Smlouva vstoupí v platnost mezi státy, které ji ratifikovaly, jakmile budou uloženy ratifikační listiny většiny signatářů, sestávající z ratifikačních listin Belgie, Francie, Kanady, Lucemburska, Nizozemska, Spojeného království a Spojených států, a pro další státy smlouva nabude účinnosti dnem uložení jejich ratifikačních listin***.

*** Smlouva vstoupila v platnost 24. srpna 1949 po uložení ratifikačních listin všech signatářských států.

ČLÁNEK 12

Poté, co bude smlouva v platnosti deset let, nebo kdykoli později, se smluvní strany, jestliže o to některá z nich požádá, poradí o revizi smlouvy, přičemž vezmou v úvahu faktory ovlivňující mír a bezpečnost severoatlantické oblasti včetně vývoje světových i regionálních uspořádání podle Charty OSN pro zachování mezinárodního práva a bezpečnosti.

ČLÁNEK 13

Po dvaceti letech platnosti smlouvy může kterákoli smluvní strana odstoupit od smlouvy rok poté, co podá oznámení o odstoupení vládě Spojených států amerických, která vyrozumí vlády ostatních smluvních stran o každém oznámení o odstoupení.

ČLÁNEK 14

Tato smlouva, jejíž anglické i francouzské znění mají stejnou platnost originálu, bude uložena v archivu Spojených států amerických. Řádně ověřené kopie budou touto vládou předány vládám ostatních signatářů.

Zdroj:http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.aspx?y=na_summit/washingtonskasmlouva.htm

(převzato 27. 10. 2015)

**PŘÍLOHA P IV: PŘEHLED HISTORIE ZAHRANIČNÍ
HUMANITÁRNÍ POMOCI (2002-2015)**

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Gruzie	následky radiační nehody	materiální – léčiva a zdravotnické potřeby	Státní ústav pro jadernou bezpečnost	2/2002
Kongo	výbuch sopky	finanční	Mezinárodní výbor Červeného kříže	2/2002
Afghánistán	pomoc obyvatelstvu	materiální – potraviny a doprava léků	Člověk v tísni a Sdružení Česká katolická charita	3/2002
Afghánistán	pomoc obyvatelstvu	materiální – obnova škol	Člověk v tísni, Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA) a Dětský fond OSN - UNICEF	4/2002
Afghánistán	zemětřesení	materiální – oprava škol	Člověk v tísni, humanitární organizace OSN	4/2002
Afghánistán	pomoc obyvatelstvu	materiální – chirurgické nástroje	Ministerstvo obrany	5/2002
Kongo	pomoc obyvatelstvu	materiální – potraviny	Mise OSN, specializované agentury OSN,	5/2002
Palestina	pomoc školství	finanční + materiální	Agentury OSN pro pomoc palestinským uprchlíkům na Blízkém východě (UNRWA), Styčný úřadu ČR v Ramalláhu	5/2002
Uzbekistán	následky sucha	materiální – voda	Zastupitelský úřad ČR v Taškentu	5/2002
Gruzie	zemětřesení	materiální – léky	Léčiva-GEO a velvyslanectví v Gruzii	5/2002
Chile	Záplavy	finanční	Velvyslanectví v Santiago de Chile	6/2002
Rakousko	Záplavy	záchranná	Hasičský záchranný sbor ČR	8/2002
Polsko	záplavy	finanční	Velvyslanectví v Polsku	9/2002
Francie	záplavy	finanční	Velvyslanectví ve Francii	9/2002
Albánie	záplavy	finanční	Velvyslanectví v Albánii	10/2002
Argentina	pomoc obyvatelstvu	materiální – léky	Velvyslanectví v Argentíně	11/2002
KLDR	pomoc obyvatelstvu	materiální – chirurgické nástroje	OSN	12/2002
Etiopie	následky sucha	Finanční	Velvyslanectví v Addis Abebě	12/2002
Afghánistán	pomoc obyvatelstvu	materiální – doprava léků	Sdružení Česká katolická charita	12/2002

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Senegal	epidemie žluté zimnice	materiální – vakcinace	Velvyslanectví v Senegalu	12/2002
Zambie	pomoc obyvatelstvu	finanční	Zastupitelský úřad ČR v Harare	12/2002
Angola	následky války	finanční	Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA)	12/2002
Afrika	pomoc uprchlíkům	finanční	Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)	12/2002
Libanon	odminování	materiální – odminovače KTM	Mezinárodní konference o odstraňování min (OSN)	1/2003
Irák	pomoc uprchlíkům	finanční příspěvky	UNHCR, Světový potravinový program (WFP)	3/2003
Turecko	irácká krize	materiální – stany, příkrývky, polní kuchyně, chemické dezinfekční prostředky a chemické průkazníky	Generální ředitelství – Hasičský záchranný sbor (GŘ HZS ČR)	3/2003
Irák	pomoc obyvatelstvu	materiální – chirurgické nástroje a prostředky na desinfekci vody	Zastupitelský úřad ČR v Kuvajtu	4/2003
Argentina	Záplavy	finanční	Zastupitelský úřad ČR v Buenos Aires	5/2003
Alžírsko	zemětřesení	záchranná a materiální	GŘ HZS ČR	5/2003
Irák	humanit. pomoc (usnesení vlády č. 421/03)	práce v místě; léky, zdravotnický materiál a vybavení; opravy, vybavení a zprovoznění zdravotnických a školských zařízení.	Člověk v tísni	6-12/2003
Srí Lanka	Záplavy	finanční		6/2003
Rumunsko	Záplavy	finanční	Zastupitelský úřad ČR v Bukurešti	6/2003
Libérie	válečný konflikt, pomoc pro Street children ("dětí z ulice")	finanční	UNICEF	8/2003
Mongolsko	Záplavy	finanční	Ministerstvo zahraničních věcí	8/2003
Chorvatsko	nedostatek krevních derivátů	materiální – krevní deriváty	Ministerstvo zdravotnictví	8/2003
Mezinárodní Červený kříž	odstraňování protipěchotních min	finanční příspěvek	Ministerstvo zahraničních věcí	12/2003
Gruzie	pomoc obyvatelstvu	finanční	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)	12/2003

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Libanon	"Stromy za miny"	finanční	Program OSN pro rozvoj (UNDP) a Zastupitelský úřad Bejrút	12/2003
UNHCR	uprchlíci	finanční příspěvek	Stálá mise (SM) Ženeva	12/2003
Francie	záplavy	záchranná	GŘ HZS ČR	12/2003
Írán	zemětřesení	záchranná + materiální + obnova (usnesení vlády č.35/2004)	GŘ HZS ČR, Člověk v tísni	1-12/2004
KLDR	pomoc zdravotnictví	materiální – zásilky stomatologických a terapeutických nástrojů	Ministerstvo zahraničních věcí	2/2004
Maroko	zemětřesení	materiální – příkrývky	GŘ HZS ČR	2/2004
Afgánistán	pomoc uprchlíkům	obnova	Člověk v tísni	4-12/2004
Madagaskar	hurikán a cyklon	finanční	Velvyslanectví v Madagaskaru	4/2004
KLDR	srážka vlaků s explozí	materiální – zdravotní materiál	OCHA	5/2004
Čad – Súdán	súdánští uprchlíci	finanční	UNHCR	6-8/2004
Dominikánská republika	záplavy	finanční	Generální konzulát Dominikánské republiky v Praze	7/2004
Haiti	záplavy	finanční	mise Haiti při OSN v New Yorku	7/2004
Gruzie	záplavy	finanční	Zastupitelský úřad v Tbilisi	8/2004
Tádžikistán	záplavy	finanční	Zastupitelský úřad Taškent	8-11/2004
Západní Afrika	invaze sarančat	finanční	Organizace pro výživu a zemědělství (FAO)	9/2004
Grenada	hurikán Ivan	finanční	Ministerstvo zahraničních věcí	9/2004
Jamajka	hurikán Ivan	finanční	Ministerstvo zahraničních věcí	9/2004
Rusko (Beslan)	teroristický útok na školu	finanční		9/2004
Vých.a JV Evropa	boj proti HIV/AIDS	materiální	Ministerstvo zahraničních věcí	11/2004
Japonsko	zemětřesení	finanční	Zastupitelský úřad Tokio	11/2004
Angola	odminování	finanční	Ženevské mezinárodní centrum humanitárního odminování (GICHD)	11/2004
Svět	boj proti HIV/AIDS	finanční	Společný program OSN pro HIV/AIDS (UNAIDS)	11/2004

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Kambodža	katastrofální sucho	finanční	Zastupitelský úřad Bangkok	11/2004
Srbsko a Černá Hora	postkonfliktní pomoc	finanční	Ministerstvo vnitra ČR	11/2004
Čad – Súdán	súdánští uprchlíci	finanční (usnesení vlády č. 1162/2004)	UNHCR a WHO	11/2004
Jihovýchodní Asie	zemětřesení, tsunami	finanční a materiální – pitná voda, dezinfekce vody, školní potřeby	OSN UNICEF, nevládní organizace, potravinový program (WFP), UN Volunteers	1/2005
Švédsko	sněhové bouře	materiální – elektrocentrály	GŘ HZS ČR	1/2005
Gruzie	záplavy	finanční		4/2005
Chile	požár v národním parku	finanční		4/2005
Srbsko a Černá Hora	záplavy	materiální – doprava vysoušečů	GŘ HZS ČR	4/2005
Rumunsko	záplavy	materiální – úpravy vody, elektrocentrály, potravinové a hygienické balíčky	GŘ HZS ČR	5,7/2005
Bulharsko	záplavy	materiální – malá čerpací technika, desinfekční prostředky	GŘ HZS ČR	5,7/2005
Niger	sucho, hladomor	finanční		5/2005
USA	hurikán Katrina	materiální – příkrývky, lehátka a stany	GŘ HZS ČR	9/2005
Libye	akční plán EU-HIV/AIDS	finanční		9/2005
Pákistán	zemětřesení	materiální – léky, zdravotnický materiál, příkrývky, stany, úpravu vody; humanitární projekty v místě; záchranná – zdravotnická záchranná jednotka	GŘ HZS ČR	10/2005
Guatemala	hurikán Stan	finanční		10/2005
Salvador	hurikán Stan	finanční		10/2005
Mexiko	hurikán Wilma	finanční		10/2005
Kuba	hurikán Wilma	finanční		10/2005
Vietnam	ptačí chřipka	finanční – nákup vakcín	Velvyslanectví	1/2006
Afghánistán	dlouhodobá krize	finanční	o.p.s., Člověk v tísni, společnost při ČT, o.s. BERKAT	1/2006

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Kambodža	dlouhodobá krize	finanční, materiální	kambodžská nevládní organizace Rainbow Gateway a Velvyslanectvím ČR v Bangkoku	1/2006
Angola	epidemie cholery	finanční	Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce	3/2006
Tanzánie	katastrofální sucho	finanční	Velvyslanectví ČR v Nairobi a WFP	3/2006
Indonésie	zemětřesení	finanční	Sdružení Česká katolická charita a ADRA	5/2006
Thajsko	barmští uprchlíci	finanční	Velvyslanectví ČR v Bangkoku, nezisková organizace Thailand Burma Border Consortium	5/2006
Vietnam	tropická bouře	finanční	ADRA	10/2006
Filipíny	havárie tankeru	odborná	GŘ HZS	10/2006
Afghánistán	dlouhodobá krize	finanční	UNICEF	11/2006
Srí Lanka	dlouhodobá krize	materiální - distribuce balíčků s potravinami, léky, kuchyňskými a hygienickými potřebami, školními potřeby,... psychosociální pomoc	Sdružení Česká katolická charita	11/2006
Keňa	katastrofální sucho	finanční, materiální – potravinová pomoc a léky, obnova zdrojů vody.	místní církevní organizace Missionary Community of Saint Paul the Apostle (MCSPA), a Velvyslanectví ČR v Nairobi	11/2006
Etiopie	dlouhodobá krize	finanční	UNHCR	11/2006
Afghánistán	dlouhodobá krize	finanční	Ministerstvo zahraničních věcí	11/2006
Filipíny	tropická bouře	finanční	Velvyslanectví ČR v Filipínách	11/2006
Afghánistán	dlouhodobá krize	finanční	Zastupitelský úřad Kábul s pomocí Armády ČR	1/2007
Súdán	dlouhodobá krize	finanční	WFP	2/2007
Irák	dlouhodobá krize	finanční	UNHCR	2/2007
Bolívie	záplavy	finanční	program OSN pro rozvoj (UNDP)	2/2007

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Šalomounovy ostrovy	zemětřesení	finanční	Velvyslanectví ČR v Canbeře	4/2007
Zambie	záplavy	finanční	Červený kříž Zambie	4/2007
Malajsie	pomoc uprchlíkům	finanční	MERCY Malaysia	4/2007
Mosambik	živelní pohromy	finanční	Červený kříž Mosambik	4/2007
Džibutská republika	dlouhodobé sucho	finanční	Ministerstvo zahraničních věcí	4/2007
Srí Lanka	dlouhodobá krize	finanční	Charita ČR	6/2007
Afghánistán	dlouhodobá krize	finanční	HALO Trust	6/2007
Súdán	dlouhodobá krize	finanční	Evropská komise	6/2007
Srbsko (Kosovo)	vnitřní konflikt, odminování	finanční	HALO Trust	7/2007
Jemen	somálští uprchlíci	finanční	UNHCR	7/2007
Afghánistán	dlouhodobá krize	finanční	Berkat	7/2007
Albánie	požáry	materiální – zásahová obuv a rukavice	GŘ HZS	7/2007
Makedonie	požáry	materiální – zásahové přilby	GŘ HZS	7/2007
Moldavsko	sucho	materiální – dodávky osiv ozimé pšenice	GŘ HZS	8/2007
Peru	zemětřesení	finanční	IFRC	8/2007
Nepál	záplavy	finanční	Nepálská společnost Červený kříž	8/2007
Súdán	dlouhodobá krize	finanční	HART (Humanitarian Aid Relief Trust)	8/2007
KLDR	záplavy	finanční	IFRC	8/2007
Srí Lanka	dlouhodobá krize	finanční	Člověk v tísni	9/2007
Uganda	záplavy	finanční	Zastupitelský úřad Nairobi a WFP	10/2007
Dominikánská republika	hurikán	finanční	CDERA (The Caribbean Disaster Emergency Response Agency)	10/2007
Belize	hurikán	finanční	Program OSN pro rozvoj (UNDP)	10/2007
Barma	represe	finanční	Thailand Burma Border Consortium (TBBC) a HART	10/2007
Afghánistán	dlouhodobá krize	finanční	Zastupitelský úřad Kábul	10/2007
Ghana	záplavy	finanční	National Disaster Management Organization	10/2007

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Irák	dlouhodobá krize	finanční	Charitable Society for Caring and Rehabilitation Iraqi Children	10/2007
Karibik	hurikán	finanční	Suverénní řád Maltézských rytířů	11/2007
Bangladěš	cyklon	finanční	IFRC	11/2007
Palestinské autonomní území	dlouhodobá krize	finanční	UNIDO	12/2007
Libanon	uprchlíci	finanční	hlavní humanitární úřad OSN URNWA	1/2008
KLDR	povodně	materiální – jabloňové štěpy	Ministerstvo zemědělství	1/2008
Malajsie	barmští uprchlíci	finanční	Mercy Malaysia	2/2008
Keňa	nepokoje	finanční	WFP	2/2008
Čína	sněhové kalamita	finanční	Čínský Červený kříž	2/2008
Tádžikistán	mrazy	finanční	Zastupitelský úřad ČR v Taškentu	2/2008
Albánie	výbuch munice	materiální – zdravotnický materiál	MV-GŘ HZS a Ministerstvo zdravotnictví	3/2008
Kongo	komplexní krize	finanční	UNICEF, UNHCR	3/2008
Súdán	komplexní krize	finanční	UNHCR	4/2008
Barma	cyklon Nargis	finanční	ČČK	5/2008
Senegal	potravinová krize	finanční	WFP	5/2008
Afghánistán	rekonstrukce	finanční	Zastupitelský úřad Kábul	5/2008
Čína	zemětřesení	materiální – léky, stany	GŘ HZS, Ministerstvo zdravotnictví, Parlamentem ČR	5/2008
Etiopie	sucho	finanční	Člověk v tísni	5/2008
Libanon	uprchlíci	finanční	UNRWA	6/2008
Turecko	uprchlíci	finanční	UNHCR	7/2008
Timor Leste	uprchlíci	finanční	Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)	7/2008
Irák	nemocnice	finanční	Charitable Society for Caring and Rehabilitation Iraqi Children	7/2008
Ukrajina, Moldavsko, Rumunsko	povodně	materiální s expertní asistencí – elektrocentrály, čerpadla, lehátka, oděvy	GŘ HZS	7/2008

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Gruzie	konflikt	finanční, materiální – zdravotnický materiál	UNHCR, GŘ HZS, IOM	8/2008
Afghánistán	odminování	finanční	HALO Trust	8/2008
Zimbabwe	potravinová krize	finanční	WFP	10/2008
Haiti	hurikány	finanční	UNICEF	11/2008
Kongo	konflikt	finanční	UNICEF	11/2008
Africký roh	komplexní krize	finanční	WFP	11/2008
Gaza	konflikt	finanční	UNRWA	1/2009
Zimbabwe	Cholera	finanční	WFP	2/2009
Kostarika	zemětřesení	finanční	ČK	2/2009
Malajsie	barmští uprchlíci	finanční	MERCY Malaysia	2/2009
Gaza	postkonfliktní pomoc	finanční	UNRWA, Caritas Jerusalem	2/2009
Somálsko	konflikt	finanční	AMISOM	4/2009
Afghánistán	projekty rychlého dopadu	finanční	Zastupitelský úřad ČR Kábul	4/2009
Pákistán	konflikt	finanční	UNHCR	5/2009
Afghánistán	odminování	finanční	HALO Trust	6/2009
Barma	konflikt	finanční	UNHCR	6/2009
Barma, Kongo, Keňa, Somálsko, Srí Lanka	komplexní krize	finanční	Člověk v tísni, ADRA, Lékaři bez hranic, Humanistické centrum NAROVINU, Charita ČR	7/2009
Srí Lanka	konflikt	finanční	Charita ČR	8/2009
Tchaj-wan	tajfun	finanční	ČK	8/2009
Brazílie	záplavy	finanční	Zastupitelský úřad ČR	9/2009
Etiopie	uprchlíci	finanční	UNHCR	9/2009
Uganda	potravinová krize	finanční	WFP	9/2009
Pákistán	konflikt	finanční	UNICEF	9/2009
Filipíny	tajfun	finanční	ČK	10/2009
Indonésie	zemětřesení	finanční	Člověk v tísni, Charita ČR	10/2009
Ukrajina	epidemie	finanční	WHO	11/2009

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
CERF	opomíjené krize	finanční	Fond rychlé reakce OSN (CERF)	11/2009
Salvador	hurikán	finanční	IFRC	11/2009
Nikaragua	hurikán	finanční	Iglesia Morava	11/2009
Haiti	zemětřesení	finanční	UNICEF, ADRA, Člověk v tísni, Charita ČR, IFRC	1/2010
Afghánistán	projekty rychlého dopadu	finanční	Zastupitelský úřad Kábul	2/2010
Malajsie	barmští uprchlíci	finanční	Taiwan Tzu-Chi Foundation	3/2010
Chile	zemětřesení	finanční	Ministerstvo zahraničních věcí	3/2010
Mongolsko	mrazy	finanční	ADRA, Charita ČR	3/2010
Barma, Etiopie, Keňa, Kongo, Somálsko, Srí Lanka, Uganda	komplexní krize	finanční	ADRA, Arcidiecézní charita Praha, Člověk v tísni, Charita ČR, Lékaři bez hranic	3/2010
Barma	komplexní krize	finanční	Člověk v tísni	5/2010
Zimbabwe	výživa a zdraví	finanční	Lékaři bez hranic	5/2010
Polsko, Maďarsko, Slovensko	záplavy	materiální pomoc – protipovodňové pytle (Maďarsko) záchranářská pomoc (Polsko, Slovensko)	MV-GŘ HZS	6/2010
Čad, Niger	hladomor	finanční	WFP	8/2010
Pákistán	záplavy	finanční	Člověk v tísni	8/2010
Barma	hladomor	finanční	Chinská lidsko-právní organizace	8/2010
Rusko	požáry	finanční	Velvyslanectví v Moskvě	8/2010
Kuba	vězněný disident	finanční	Zastupitelský úřad Madrid	10/2010
Írán	afghánští uprchlíci	finanční	UNHCR	11/2010
CERF	podfinancované krize	finanční	CERF	11/2010
Pákistán	záplavy	finanční	IOM	11/2010
Palestina	komplexní krize	finanční	UNRWA	11/2010

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Bosna a Hercegovina, Černá Hora	záplavy	finanční	Člověk v tísni	12/2010
Afghánistán	projekty rychlého dopadu	finanční	Zastupitelský úřad Kábul	2/2011
Japonsko	zemětřesení	finanční	Japonský červený kříž	3/2011
Malajsie	barmští uprchlíci	finanční	Taiwan Tzu-Chi Foundation	3/2011
Barma, Etiopie, Kongo, Srí Lanka	komplexní krize	finanční	ADRA, Arcidiecézní charita Praha, Člověk v tísni, Charita ČR, Lékaři bez hranic	4/2011
Haiti, Pákistán	obnova po katastrofách	finanční	Czech Hospital, Člověk v tísni, Charita ČR, MAGNA, Děti v tísni	4/2011
Libye	konflikt	finanční	IOM	4/2011
Súdán	konflikt	finanční	Lékaři bez hranic	6/2011
Africký roh	sucho, hladomor	finanční	CERF	7/2011
Západní Afrika	konflikt, podvýživa	finanční	WFP	9/2011
Japonsko	únik radioaktivity po zemětřesení	expertní	Zastupitelský úřad Tokio	9/2011
Pákistán	záplavy	finanční	Zastupitelský úřad Islamabad	9/2011
Zimbabwe	podvýživa	finanční	Lékaři bez hranic	10/2011
Thajsko	záplavy	finanční	Thajský červený kříž	10/2011
Turecko	zemětřesení	finanční	Turecký červený půlměsíc	10/2011
Kambodža	záplavy	finanční	ADRA	11/2011
Írán	afghánští uprchlíci	finanční	UNHCR	12/2011
Jemen	konflikt, podvýživa	finanční	UNICEF	12/2011
Palestina	komplexní krize	finanční	UNRWA	12/2011
Filipíny	záplavy	finanční	IFRC	12/2011
Afghánistán	projekty rychlého dopadu	finanční	Zastupitelský úřad Kábul	2/2012
Sýrie	konflikt	finanční	UNHCR	3/2012
Afghánistán, Barma, Jižní Súdán, KDR	komplexní krize	finanční	ADRA, Člověk v tísni, Charita ČR, Lékaři bez hranic, MAGNA Děti v tísni	3/2012

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Etiopie, Keňa, Somálsko, Pákistán	obnova po katastrofách	finanční	Czech Hospital, Člověk v tísni, MAGNA Děti v tísni	3/2012
Malajsie	barmští uprchlíci	finanční	Taiwan Tzu-Chi Foundation	5/2012
Sýrie	konflikt	finanční	ICRC	6/2012
Mali	konflikt	finanční	Charita ČR	6/2012
Guinea	sucho a podvýživa	finanční	Lékaři bez hranic	6/2012
Etiopie	sucho	finanční	Člověk v tísni	7/2012
Jemen	konflikt a podvýživa	finanční	WFP	7/2012
Zimbabwe	podvýživa a HIV/AIDS	finanční	Lékaři bez hranic	7/2012
Afghánistán	sucho	finanční	Charita ČR	7/2012
Sýrie	konflikt	finanční	Člověk v tísni, Charita ČR, Diakonie ČCE	10/2012
Irák	Camp New Iraq	finanční	UNHCR	10/2012
(globální určení)	naléhavé humanitární potřeby	finanční	CERF	10/2012
Palestina	palestínští uprchlíci	finanční	UNRWA	11/2012
Afrika	leprosálie	finanční	Omega plus	11/2012
KDR a Mali	konflikt	finanční	WFP	11/2012
Nigérie	záplavy	finanční	IFRC	11/2012
Sýrie	konflikt	finanční	Člověk v tísni	11/2012
Haiti	hurikán Sandy	finanční	UNICEF	12/2012
Pákistán	konflikt a záplavy	finanční	IOM	12/2012
Mali	komplexní humanitární krize	finanční	ICRC	1/2013
Konžská DR	komplexní humanitární krize	finanční	Lékaři bez hranic	3/2013
Barma	komplexní humanitární krize	finanční	Člověk v tísni, ADRA	3/2013
Jižní Súdán	komplexní humanitární krize	finanční	MAGNA Děti v tísni, Člověk v tísni	3/2013
Afghánistán	komplexní humanitární krize	finanční	Charita ČR	3/2013
Etiopie	komplexní humanitární krize	finanční	ADRA	3/2013

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Sýrie	okamžitá pomoc	finanční	Člověk v tísni, Charita ČR	3/2013
Jordánsko	okamžitá pomoc	finanční	Diakonie ČCE, Charita ČR	3/2013
Libanon	uprchlíci ze Sýrie	finanční	Zastupitelský úřad v Bejrútu	3/2013
Malajsie	uprchlíci z Barmy	finanční	IOM	4/2013
Jemen	konflikt, podvýživa	finanční	WFP	7/2013
Honduras	horečka denge	finanční	MSF Switzerland	7/2013
Sýrie	konflikt, uprchlíci	finanční	UNHCR, UNRWA	7/2013
Afrika, Indie	lepra	finanční	Omega plus	7/2013
Nigérie	odezvy na MU	expertní	HZS Karlovarského kraje	8/2013
Středoafriká republika	konflikt, vysídlené děti	finanční	Caritas Bozoum	9/2013
Jordánsko	uprchlíci ze Sýrie	finanční	Jordánské ministerstvo zdravotnictví	10/2013
Zimbabwe	vysídlené obyvatelstvo	finanční	MSF Holland	10/2013
Írán	afghánští uprchlíci	finanční	UNHCR	10/2013
Palestina	potravinová pomoc	finanční	UNRWA	11/2013
Filipíny	tajfun Haiyan	finanční a expertní	Filipínský červený kříž, HZS Karlovarského kraje	11/2013
Somálsko	podvýživa dětí	finanční	UNICEF	11/2013
Irák	uprchlíci ze Sýrie	finanční	IOM	11/2013
(globální určení)	naléhavé humanitární potřeby	finanční	CERF	12/2013
Bulharsko	uprchlíci ze Sýrie	materiální – lehátka, přikrývky, ručníky, vaky na vodu a skládací židle	HZS ČR	12/2013
Bulharsko	uprchlíci ze Sýrie	materiální – šatstvo	HZS ČR	2/2014
Ukrajina	konflikt	finanční	Člověk v tísni, Charita ČR	2/2014
Slovinsko	výpadek elektrického proudu	záchranná	HZS ČR	2/2014
Barma	základní zdravotní péče	finanční	ADRA, Diakonie ČCE	3/2014
Čad	zdravotní péče pro matky a děti	finanční	Lékaři bez hranic	3/2014
Etiopie	sucho	finanční	Člověk v tísni, ADRA	3/2014

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Jižní Súdán	zvýšení odolnosti místních komunit, zdravotní péče, potravinové zabezpečení	finanční	Člověk v tísni, MAGMA Děti v tísni, Charita ČR	3/2014
Středoafriká republika	naléhavá zdravotní péče	finanční	Siriri	3/2014
Sýrie	pomoc obětem války a konfliktu	finanční	Člověk v tísni, Charita ČR	3/2014
Jordánsko	Uprchlíci a podpora vysídlených syrských rodin	finanční	Diakonie ČCE, CARE	3/2014
Libanon	podpora škol a tábora syrských uprchlíků	finanční	Zastupitelský úřad ČR Bejrút	4/2014
Slovinsko	výpadek elektrického proudu	materiální – generátory při selhání el. sítě	GŘ HZS ČR	4/2014
Středoafriká republika	potravinová pomoc obětem konfliktu	finanční	WFP	4/2014
Afrika, Indie	leprosálie	materiální – obvazy	Omega plus	4/2014
Etiopie, Jižní Súdán	jihosúdánští uprchlíci	finanční UNHCR	UNHCR	5/2014
BaH a Srbsko	povodně	materiální – velkokapacitní čerpadla, oblečení, jídlo, pitná voda, zdravotnický materiál, dezinfekční a úklidové prostředky, humanitární balíčky SSHR (jen pro BaH), záchranářská a expertní	GŘ HZS, Český červený kříž a Lastavica	5/2014
BaH a Srbsko	obnova po povodních obnova zdravotnických zařízení	finanční	Zastupitelský úřad Bělehrad a Sarajevo	5/2014
Sv. Vincent a Granadiny	záplavy a sesuvy půdy	finanční	SM New York	5/2014
Filipíny	posílení odolnosti vůči přírodním katastrofám, obnova po tajfunu, podpora zemědělců	finanční	ADRA, Člověk v tísni, Charita ČR	6/2014
Irák	vysídlené obyvatelstvo	finanční	IOM	6/2014
Palestina - Gaza	konflikt	finanční	UNRWA	7/2014
Irák	vysídlené obyvatelstvo	finanční	UNICEF	9/2014

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Západní Afrika	Ebola	materiální	GŘ HZS ČR a Save the Children International	9/2014
Západní Afrika	podpora léčby Eboly	finanční	Lékaři bez hranic	9/2014
Jordánsko, Libanon	uprchlíci ze Sýrie	finanční	UNHCR	11/2014
Pákistán	obnova po záplavách	finanční	Pákistánský červený kříž	11/2014
Sierra Leone	Ebola	finanční	IFRC	12/2014
Libérie, Guinea	Ebola	finanční	ICRC	12/2014
Ukrajina	konflikt	finanční	ADRA, Český červený kříž, Člověk v tísní a Diakonie ČCE	1/2015
Malawi, Mosambik	záplavy	finanční	Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce	2/2015
Západní Afrika	Ebola	finanční	UNICEF, Multidonorský partnerský fond pod správou Rozvojového programu OSN	3/2015
Irák	konflikt	finanční	Český červený kříž, Diakonie Českobratrské církve evangelické, Charita ČR	3/2015
Sýrie	konflikt	finanční	Člověk v tísní a Charita ČR	3/2015
Jordánsko	Syrští uprchlíci	finanční	Diakonie ČCE	3/2015
Barma/ Myanmar	komplexní humanitární problémy	finanční	ADRA a Diakonie ČCE	3/2015
Niger	komplexní humanitární problémy	finanční	Lékaři bez hranic	3/2015
Středoafriká republika	komplexní humanitární problémy	finanční	Siriri	3/2015
Jižní Súdán	komplexní humanitární problémy	finanční	Magna Děti v tísní	3/2015
Etiopie, Uganda	Súdánští uprchlíci	finanční	ADRA, CARE ČR	3/2015
Ukrajina	konflikt	materiální - konvoj	GŘ HZS ČR, Správa státních hmotných rezerv	4/2015
Nepál	zemětřesení	expertní - zdravotnický traumatům	GŘ HZS	4/2015
Jemen	konflikt	finanční	Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)	4/2015
Afrika, Indie	leprosálie	finanční	Omega plus	6/2015

Země	Důvod poskytnutí pomoci	Druh pomoci	Realizátor	Měsíc/rok
Ukrajina	ozdravné pobyty dětí z Ukrajiny v ČR	finanční	Zařízení služeb Ministerstva vnitra, Farní charita Příbram	6/2015
Libanon	Syrští uprchlíci	finanční	Velvyslanectví ČR v Bejrútu	6/2015
Maďarsko	Syrští uprchlíci	finanční příspěvek na stany	MZV, GŘ HZS ČR	7/2015
Ukrajina	konflikt	finanční	ADRA, Člověk v tísni	8/2015
Barma/ Myanmar	záplavy	materiální – potravinové balíčky, balená voda	Světový potravinový program (WFP)	8/2015
Irák	konflikt, ochrana civilistů	finanční	Mezinárodní výbor Červeného kříže (ICRC)	8/2015
URNWA	podpora humanitárních aktivit	finanční	MZV	9/2015
Sýrie	vysídlené obyvatelstvo	finanční	Světový potravinový program (WFP)	10/2015
Jordánsko	Syrští uprchlíci	finanční	Světový potravinový program (WFP)	10/2015
Libanon	Syrští uprchlíci	finanční	Světový potravinový program (WFP)	10/2015
Srbsko	podpora aktivit českých dobrovolníků na srbsko-chorvatské hranici ve prospěch uprchlíků	finanční	Člověk v tísni	10/2015
Makedonie	pomoc uprchlíkům	materiální - příkrývky, spací pytle, izotermické fólie, pláštěnky a dvě elektrocentrály	Správa státních hmotných rezerv, GŘ HZS	11/2015
Chorvatsko, Slovinsko	pomoc uprchlíkům	materiální - zateplené stany s vnitřním vybavením	GŘ HZS	11/2015
Etiopie	ničivé sucho – jev El Niño	finanční	Světový potravinový program (WFP)	11/2015

Zdroj:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/vyrocní_souhrny_hp/index.html (převzato dne 14. 3. 2016) - vlastní zpracování

PŘÍLOHA P V: PŘEHLED HISTORIE VOJENSKÝCH ZAHRANIČNÍCH MISÍ

Historie zahraničních misí je řazena chronologicky a počty ukazují souhrnné číslo příslušníků české armády, kteří se dané mise zúčastnili. Nejsou zde uvedeny operace a mise, které stále pokračují, a proto jejich současný stav je uváděn v podkapitole Aktuální mise.

	NÁZEV	POČET	KDO	KDY
1.	POUŠTNÍ BOUŘE Osvobozovací operace	200	ČSLA	1990 - 1991 Kuvajt
2.	UNGCI Humanitární operace	320	AČR	1991 - 2003 Irák
3.	UNPROFOR Mírová mise	2250	ČSLA AČR	1992 - 1995 Země bývalé Jugoslávie
4.	UNCRO Mírová mise	750	AČR	3/1995 - 1/1996 Chorvatsko - Krajina
5.	UNTAES Mise - polní nemocnice	100	AČR	1/1996 - 1/1998 Chorvatsko - Vých. Slavonie
6.	IFOR, SFOR, SFOR II Mírová operace	6300	AČR	1996 - 12/2001 Bosna a Hercegovina, Chorvatsko
7.	AFOR 6. polní nemocnice	100	AČR	1999 Albánie + Turecko (zemětřešení)
8.	KFOR Mírová operace	3070	AČR	1999 - 2/2002 Kosovo
9.	ESSENTIAL HARVEST (TFH) Mírová operace	120	AČR	8 - 10/2001 Makedonie
10.	KFOR Česko-slovenský prapor	2400	AČR	2/2002 - 7/2005 Kosovo
11.	KFOR brigáda a úkolové uskupení Střed	3070	AČR	2005 - 2011 Šajkovac, Kosovo
12.	SFOR Velitelství + civilní spolupráce	42	AČR	2002 - 12/2004 Bosna a Hercegovina
13.	TRVALÁ SVOBODA Protiteroristická operace	612	AČR	3/2002 - 6/2003 Kuvajt
14.	ISAF Mírová operace - (6. a 11. polní nemocnice)	269	AČR	4/2002 - 1/2003 Afgánistán

	NÁZEV	POČET	KDO	KDY
15.	ISAF Polní chirurgický tým	11	AČR	1/2003 - 4/2003 Afgánistán
16.	IZ SFOR Kontingent 7. polní nemocni- ce	526	AČR	4/2003 - 12/2003 Irák, Basra
17.	IZ SFOR (MNF - I) Kontingent Vojenské policie	1273	AČR	12/2003 - 12/2006 Irák, Shaibah
18.	CONCORDIA operace EU	2	AČR	4/2003 - 12/2003 Makedonie
19.	ISAF EOD + meteo Letiště Kábul	350	AČR	od 3/2004 - 3/2007 Afgánistán
20.	TRVALÁ SVOBODA - 2004 601. skupiny speciálních sil	120	AČR	3 - 8/2004 Afgánistán
21.	WINTER RACE humanitární operace NATO v Pákistánu	29	AČR	Pákistán
22.	TRVALÁ SVOBODA - 2006 operace NATO v Afgánistánu	120	AČR	Afgánistán
23.	ALTHEA Operace Evropské unie Bos- na a Hercegovina	400	AČR	Bosna a Hercegovina 2.12.2004-26.6.2008
24.	MNF I Operace koalice mnohoná- rodních sil – Irák	423	AČR	-12/2008 Irák
25.	KAIA - ISAF Polní nemocnice na kábul- ském mezinárodním letišti KAIA	658	AČR	4/2007-12/2008 Afgánistán
26.	Výcviková mise NATO v Iráku - NTM - I	4	AČR	ukončena 28. 2. 2009
26.	Mise ISAF Uruzgán Ochrana a obrana obvodu ní- zozemské základny Camp Hadrian	200	AČR	ukončena 20. 3. 2009
27.	Operace Evropské unie “EUFOR” Čad (http://consilium.europa.eu)	2	AČR	ukončena 15. 3. 2009
28.	BALTIC AIR POLICING 2009 Litva	2 x 75	AČR	ukončena 1. 9. 2009
29.	TRVALÁ SVOBODA - 2008- 2009 Afgánistán	3 x 100	AČR	2008 - 2009
30.	Vrtulníková jednotka HELI UNIT ISAF Afgánistán	7 x 100	AČR	2009 - 2011

	NÁZEV	POČET	KDO	KDY
31.	Úkolová uskupení 601. skupiny speciálních sil v misi ISAF Afghánistán, Nangarhár	2 x 100	601. skss	6/2011 - 6/2012
32.	BALTIC AIR POLICING 2012 Litva	2 x 64	AČR	ukončena 4. 1. 2013
33.	Výcvikové jednotky Vojenské policie Afghánistán, Wardak, ISAF	4 x 12	AČR	ukončena 31. 3. 2013
34.	Operational Mentoring and Liaison Team - OMLT Operační výcvikový a styčný tým Afghánistán, Wardak, ISAF	5 x 54	AČR	ukončena 30. 4. 2013
35.	ISAF PRT Provinční rekonstrukční tým jedenáct jednotek Afghánistán, Lógar, ISAF	více než 2 500, až třetina několikrát	AČR a civilní experti	hlavní část ukončena 31. 1. 2013 odsun a předání materiálu ukončeno v červenci 2013
36.	1. MAT Wardak ISAF Military Advisory Team Afghánistán, Wardak, ISAF	59	AČR	4/2013 - 10/2013 mise ukončena v září a přesun do ČR v říjnu 2013
37.	1. MAT Lógar ISAF Military Advisory Team Afghánistán, Lógar, ISAF	64	AČR	3/2013 - 9/2013 mise ukončena v září a přesun do ČR v říjnu 2013
38.	Air Policing Letiště Keflavik Island	75	AČR	10/2014 - 12/2014
39.	Active Fence Letiště Incirlik Turecko	7	AČR	9/2014 - 1/2015
40.	Air Surveillance Letiště Keflavik Island	70	AČR	7 - 8/2015
	Stav k září 2015			

* 6 osob polní chirurgický tým

Zdroj: <http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/> (převzato dne 27. 10. 2015)

PŘÍLOHA P VI: DOTAZNÍK PRO PŘÍSLUŠNÍKY 74. LEHKÉHO MOTORIZOVANÉHO PRAPORU

DOTAZNÍK

*Vážené paní, vážení pánové,
jmenuji se Michaela Štecová současně studuji bakalářský studijní program Ochrana obyvatelstva na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně – Fakultě logistiky a krizového řízení Uherské Hradiště. V této souvislosti se na Vás obracím s prosbou o vyplnění následujícího dotazníku. Jde o anonymní dotazník, jehož výsledky budou zpracovány a využity pouze pro účely vypracování mé bakalářské práce. Prosím, odpovězte na všechny otázky pravdivě a podle skutečnosti.*

Dotazník je určen vojákům/vojákyňm z povolání, kteří se zúčastnili jedné nebo více zahraničních misí Armády České republiky.

*Předem Vám děkuji za vyplnění a navrácení dotazníku
Michaela Štecová*

Pokyny pro vyplnění:

- Křížkem označte odpověď, která nejlépe vystihuje Vaši situaci nebo názor. Označte vždy pouze jednu odpověď, popř. dle dalších pokynů; u označení „jiné“ prosím napište jaké.
- Pokud uděláte chybu, přeškrtněte a vedle napište správnou odpověď.
- Vyplněný dotazník odevzdejte zpět osobě, která Vám ho předala.

1. Pohlaví

- muž   žena

2. Věk

- 20 – 30 let   31 – 45 let   46 let a více

3. Rodinný stav

- svobodný (á)   ženatý, vdaná   rozvedený (á)   vdovec, vdova

4. Vaše dosažené vzdělání

- vyučen (a)   vyučen (a) s maturitou   středoškolské s maturitou   vysokoškolské

5. Vaše hodnost je v hodnostním sboru

- rotmistrovském   praporčickém   nižších důstojníků   vyšších důstojníků

6. Kolika zahraničních misí jste se účastnil (a) v posledních pěti letech?

- jedné   dvou   tři a více

7. Jaká byla délka pobytu Vaší poslední zahraniční mise?

- 1-2 měsíce   3 měsíce   4 měsíce   5 – 6 měsíců   delší než 6 měsíců

8. V jaké zemi?

- Kosovo   Bosna a Hercegovina   Makedonie   Irák   Egypt
 Afghánistán   Středoafriická republika   Kuvajt   Mali   Sýrie
 Ukrajina   jiné .....

9. Informuje Vás vaše organizace o bezpečnostní situaci v dané zemi?

- Ne   Ano

10. Vyhledáváte si informace o dané zemi (historii, bezpečnostní situaci, hospodářskou situaci, kulturu)?

- Ne   Ano

11. V jakém stupni bezpečnostního rizika jste byly nejčastěji nasazeni?

1. stupeň – nízké riziko   2. stupeň – střední riziko   3. stupeň – vysoké riziko

12. Jaké jste měly nejčastěji stupně bezpečnostních opatření?¹⁵

- nízký stupeň   střední stupeň   vysoký stupeň

13. Zažil (a) jste během pobytu v misi nějakou negativní, traumatickou událost?

Pokud odpovíte ANO, možnost označení více situací

- Ne   Ano

- přírodní katastrofy (povodně, požáry, zemětřesení)   zásah nebezpečnou chemickou látkou
 nehody s fyzickým zraněním (vlastní, kolegů)   špatná bezpečnostní situace
 bezprostřední ohrožení vlastního života   napadení cizokrajným/divokým zvířetem
 exotické nemoci   minové nebezpečí, nevybuchlá munice
 použití zbraní hromadného ničení (ZHN)   chemické a jaderné havárie
 jiné .....

14. Nosíte u sebe ochranné prostředky?

Pokud odpovíte ANO, možnost označení více situací.

- Ne   Ano

- ochranná maska   ochranné brýle   ochranná (neprůstředlná) vesta
 ochranný (protichemický, filtrační, speciální) oděv   jednorázová pláštěnka, zástěra
 rukavice   speciální boty   léky (antimalarika)
 individuální protichemický balíček   jiné.....

15. Museli jste je už použít?

Pokud odpovíte ANO, napište druh ochranných prostředků a za jaké situace.

- Ne   Ano

Druh:.....
Situace:.....

16. Jste ozbrojeni?

- Ne   Ano

17. Víte jak se zachovat při níže vyjmenovaných situacích?

Pokud ANO zaškrtněte, pokud NE nechte políčka volné.

- dopravní nehody   požáry   přírodní katastrofy
 letecké bombardování   střelba   miny, nevybuchlá munice

---

¹⁵**Nízký stupeň** - bezpečnostní opatření nejsou tak přísná. Není zákaz vycházení, pracovníci mohou jezdit veřejnou dopravou a dokonce mohou v dané zemi cestovat v rámci dovolené.

Střední stupeň – povinnost hlásit místo svého výskytu, nosit při sobě vhodné komunikační prostředky (např. vysílačky nebo mobilní telefony). Omezení styku s místními pracovníky a obyvateli, výběr oblečení nebo konzumace alkoholu na veřejnosti. Podle konkrétní situace připadají v úvahu další následující opatření: zákaz vycházení v určitých hodinách, omezení pohybu a viditelná identifikace pracovníků organizace.

Vysoký stupeň rizika - pohyb je výrazně omezen a každý se musí řídit velmi přísnými bezpečnostními opatřeními a předpisy. V některých situacích je nutno dočasně přerušit činnost a odcestovat do bezpečnější lokality.

☐ demonstrace	☐ rabování	☐ krádež, přepadení
☐ únos	☐ vyhrožování smrtí	☐ bomby
☐ chemické a jaderné havárie	☐ použití ZHN	☐ exotické nemoci
☐ napadení cizokrajnými zvířaty		

18. Jste na takové situace vycvičení?

- Ne   Ano

Pokud ANO, zaškrtněte na jaké situace (možnost označení více situací)

☐ dopravní nehody	☐ požáry	☐ přírodní katastrofy
☐ letecké bombardování	☐ střelba	☐ miny, nevybuchlá munice
☐ demonstrace	☐ rabování	☐ krádež, přepadení
☐ únos	☐ vyhrožování smrtí	☐ bomby
☐ chemické a jaderné havárie	☐ použití ZHN	☐ exotické nemoci
☐ napadení cizokrajnými zvířaty		

19. Byly jste nuceni někdy opustit (evakuovat se) místo práce?

Pokud odpovíte ANO, napište v jaké situaci.

- Ne   Ano

Situace:.....

20. Co si myslíte, řeší Vaši bezpečnost stát a organizace dobře?

Pokud odpovíte NE, napište, co byste změnily.

- Ne   Ano

.....

.....

.....

.....

.....

PŘÍLOHA P VII: DOTAZNÍK PRO PŘÍSLUŠNÍKY 74. LEHKÉHO MOTORIZOVANÉHO PRAPORU

DOTAZNÍK

Vážené paní, vážení pánové,
jmenuji se Michaela Štecová, současně studuji bakalářský studijní program Ochrana obyvatelstva na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně – Fakultě logistiky a krizového řízení v Uherském Hradišti. V této souvislosti se na Vás obracím s prosbou o vyplnění následujícího dotazníku. Jde o anonymní dotazník, jehož výsledky budou zpracovány a využity pouze pro účely vypracování mé bakalářské práce „Ochrana nasazených sil a prostředků v zahraničních vojenských a humanitárních misích“. Prosím, odpovězte na všechny otázky pravdivě a podle skutečnosti.

Dotazník je určen humanitárním pracovníkům, kteří se zúčastnili jedné nebo více zahraničních misí humanitární organizace Lékaři bez hranic.

Předem Vám děkuji za vyplnění a navrácení dotazníku
Michaela Štecová

Pokyny pro vyplnění:

- ☒ Křížkem označte odpověď, která nejlépe vystihuje Vaši situaci nebo názor. Označte vždy pouze jednu odpověď, popř. dle dalších pokynů; u označení „jiné“ prosím napište jaké.
- ☒ Pokud uděláte chybu, přeškrtněte a vedle napište správnou odpověď.
- ☒ Vyplněný dotazník odevzdejte zpět osobě, která Vám ho předala.

1. Pohlaví

- muž   žena

2. Věk

- 20 – 30 let   31 – 45 let   46 let a více

3. Rodinný stav

- svobodný (á)   ženatý, vdaná   rozvedený (á)   vdovec, vdova

4. Vaše dosažené vzdělání

- vyučen (a)   vyučen (a) s maturitou   středoškolské s maturitou   vysokoškolské

5. Vaše pracovní zařazení

- všeobecný lékař   pediatri   chirurg
 gynekolog   zdravotní sestra/bratr   psycholog, psychiatr
 epidemiolog   farmaceut   laboratorní specialista
 architekt/stavební inženýr   administrátor   technický specialista
 specialista na vodu a sanitaci   zásobovací specialisté   jiné.....

6. Kolika zahraničních misí jste se účastnil (a) v posledních pěti letech?

- jedné   dvou   tří a více

7. Jaká byla délka pobytu Vaší poslední zahraniční mise?

- 1-2 měsíce   3 měsíce   4 měsíce   5 – 6 měsíců   delší než 6 měsíců

8. V jaké zemi?

- Kosovo   Bosna a Hercegovina   Makedonie   Irák   Egypt
 Afghánistán   Středoafriická republika   Kuvajt   Mali   Sýrie
 Ukrajina   jiné.....

9. Informuje Vás vaše organizace o bezpečnostní situaci v dané zemi?

- Ne Ano

10. Vyhledáváte si informace o dané zemi (historii, bezpečnostní situaci, hospodářskou situaci, kulturu)?

- Ne Ano

11. V jakém stupni bezpečnostního rizika jste byli nejčastěji nasazeni?

1. stupeň – nízké riziko 2. stupeň – střední riziko 3. stupeň – vysoké riziko

12. Jaké jste měly nejčastěji stupně bezpečnostních opatření?¹⁶

- nízký stupeň střední stupeň vysoký stupeň

13. Zažil (a) jste během pobytu v misi nějakou negativní, traumatickou událost?

Pokud odpovíte ANO, možnost označení více situací

- Ne Ano

- přírodní katastrofy (povodně, požáry, zemětřesení) zásah nebezpečnou chemickou látkou
 nehody s fyzickým zraněním (vlastní, kolegů) špatná bezpečnostní situace
 bezprostřední ohrožení vlastního života napadení cizokrajným/divokým zvířetem
 exotické nemoci minové nebezpečí, nevybuchlá munice
 použití zbraní hromadného ničení (ZHN) chemické a jaderné havárie
 jiné .....

14. Nosíte u sebe ochranné prostředky?

Pokud odpovíte ANO, možnost označení více situací

- Ne Ano

- ochranná maska ochranné brýle ochranná (neprůstřelná) vesta
 jednorázová pláštěnka, zástěra ochranný (protichemický, filtrační, speciální) oděv
 rukavice speciální boty léky (antimalarika)
 individuální protichemický balíček jiné.....

15. Museli jste je už použít?

Pokud odpovíte ANO, napište druh ochranných prostředků a za jaké situace.

- Ne Ano

Druh:.....

Situace:.....

---

¹⁶**Nízký stupeň** - bezpečnostní opatření nejsou tak přísná. Není zákaz vycházení, pracovníci mohou jezdit veřejnou dopravou a dokonce mohou v dané zemi cestovat v rámci dovolené.

Střední stupeň – povinnost hlásit místo svého výskytu, nosit při sobě vhodné komunikační prostředky (např. vysílačky nebo mobilní telefony). Omezení styku s místními pracovníky a obyvateli, výběr oblečení nebo konzumace alkoholu na veřejnosti. Podle konkrétní situace připadají v úvahu další následující opatření: zákaz vycházení v určitých hodinách, omezení pohybu a viditelná identifikace pracovníků organizace.

Vysoký stupeň rizika - pohyb je výrazně omezen a každý se musí řídit velmi přísnými bezpečnostními opatřeními a předpisy. V některých situacích je nutno dočasně přerušit činnost a odcestovat do bezpečnější lokality.

16. Jste ozbrojeni?

- Ne   Ano

17. Víte jak se zachovat při níže vyjmenovaných situacích?

Pokud ANO zaškrtněte, pokud NE nechte políčka volné.

☐ dopravní nehody	☐ požáry	☐ přírodní katastrofy
☐ letecké bombardování	☐ střelba	☐ miny, nevybuchlá munice
☐ demonstrace	☐ rabování	☐ krádež, přepadení
☐ únos	☐ vyhrožování smrtí	☐ bomby
☐ chemické a jaderné havárie	☐ použití ZHN	☐ exotické nemoci
☐ napadení cizokrajnými zvířaty		

18. Jste na takové situace vycvičení?

Pokud ano, zaškrtněte na jaké situace (možnost označení více situací)

- Ne   Ano

☐ dopravní nehody	☐ požáry	☐ přírodní katastrofy
☐ letecké bombardování	☐ střelba	☐ miny, nevybuchlá munice
☐ demonstrace	☐ rabování	☐ krádež, přepadení
☐ únos	☐ vyhrožování smrtí	☐ bomby
☐ chemické a jaderné havárie	☐ použití ZHN	☐ exotické nemoci
☐ napadení cizokrajnými zvířaty		

19. Byly jste nuceni někdy opustit místo práce (evakuovat se)?

Pokud odpovíte ANO, napište v jaké situaci.

- Ne   Ano

Situace:.....

20. Co si myslíte, řeší Vaši bezpečnost stát a organizace dobře?

Pokud odpovíte NE, napište, co byste změnily.

- Ne   Ano

.....
.....
.....
.....
.....